

ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

διμηννη
θεωρη
τικη και
πολιτικη
επιθεω
ρηση
παλης
κριτικης
και συζη
τησης
στο χω
ρο του
επανασ
τατικου
μαρξισ
μου

Μπροστά στις εκλογές

«Έργατικό Κράτος» ή Γραφειοκρατικά
Κράτη;

Είναι καιρός ν' αποφασίσουμε

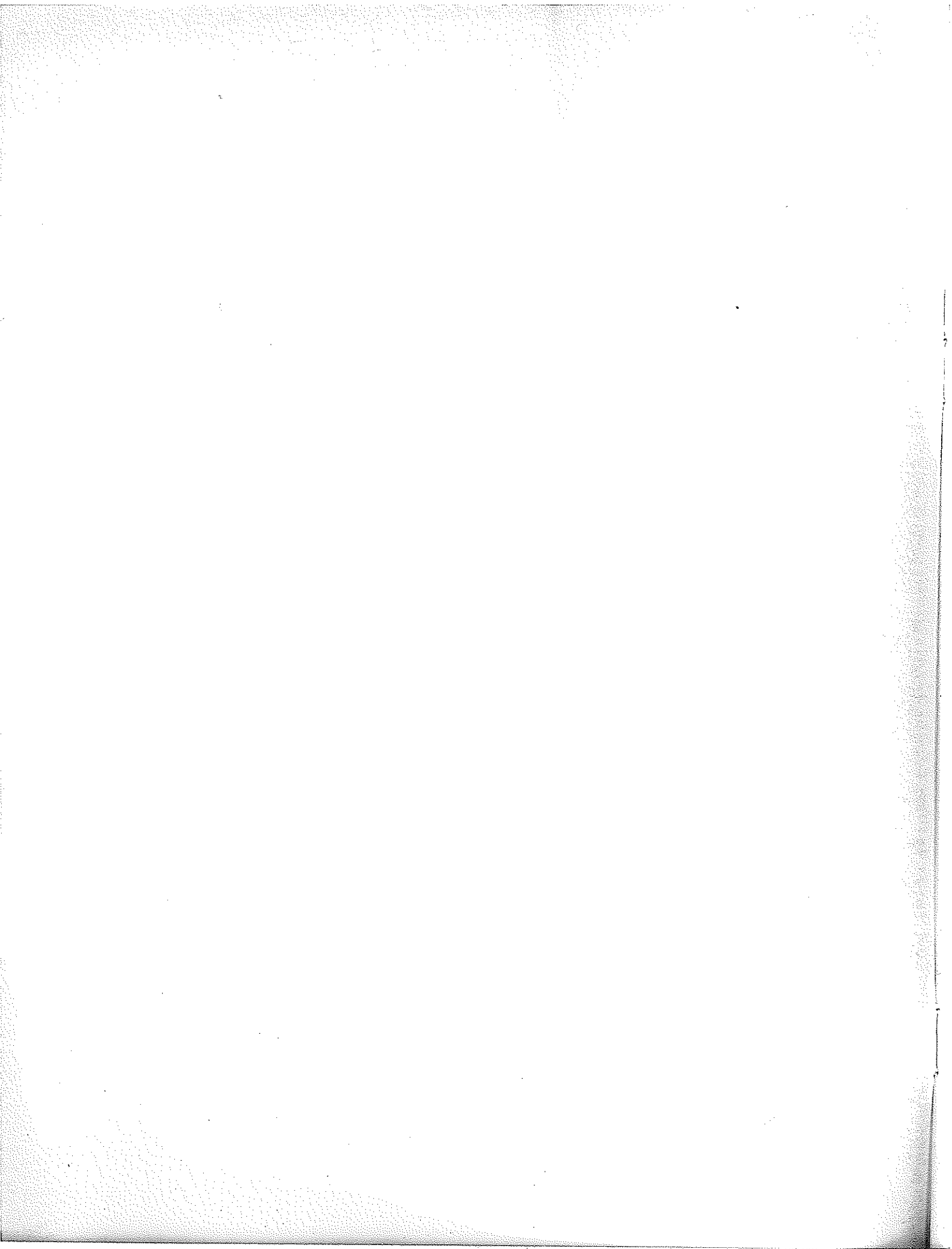
Συμβολή στην έπεξεργασία
ένος σύγχρονου Μεταβατικού
Προγράμματος

‘Απ’ την ιστορία του ‘Αρχειομαρξισμού

‘Ιούνιος - ‘Ιούλιος
1981

17

Δρχ. 30

Μπροστά στις εκλογές

Πλησιάζουμε στις εκλογές μέσα σε μια ιδιαίτερα όξυνμένη και έκρηκτική κατάσταση.

Η οικονομία της χώρας βυθίζεται ολοένα και περισσότερο στη χωρίς διέξοδο κρίση του πληθωρισμού και της ύφεσης, με αποτέλεσμα την πτώση της παραγωγής και την αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα όξυνμένη με την είσοδο στην ΕΟΚ, καθώς εκτέθηκε στις διακυμάνσεις ενός ευρύτερου οικονομικού συνόλου σε κρίση επίσης. Η κυβέρνηση, που από καιρό πιά έχει χάσει κάθε έλεγχο, περιορίζεται στη λήψη αντιφατικών μέτρων, με έντονο προεκλογικό χαρακτήρα, καθώς προσπαθεί να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις τουλάχιστον των παραδοσιακών της στηριγμάτων (όπως π.χ. των βιομηχάνων) και στην προβολή κάποιων άσημαντων ή και ανύπαρκτων ενδείξεων που δόξουν επιτρέπουν αισιοδοξία. Από την άλλη μεριά προσπαθεί, στο μέτρο που της επιτρέπει το προεκλογικό συμφέρον, να εισάγει τις γνωστές «νεοφιλελεύθερες» συνταγές για περιορισμό των κοινωνικών παρόχων του κράτους, συρρίκνωση γενικά του οικονομικού του ρόλου, και επιστροφή σε κατάσταση άγριου οικονομικού ανταγωνισμού, πράγμα που εκφράζεται κύρια τώρα με την επιδιωκόμενη μείωση του ρέλου των μεγάλων οργανισμών κοινής ωφέλειας, αλλά και με την απελευθέρωση των τιμών βασικών ειδών, το πάγωμα κοινωνικών προγραμμάτων κ.ά. Όπως και αν δεν φοβόταν τη μείωση της εκλογικής πελατείας, ή επίθεση ενάντια στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, θα ήταν πολύ πιο άγρια, πράγμα που πρέπει να φοβόμαστε σε ένδεχόμενη εκλογική νίκη της Ν.Δ. Γιατί αυτή τώρα είναι η γενική τάση των καπιταλιστικών κυβερνήσεων, γιατί τόσο απ' την ΕΟΚ, αλλά κύρια απ' τους Αμερικάνους, πιέζεται σ' αυτή την κατεύθυνση.

Στο επίπεδο της εσωτερικής πολιτικής, οι κυβερνήσεις της Ν.Δ. φρόντισαν να ενισχύσουν το παραδοσιακό κράτος της Δεξιάς, του παραγοντισμού, της ρουσφετολογίας, της χαμηλότατης απόδοσης, της στυγνής καταπίεσης των εργαζομένων, φροντίζοντας να το εμπλουτίσει με νέα όπλα, («αντιτρομοκρατικούς» νόμους, ειδικές αστυνομικές μονάδες κ.ά.), στα

πρότυπα των «ανάπτυγμένων φίλων» μας. Έσπευσαν επίσης να «εναρμονίσουν» τη νομοθεσία μας με κείνη της ΕΟΚ, με μία δεσμίδα διαρθρωτικών νόμων για την οικονομική ζωή, την αγροτική παραγωγή, το συνδικαλισμό, την εκπαίδευση, την υγεία, κατά κανόνα πρόχειρα φτιαγμένων που δεν ανταποκρίνονται ούτε στην Έλληνική πραγματικότητα, ούτε βέβαια στα συμφέροντα των εργαζομένων.

Στην εξωτερική πολιτική τώρα, εκτός από την δεβιασμένη, χωρίς όρους και προετοιμασία, ένταξη στην ΕΟΚ, ή Δεξιά μας έσπευσε να ξαναμπει στο ΝΑΤΟ και ν' αποκαταστήσει τις συμφωνίες με τους Αμερικάνους για τις βάσεις, υποκύπτοντας τελείως στις πιέσεις τους, χωρίς καμιά κατοχύρωση των κυρίαρχων δικαιωμάτων της χώρας. Κάτω από την τέλεια και πάλι κηδεμονία τους, καλοπιάνει το χαϊδεμένο τους παιδί, την Τούρκικη χούντα, και συνεργάζεται στενά για τη διχοτομική «λύση» του Κυπριακού, με τελικό στόχο την αποκατάσταση της ενότητας του ΝΑΤΟ, την επέκτασή του στην Κύπρο, καθώς και τη δυνατότητά του να επεμβαίνει άμεσα στον ευαίσθητο χώρο της Μ. Ανατολής.

Στα πλαίσια τέτοιων επιδιώξεων, καθώς και στη δεδηλωμένη θέληση των Αμερικάνων του Ρήγκαν να κρατήσουν κάτω από τον απόλυτο και άμεσο έλεγχό τους τις χώρες της Ν. Ευρώπης, με κάθε μέσο (όπως φαίνεται από τα τελευταία γεγονότα στην Ισπανία, την Ιταλία και βέβαια με την εγκαθίδρυση της στυγνής και απάνθρωπης Τούρκικης χούντας), ερμηνεύονται τόσο οι Τουρκικές προκλήσεις, όσο και το κλίμα τρομοκρατίας που δημιουργείται στο εσωτερικό (με τις φωτιές στα μαγαζιά, τις φήμες για πραξικόπημα, την αστυνομική άσυδοσία κ.ά.).

Σ' όλα αυτά βέβαια η αντίδραση των εργαζομένων και γενικά του λαού της χώρας, είναι ιδιαίτερα ύποπτη, παρότι τις άπεργιακές κινητοποιήσεις ορισμένων κλάδων με οικονομικό κύρια χαρακτήρα, κι αυτό γιατί απ' ό,τι φαίνεται έχουν εναποτεθεί οι ελπίδες στην πιθανή εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ και στην «αλλαγή» που αυτή θα φέρει. Η προοπτική αυτή ενισχύεται σημαντικά από τη νίκη του Μιτεράν

στη Γαλλία, που όπωσδήποτε είναι νίκη του συνόλου των εργαζομένων της χώρας αυτής.

"Ας μην υπνωτιζόμαστε όμως από το ένδεχόμενο της εκλογικής νίκης. Ο κίνδυνος είναι πραγματικός κι όχι απλό προεκλογικό παιχνίδι της Δεξιάς για τον έκφοβισμό των ψηφοφόρων. Είναι απαραίτητο να προετοιμαστούμε σοβαρά για σκληρότερους αγώνες και για μια αναπόφευκτη σε μια όρισμένη στιγμή δυναμική αναμέτρηση με την αντίδραση.

Κι αυτό θα γίνει μόνο με την αποκατάσταση της ενότητας της εργατικής τάξης και των εργαζομένων γενικά, με τη δημιουργία του δημοκρατικά οργανωμένου Ένιαίου μετώπου των εργαζομένων σ' όλα τα επίπεδα, τόσο στη βάση, ανοικτού σε κάθε αγωνιστή, όσο και στην κορυφή μεταξύ των ήγεσιών των μαζικών εργατικών κομμάτων. Βέβαια οι θέσεις που παίρνουν αυτά τα κόμματα είναι τώρα ιδιαίτερα σχταριστικές, καθώς το ΠΑΣΟΚ βαδίζει για αυτόνομη κυβέρνηση και το ΚΚΕ για τον πλασματικό, για ένα εργατικό κόμμα, στόχο του 17%. Ωστόσο, θεωρούμε τελείως απαραίτητη την προπαγάνδισή της αποκατάστασης του ολοκληρωμένου Ένιαίου μετώπου και την πάλη για τη δημιουργία του.

Στις εκλογές καλούμε τους εργάτες και τους έρ-

γαζόμενους της χώρας να ψηφίσουν τον καλύτερα τοπικά τοποθετημένο αντιπρόσωπο (έκείνον που έχει τη μεγαλύτερη πιθανότητα να εκλεγεί) μεταξύ ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, ΚΚΕς και της ΕΔΑ, ενεργώντας έτσι για τη μεγαλύτερη δυνατή ενίσχυση του συνόλου της Αριστεράς και εκφράζοντας τη θέληση για την αποκατάσταση του μετώπου της.

Οι δυνάμεις του ενιαίου μετώπου πρέπει, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, ν' αντιμετωπίζουν το ένδεχομένο κριτικής υποστήριξης, ακόμα και σε μονόχρωμη Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, για την υπεράσπισή της απέναντι σε πιθανή βίαιη αντίδραση της Δεξιάς, αλλά και για την πίεσή της στην πλήρη εφαρμογή του προγράμματός της, ενέργειες που ενισχύουν την ταξική ενότητα και αποτελούν μια αρχή στο άνοιγμα του δρόμου για το Σοσιαλισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση όμως είναι επίσης το κτίσιμο και το δυνάμωμα της ανεξάρτητης Έπαναστατικής οργάνωσης, με γερούς δεσμούς με την εργατική τάξη και τους εργαζόμενους, μοναδικού παράγοντα που θα παλαίψει αποφασιστικά και με συνέπεια για το σωστό και νικηφόρο προσανατολισμό ολόκληρου του Ένιαίου Μετώπου.

Ίουνης 1980

SOUS LE DRAPEAU DU SOCIALISME

ORGANE DE LA TENDANCE MARXISTE - REVOLUTIONNAIRE INTERNATIONALE
42, RUE D'AVRON - 75020 PARIS FRANCE

Συνδρομή: για 6 τεύχη 30 γαλ. φράγκα. Κάθε τεύχος 5 γαλ. φράγκα.

«Έργατικό Κράτος» ή Γραφειοκρατικά Κράτη; Είναι καιρός ν' αποφασίσουμε

Απόφαση της Γενικής Γραμματείας της Διεθνούς Μαρξιστικής Επαναστατικής Τάσης

Η όρθη επανεξέταση του ζητήματος της Ε.Σ.Σ.Δ. και των κοινωνιών που της προσομοιάζουν, ή εκείνων που ή δυναμική τους εξελίσσεται προς την ίδια κατεύθυνση, είναι σήμερα βασική ανάγκη για τον επαναστανατολισμό του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος, που επικαλείται τον επαναστατικό μαρξισμό.

Για μεγάλο διάστημα το ζήτημα αυτό είχε συσκοτιστεί από την ιστορική ανωριμότητα των αντικειμενικών και υποκειμενικών συνθηκών, που αλλοιώς θα συνέβαλαν στη διευκρίνισή του.

Η ανωριμότητα των αντικειμενικών συνθηκών συνέκλειτο στο γεγονός ότι τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά του νέου καθεστώτος που έγκυβαν έδωσαν υστερα από τη νίκη της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία, δεν είχαν ακόμα άρκετα καθοριστεί, ότι επικρατούσε δηλαδή ακόμα, αντικειμενικά, μια ιστορική αβεβαιότητα σχετικά με την τέτοια ή τέτοια εξέλιξη του καθεστώτος αυτού.

Γιατί στην πραγματικότητα, ή τύχη του, ή φύση του εξαρτιόνταν όχι τόσο από τις αλλαγές που επέφερε ή Επανάσταση στις σχέσεις ιδιοκτησίας, αλλά από τις κοινωνικές δυνάμεις που πάλευαν στο επίπεδο της πολιτικής εξουσίας και του Κράτους.

Για μεγάλο διάστημα ή πάλη αυτή παρέμενε άδευκτη, εμποδίζοντας τη σταθεροποίηση του πολιτικού καθεστώτος.

Η ανωριμότητα των αντικειμενικών συνθηκών, καθόριζε επίσης εκείνη των υποκειμενικών συνθηκών, τις εσφαλμένες, συγχυσμένες, αγαποφάσιστες θεωρητικές αναλύσεις των τελευταίων, τις σχετικές με το ζήτημα της φύσης της ΕΣΣΔ και των κοινωνιών που της μοιάζουν ή που εξελίσσονται το ίδιο.

Αλλά ύστερα από περισσότερο από 60 χρόνια ύπαρξης της ΕΣΣΔ, περισσότερο από 30 χρόνια ύπαρξης των άλλων «Εργατικών» ή «Σοσιαλιστικών» Κρατών, είναι τώρα αναγκαίο και δυνατό να κρίνουμε και να λύσουμε το ζήτημα αυτό.

Είναι οι Ρώσοι επαναστάτες - Μαρξιστές που έπεξεργάστηκαν κρίσεις ακόμα σήμερα ισχύουσες για

την ΕΣΣΔ και την εξέλιξή της. Όπως είναι ή νέα γενιά των επαναστατών Μαρξιστών ή αναπτυσσόμενη στις Ανατολικές χώρες, που συμβάλλει τώρα με δύναμη στη συνέχιση και στα συμπεράσματα της ίδιας συζήτησης.

Η ΕΣΣΔ θεωρήθηκε την επομένη της Επανάστασης του 1917, σαν ένα εργατικό Κράτος εξελισσόμενο φυσιολογικά προς το σοσιαλισμό, για τρεις κυρίως λόγους σε αλληλεπίδραση: Γιατί ήταν το προϊόν μιας προλεταριακής επανάστασης, γιατί είχε κρατικοποιηθεί και σχεδιοποιηθεί την οικονομία, γιατί το Κράτος διαχειριζόμενο από το Επαναστατικό Κόμμα, διαχειριζόταν από την εργατική τάξη, επομένως ήταν ένα «Εργατικό Κράτος».

Λίγο ύστερα, ο Λένιν πρώτος σημειώνει τις γραφειοκρατικές παραμορφώσεις του Κράτους αυτού και τον διφορούμενο ταξικό του χαρακτήρα.

Αλλά ρεύματα μέσα στο Μπολσεβίκικο Κόμμα πήγαν πιο μακριά, μιλώντας για «Κρατικό Καπιταλισμό» στη Ρωσία, που έγκυβαν έδωσαν ανεπαίσθητα από το πολιτικό καθεστώς της Κρατικής γραφειοκρατίας.

Η συζήτηση ξαναρχινά στους κύκλους των εξόριστων στη Σιβηρία επαναστατών - μαρξιστών στην περίοδο 1927—1930, με τη βασική συμβολή του Κρίστιαν Ρακόφσκυ που επιμένει στα ακόλουθα σημεία: Η κατάληψη της εξουσίας από το μοναδικό Επαναστατικό Κόμμα, το μεταβάλλει ανεπαίσθητα σε έμβρυο ενός νέου κοινωνικού σχηματισμού: της γραφειοκρατίας του Κράτους.

Από το Προλεταριακό Κράτος με γραφειοκρατικές παραμορφώσεις (όπως καθόριζε ο Λένιν την πολιτική μορφή του σοβιετικού Κράτους) περνάμε ανεπαίσθητα στο γραφειοκρατικό Κράτος με επιδιώσεις προλεταριακές και κομμουνιστικές.

Η ολοκληρωτική κρατικοποίηση της οικονομίας, διαχειριζόμενης από το Κράτος στα χέρια της γραφειοκρατίας, ενισχύει τα όπλα της προνόμια και την εξουσία της πάνω στις μάζες, μεταβάλλοντάς την

ανεπαίσθητα «σε μία μεγάλη τάξη κυβερνώντων με τους ιδιαίτερους εσωτερικούς της διχασμούς, τάξη που αναπτύσσεται με την σταθερισμένη εισδοχή στις γραμμές της, άμεση ή έμμεση, (γραφειοκρατική προαγωγή, φαινομενικό σύστημα έκλογων)».

Αυτό που ένώνει αυτή την ιδιότυπη τάξη είναι μία ιδιότυπη επίσης μορφή ατομικής ιδιοκτησίας, δηλαδή ή κατοχή της εξουσίας του Κράτους».

Τήν εποχή εκείνη ο Α. Τρότσκι δέν αντικρούει άμεσα την προβληματική του Κ. Ρακόφσκυ, που τον αναγκάζει ωστόσο αναμφισβήτητα ν' αναθεωρήσει τη δικιά του θέση πάνω στο Θερμιδώρ. Ο Α. Τρότσκι θά διαπιστώσει αργότερα (1935), ότι το σοβιετικό Θερμιδώρ αρχίζει από το 1924, σάν πράξη αντίδρασης πάνω στην κοινωνική βάση, ωστόσο, της Έπανάστασης, δηλαδή «των παραγωγικών σχέσεων που ή προλεταριακή επανάσταση (του 1917) εγκαθίδρυσε».

Αλλά ταυτόχρονα πλησιάζει την προβληματική του Κ. Ρακόφσκυ, επιμένοντας στην εξαιρετική σημασία της πολιτικής εξουσίας για το σοσιαλιστικό μέλλον του Κράτους, που εγκαθιδρύει ή Έπανάσταση.

«Ενώ μετά την επανάσταση το άστικό Κράτος περιορίζεται σ' ένα ρόλο αστυνομικής επίβλεψης, αφήνοντας την αγορά στους δικούς της νόμους, το εργατικό Κράτος παίζει άμεσα το ρόλο του κυρίου και του οργανωτή».

Σε διάκριση με τον καπιταλισμό, ο σοσιαλισμός δέν εγκαθιδρύεται αυτόματα, αλλά συνειδητά. Η πορεία προς το σοσιαλισμό είναι αβέχωρηστη από την κρατική εξουσία. Στην τωρινή φάση ανάπτυξης, ή σοσιαλιστική οικοδόμηση ζει και πεθαίνει ταυτόχρονα με το εργατικό Κράτος».

Ξεκινώντας από τέτοιες αντιλήψεις ο Α. Τρότσκι, περί το τέλος της ζωής του, μάς έδωσε μερικά από τα κλειδιά για νά λύσουμε σήμερα το ζήτημα της ΕΣΣΔ.

Θά επιμένει στην ιδέα ότι ήδη εκείνη την εποχή δέν απέμεναν παρά «φίγουλα» από το άλλοτε «Εργατικό Κράτος» και ότι ή τελική του τύχη θά καθορίζονταν πιά σχετικά γρήγορα (κατά τη διάρκεια του πολέμου, ή «εύθους μετά»).

Σε περίπτωση που ή γραφειοκρατία θά διατηριώνταν ακόμα, θάπρεπε νά επανεξεταστεί το όλο ζήτημα. Η νέα γενιά των μαρξιστών που αναδεικνύεται τώρα ανατολικά (Ρακόφσκυ, Μπάρο, Πέτρ Ούλ κλπ.) ξαναθέτει το ζήτημα, ξεκινώντας από τη δικιά της εμπειρία των «γραφειοκρατικά παραμορφωμένων» Κρατών που αναδείχτηκαν στην Ανατολική Ευρώπη μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Παρά τις σημαντικές παραλλαγές ανάμεσα στους εκπροσώπους της, όλοι άπορρίπτουν την ονομασία «Εργατικό Κράτος» ή «Σοσιαλιστικό Κράτος», τονίζουν το ρόλο της γραφειοκρατίας του Κράτους, συνιστούν μία νέα Έπανάσταση που θάνοιγε τον φραγμένο δρόμο προς το σοσιαλισμό, και υπογραμμίζουν την εξαιρετική σημασία των πολιτικών δομών του καθεστώτος.

Πολλά από τα συμπεράσματά τους πλησιάζουν τις ιδέες που ανέπτυξε ή Τάση μας (ή TMRI) από τις αρχές των έτών 1970.

Στήν πραγματικότητα, στή βάση της νέας προβλη-

ματικής της Τάσης μας, σχετικά με το χαρακτήρα της ΕΣΣΔ και των κοινωνιών που προσομοιάζουν σ' αυτή ή που εξελίσσονται το ίδιο, βρίσκεται ή θεμελιώδης αντίληψή μας για τη γενικευμένη Αυτοδιαχείριση, σάν το πραγματικό, μοναδικό περιεχόμενο του σοσιαλισμού, εξέλιξιόμένου προς τον κομμουνισμό.

Η αντίληψη αυτή συνεπάγεται την εγκαθίδρυση, μετά την Έπανάσταση, πολιτικών και κοινωνικών δομών, που εξαπολύουν από την αρχή τη δυναμική του μαρξισμού του Κράτους και της παληάς κατανομής εργασίας, ενισχύοντας αντίθετα την αβέχωνόμενη εξουσία των παραγωγών και πολιτών σ' ολόκληρη την κοινωνική ζωή. Η αντίληψη αυτή είναι άσυμπίδαστη με την πολιτική εξουσία του έθνους και μόνο Κόμματος και δέν συνθηκολογεί με καμιά μορφή συγκεντρωτικής εξουσίας, που αναπόφευκτα καταλήγει στην αποκρουστικότητα μιας παντοδύναμης γραφειοκρατίας. Απορρέει μία βασικά αντίθετη αντίληψη για το σύνολο των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών δομών της κοινωνίας και της λειτουργίας τους.

Στή βάση όλων αυτών των αντιλήψεων, σάν εισαγωγή, μπορούμε τώρα νά εκθέσουμε με μία θετική μορφή, τα σημεία που άφορούν την επανεξέταση του ταξικού χαρακτήρα της ΕΣΣΔ και των άλλων κοινωνιών, που εξελίσσονται προς την ίδια κατεύθυνση.

— Οί άποκορυφώνόμενες αντιθέσεις του καπιταλισμού που επιζει, προκαλούν κοινωνικές επαναστάσεις ένταταγμένες έως τώρα στην περιφέρεια των μεγάλων Μητροπόλεων.

— Στις επαναστάσεις αυτές, ο ρόλος του προλεταριάτου, της αγροτιάς, της μικρής φτωχοποιημένης μπουρζουαζίας, είναι οδισιαστικός. Είναι στην πραγματικότητα ή συγκυριακή συμμαχία αυτών των δυνάμεων στις στιγμές μεγάλης επαναστατικής κρίσης που προκαλεί την ανατροπή του καπιταλισμού ή του ιμπεριαλισμού.

— Οί Έπαναστάσεις αυτές δέν πρέπει νά χαρακτηρίζονται σάν προλεταριακές που από την ίδια τους την δυναμική εξελίσσονται προς το σοσιαλισμό. Είναι επαναστάσεις ή αντικαπιταλιστικές ή αντιιμπεριαλιστικές, σύμφωνα με τον τύπο της χώρας όπου γίνονται. Το νά χαρακτηριστούν σάν προλεταριακές, αβέβητητα από το ειδικό θάρος του προλεταριάτου σε κάθε περίπτωση, και τον πραγματικό πολιτικό του ρόλο σάν τάξης, αυτό καταλήγει σε υπέρβαση θεωρητικά και πρακτικά έσφαλμένη, επικίνδυνη, ολέθρια.

Γιατί προϋποθέτει ότι ή τάξη μπορεί νά εκπροσωπείται από το Έπαναστατικό της Κόμμα, που παίρνει στο όνομά της την εξουσία και την διαχειρίζεται για μία ολόκληρη περίοδο.

Γιατί προϋποθέτει επίσης ότι ο κύριος σκοπός της «προλεταριακής» Έπανάστασης δέν είναι ή κρατικοποίηση της οικονομίας, που κάνει δυνατή τη σχεδιοποίησή της.

Γιατί προϋποθέτει ακόμα ότι το Κόμμα, έχοντας ένα πρόγραμμα «προλεταριακό», αντιπροσωπεύει την τάξη και επομένως μπορεί νά εκπληρώσει την ιστορική

ἀποστολή που ο Μαρξισμός αποδίδει στο προλεταριάτο, να οδηγήσει δηλαδή την μετακαπιταλιστική κοινωνία, προς το σοσιαλισμό, και την χωρίς τάξεις και Κράτος κοινωνία, τον κομμουνισμό.

Η πείρα αρκεί να απέδειξε πως όλα αυτά τα αξιώματα περιχλείουν μια τέτοια δυνατή δυναμική, αλλά κάτω από όρισμένες συνθήκες, κι όχι κατά τρόπο σχεδόν αυτόματο, και αναπόφευκτα.

— Κάθε αντικαπιταλιστική ή αντιμπεριαλιστική Έπανάσταση που θα περιοριζόταν στο να αντικαταστήσει τις παλιές σχέσεις ιδιοκτησίας με την κρατικοποίηση της οικονομίας, και να φέρει στην εξουσία το μοναδικό Κόμμα διαχειριζόμενο το Κράτος, είναι μια άσυμπλήρωτη Έπανάσταση από προλεταριακή και σοσιαλιστική άποψη. Γιατί μακριά από το να ξεκινήσει έτσι την πορεία του μαρξισμού του Κράτους και της παλιάς κατανομής εργασίας, ελευθερώνοντας το δρόμο προς το σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό, θέτει στην πραγματικότητα τις βάσεις για την αναπόφευκτη ανάπτυξη της Κρατικής Γραφειοκρατίας, που δια του Κράτους διαχειρίζεται ολόκληρη την κοινωνία.

Μια τέτοια άσυμπλήρωτη Έπανάσταση φράζει το δρόμο προς το σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό, οδηγώντας κατ' ευθεία προς το Γραφειοκρατικό Κράτος. Οί οικονομικοκοινωνικές βάσεις ενός τέτοιου καθεστώτος είναι ακριβώς η κρατικοποιημένη οικονομία διαχειριζόμενη από το Κόμμα - Κράτος.

Ένα τέτοιο σύστημα, μακριά από το να εξασθενεί την γραφειοκρατία, την θρέφει και την ενισχύει διαρκώς.

— Κάθε αντικαπιταλιστική ή αντιμπεριαλιστική επανάσταση παραμένει άσυμπλήρωτη από προλεταριακή και σοσιαλιστική άποψη, αν δεν εγκαθιδρύσει από την αρχή τις ουσιαστικές δομές λειτουργίας της σοσιαλιστικής δημοκρατίας, εξασφαλίζοντας την αυξανόμενη εξουσία των μαζών, των παραγωγών και πολιτών στο σύνολο της κοινωνικής ζωής, και εξαπολύοντας έτσι τη δυναμική του μαρξισμού του Κράτους και της παλιάς κατανομής εργασίας.

Δηλαδή τουλάχιστον τόσο σημαντική όσο η τυπική αλλαγή των σχέσεων παραγωγής σε κρατικοποιημένη οικονομία, είναι η ταυτόχρονη αλλαγή των κοινωνικών σχέσεων με την εγκαθίδρυση της πολιτικής εξουσίας των μαζών και τη διαχείριση από τις ίδιες της οικονομίας, και ολόκληρης της κοινωνικής ζωής.

Χωρίς αυτή την απαραίτητη πολιτική συμπλήρωση, η Έπανάσταση περιορίζεται στην κρατικοποιημένη οικονομία και την πολιτική εξουσία του μοναδικού Κόμματος που συγχωνεύεται με το Κράτος, οδηγεί αναπόφευκτα στο Γραφειοκρατικό Κράτος.

— Απορρέει απ' αυτά όλα ότι η αναλογία με το Θερμιδωρ της άστικης Έπανάστασης δεν εφαρμόζεται καθόλου σε περίπτωση αντικαπιταλιστικής επανάστασης, που εξελίσσεται προς το σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό. Γιατί οποιαδήποτε σοβαρή αλλοίωση του πολιτικού χαρακτήρα του Κράτους, των καθοριστικών του δομών, και των κοινωνικών δυνάμεων που το ε-

λέγχουν και το διαχειρίζονται, αλλοιώνει αναπαίσθητα την κοινωνική φύση του καθεστώτος, του οποίου οι οικονομικές βάσεις δεν έχουν ακόμα σταθεροποιηθεί προς την κατεύθυνση του σοσιαλισμού. Από τη στιγμή που το Κόμμα - Κράτος συγκεντρώνει στα χέρια του την πολιτική εξουσία και απαλλοτριώνει πολιτικά τις μάζες, στερώντας τις από τα Συμβούλιά τους, τις Επιτροπές τους, τις αυτοδιαχειριζόμενες Κοινοότητες τους, τα Κόμμάτα τους, τα ελεύθερα Συνδικάτα τους, τον ελεύθερο Τύπο τους κλπ., το «Θερμιδωρ» έχει συντελεστεί με την παρακάτω νέα ακριβή έννοια: στο αντικαπιταλιστικό Κράτος που εγκαθιδρύσει η Έπανάσταση, αρχίζει και αναπτύσσεται αναπόφευκτα η δυναμική που το οδηγεί στο Γραφειοκρατικό Κράτος, κι όχι στη σοσιαλιστική κοινωνία.

Στη διάρκεια αυτής της πορείας, που αρχίζει έτσι, ενισχύεται διαρκώς πριν απ' όλα ο νέος κοινωνικός σχηματισμός της γραφειοκρατίας του Κράτους, διαχειριζόμενος το Κράτος, και δια του Κράτους, την κοινωνία ολόκληρη.

Για να ξανανοίξει ο φραγμένος δρόμος προς τη σοσιαλιστική κοινωνία, θα χρειαστεί να συμπληρωθεί η επανάσταση που περιορίστηκε να κρατικοποιήσει την οικονομία, με μια νέα Έπανάσταση, πρακτικά τουλάχιστον τόσο σημαντική όσο και η πρώτη, επανάσταση που θα εγκαθιδρύσει την άμεση πολιτική εξουσία των μαζών, δηλαδή τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξέλιξή της προς το σοσιαλισμό.

— Η σημασία που παραδοσιακά αποδόθηκε από τους επαναστάτες μαρξιστές στην κρατικοποίηση των μέσων παραγωγής και της οικονομίας, αποδείχτηκε μια ολέθρια άπλοποίηση του περιεχομένου και των πραγματικών συνθηκών του σοσιαλισμού.

Αυτή η άπλοποίηση επιδεινώθηκε από μια άλλη που την συνόδευε και την συμπλήρωνε: την σχεδόν άμεση, αν όχι προνομιακή, εκπροσώπηση της τάξης από το «Επαναστατικό Κόμμα της».

Εκπληρώεται κανείς εκ των υστέρων για την ελαφρότητα με την οποία οι Μπολσεβίκοι θυσιάσαν τα Συμβούλια, τις Επιτροπές, τα Κόμματα, τα Συνδικάτα, και το σύνολο των δημοκρατικών ελευθεριών των μαζών, στις υπαγορεύσεις της κρατικής οικονομίας και το μονοπώλιο της πολιτικής εξουσίας του «Επαναστατικού Κόμματος», που ήλεγχε δια του Κράτους ολόκληρη την κοινωνική ζωή.

— Μπορεί να παρατηρήσει κανείς, πως στην πρώτη κρίσιμη φάση της Έπανάστασης, η δικτατορία του Κόμματος - Κράτους είναι αναπόφευκτη, αν όχι αναγκαία.

Θα μπορούσαμε να παραδεχτούμε ίσως τέτοιο επιχείρημα σαν προσφυγή απόλυτα προσωρινή σε συνθήκες εξωτερικά δύσκολες για την εξασφάλιση της νίκης της Έπανάστασης. Αλλά θα μπορούσαμε επίσης να παρατηρήσουμε πως οποιαδήποτε Έπανάσταση της οποίας οι αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες δεν είναι ακόμα ιστορικά ώριμες, κινδυνεύει αναπόφευκτα να γεννήσει όχι το κανονικό παιδί, το Σοσιαλισμό,

ἀλλὰ τὸ παραμορφωμένο ὄν τοῦ γραφειοκρατικοῦ Κράτους, ποὺ διατηρεῖται στὴ ζωὴ μὲ τὴ δικτατορία τῆς Γραφειοκρατίας.

Μποροῦμε ἐπίσης νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὸ προσωρινὸ πρέπει καθαρὰ νὰ υπογραμμίζεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ νὰ τηρεῖται αὐστηρά. Γιατί ὁ κίνδυνος ὑπάρχει τὸ προσωρινὸ νὰ διαωνίζεται καὶ ἡ ἐγκατάλειψή τῶν καγονικῶν τύπων, ποὺ θεωρήθηκε σὰν τελείως συγκυριακὴ, νὰ θεωρητικοποιηθεῖ σὰν διαρκὴς καὶ ἀναγκαία.

— Οἱ ἀπόψεις αὐτὲς ἐγείρουν φυσικὰ τὶς περιπτώσεις τῆς πλειάδας τῶν Γραφειοκρατικῶν Κρατῶν ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν Κόσμο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ΕΣΣΔ, καὶ τὰ προβλήματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ὑπαρξή τους.

Μακριὰ ἀπὸ τὸ νὰ δοῦμε τὴν ΕΣΣΔ ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς γραφειοκρατίας νὰ ξαναγυρίσει στὸν καπιταλισμό, ἢ ν' ἀναγεννηθῇ μὲ τὴν «πολιτικὴ ἐπανάσταση», (οἱ δύο ἐναλλακτικὲς λύσεις ποὺ σκιαγράφησε ὁ Λ. Τρότσκι, περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του), τὸ γραφειοκρατικὸ φαινόμενο γνωρίζει ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 2ου Παγκοσμίου Πολέμου μιὰ διεθνή ἐπέκτασή.

Σ' αὐτὸ ἐκδηλώνονται ταυτόχρονα οἱ ἐπαναστατικὲς δυνατότητες τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ ἐπίσης ἡ ἀδυναμία τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων νὰ συμπληρώσουν ἱκανοποιητικὰ τὴν ἀντικαπιταλιστικὴ ἢ ἀντιιμπεριαλιστικὴ ἐπανάσταση, ὀδηγώντας τὴν πρὸς τὸ σοσιαλισμό.

Ἡ παραλλαγὴ ποὺ παρουσίασε ἡ Ἱστορία δὲν ἦταν ἐκείνη ποῦχε ἀντιμετωπίσει ὁ Λ. Τρότσκι, εἶναι μιὰ ἰδιότυπη παραλλαγὴ. Δὲν διαφεύδει τὶς ἐπαναστατικὲς δυνατότητες τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ προσδιορίζει διαφορετικὰ τὶς ἀναγκαῖες ἀντικειμενικὲς καὶ υποκειμενικὲς συνθῆκες γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ἡ ἀντικαπιταλιστικὴ ἢ ἀντιιμπεριαλιστικὴ ἐπανάσταση τὴ δυναμικὴ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ γραμμικὴ ἀντίληψη τῆς ἐξέλιξης ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ στὸ σοσιαλισμὸ ἀποδείχτηκε μιὰ σχηματικὴ ἀπλοποίηση.

— Ἡ πλειάδα τῶν Κρατῶν ποὺ ξεπήδησαν μετὰ τὸν 2ο Παγκόσμιον Πόλεμο, χαρακτηρισμένων σὰν «Εργατικῶν» ἢ σὰν ἐξελισσόμενων πρὸς τὸ Σοσιαλισμό, ἀποκρυσταλλώθηκαν σὰν Γραφειοκρατικὰ Κράτη. Δηλαδή σὰν Κράτη βασίζόμενα στὴν κρατικοποιημένη οἰκονομία, διαχειριζόμενὴ ἀπὸ τὸ Κόμμα - Κράτος, ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὴν Κρατικὴ γραφειοκρατία.

Ὅσο οἱ χώρες εἶναι ὕλικά καὶ πνευματικὰ καθυστερημένες, τόσο ἡ γραφειοκρατία αὐτὴ ἐνισχύεται καὶ φράζει τὸ δρόμο πρὸς τὸ σοσιαλισμό.

Τὰ Κράτη αὐτὰ δὲν εἶναι μόνο τὸ προϊόν μᾶς ἀντικαπιταλιστικῆς ἢ ἀντιιμπεριαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἢ τῆς στρατιωτικῆς ἐπέμβασης τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας, ποὺ τ' ἀφομοίωσε ὀργανικά, ἀλλὰ ποὺ σταθεροποιοῦνται μετὰ σὰν Κράτη ἀντικαπιταλιστικά.

— Τὸ γεγονός ὅτι οἱ μάζες ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἐκμεταλλεῦόμενες ἀπὸ τὰ Κράτη αὐτὰ καὶ ὅτι διαωνίζεται ἡ βασιλεία τῆς ὑπεραξίας, δὲν ἀρκεῖ φυσικὰ γιὰ νὰ τὰ ἐξομώσει κανεὶς μὲ τὸν καπιταλισμό.

Γιατί σ' ὅλα τὰ ἐκμεταλλευτικὰ καθεστῶτα ὑπῆρξε

πάντα παραγωγὴ ὑπερπροϊόντος ποὺ τὸ σφετερίζονταν οἱ διευθύνουσες τάξεις. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ διακρίνει ἕνα ὁρισμένο κοινωνικὸ καθεστῶς εἶναι ὁ τρόπος παραγωγῆς, οἰκαιοποίησης καὶ διανομῆς τοῦ ὑπερπροϊόντος, τρόπος ποὺ καθορίζεται ταυτόχρονα ἀπὸ τὶς σχέσεις ἰδιοκτησίας, καὶ τὴ διαχείρισή της, δηλαδή ἀπὸ τὸν ὁρισμένο ἐπίσης τύπο τοῦ καταμερισμοῦ ἐργασίας, καὶ ἐπομένως τὴ φύση τῆς ἐξουσίας.

Τὰ Γραφειοκρατικὰ Κράτη, μὲ τὰ ὁποῖα ἔχουμε νὰ κάνουμε σήμερα, δὲν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ μόνο ἀπὸ τὸν τρόπο γένεσής τους, ἀλλὰ ἐπίσης ἀπὸ τὸν τρόπο παραγωγῆς, οἰκαιοποίησης καὶ διανομῆς τοῦ ὑπερπροϊόντος.

Αὐτὸς ὁ τρόπος καθορίζεται ἀπὸ τὴν κρατικοποιημένη οἰκονομία, διαχειριζόμενη ἀπὸ τὴν κρατικὴ Γραφειοκρατία, ὅπως καὶ ὁλόκληρη ἡ κοινωνικὴ ζωὴ.

— Ἀνάμεσα στὸν καπιταλισμὸ καὶ τὸ Γραφειοκρατικὸ Κράτος δὲν ὑπάρχει μιὰ ἀπλὴ ποσοτικὴ διαφορὰ κρατικοποίησης, ἀλλὰ μιὰ ποιοτικὴ διαφορὰ μὲ τὴ συμπλήρωση τῆς τάσης πρὸς τὴν ὁλοκληρωτικὴ κρατικοποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τάσης ποὺ χαρακτηρίζει ἐπίσης καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ καπιταλισμοῦ, ἀλλὰ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ὁλοκληρωθεῖ χωρὶς τὸ ποιοτικὸ ἄλμα, χωρὶς τὴν Ἐπανάσταση.

— Τὰ Γραφειοκρατικὰ Κράτη κρινόμενα ἀπὸ τὴν μοναδικὴ ἀποψη ποσοτικῆς ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, ἀναπτύσσουν αὐτὲς τὶς δυνάμεις γιὰ μιὰ ὁλόκληρη περίοδο. Ἀλλὰ κατὰ τρόπο ἄνισο, ἀπὸ κλάδο σὲ κλάδο, προκαλώντας μιὰ σοβαρὰ ἀνισόρροπη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη, καὶ παραμελώντας ἐπίσης σοβαρὰ τὶς πολιτικοκοινωνικὲς προτεραιότητες τῶν ἀπόλυτα ἀναγκαῖες γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ νέου συστήματος: νὰ τραφεῖ ἱκανοποιητικὰ ὁ πληθυσμός, καὶ ν' ἀποφευχθεῖ νὰ πέσει πάνω στὶς ἀγροτικὲς μάζες τὸ ὅλο βάρος τῆς πρωταρχικῆς συσσώρευσης, ὅταν μάλιστα σὲ πολλὲς περιπτώσεις οἱ μάζες αὐτὲς αποτελοῦν τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ.

Ἡ ἐπεκτατικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη στὰ Κράτη αὐτὰ γίνεται στὴν οὐσία πρὸς κύριο ὄφελος τῆς κρατικῆς Γραφειοκρατίας, ποὺ ἐνισχύει τὰ ὕλικά της πρόνομια καὶ ἐκεῖνα τῆς ἐξουσίας, καὶ ποὺ ἐπιπλέον ἀναπτύσσει ἔτσι τὴν ἀριθμητικὴ καὶ κοινωνικὴ τῆς δύναμη.

— Σχετικὰ πολὺ γρήγορα, ὕστερα ἀπὸ μιὰ περίοδο ἐπεκτατικῆς ἀνάπτυξης, τὸ ποσοστὸ ἀνάπτυξης ἀρχίζει καὶ μειώγεται: καὶ τὸ καθεστῶς ἤδη σημαντικὰ γραφειοκρατικὰ ἀποσκληρωμένο, ἀρχίζει ν' ἀποδείχεται ἀνίκανο ν' ἀφομοιώσει ἱκανοποιητικὰ τὶς νέες παραγωγικὲς δυνάμεις καὶ ν' ἀνταποκριθεῖ στὶς αἰξάνουσες ἀπαιτήσεις τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ ἀνωτερότητά του ἀπὸ τὴν ἀπλὴ ἀποψη τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας σχετικὰ μὲ τὸν καπιταλισμὸ, ἀνωτερότητα ποὺ θεωρήθηκε σὰν ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τῆς κρατικῆς σχεδιοποιημένης οἰκονομίας καταντὰ πολὺ σχετικὴ καὶ πρακτικὰ χωρὶς ἀποφασιστικὴ ἔγνοια.

Ἀντίθετα, τὰ σοβαρότατα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ

ελαττώματα τέτοιου καθεστώτος, που αποστρέφουν τις μάζες, και τις εναντιώνουν μάλιστα στο σοσιαλισμό, και τον μαρξισμό, έχουν πολύ μεγαλύτερη σημασία, και το καταδικάζουν τελικά ανέκλητα.

Όσο οι χώρες είναι περισσότερο καθυστερημένες, υλικά και πνευματικά, χωρίς δημοκρατικές παραδόσεις, χωρίς προηγούμενη όργανωση του εργατικού κινήματος, χωρίς Κόμματα, ελεύθερα Συνδικάτα κλπ., τόσο τέτοια καθεστώτα κινδυνεύουν να διαρκέσουν, καλύπτοντας μια ολόκληρη περίοδο, όπως είναι η περίπτωση της ΕΣΣΔ, της Κίνας, του Βιετνάμ, και πιθανά της Αγκόλας, της Μοζαμβίκης, της Αιθιοπίας, αν αυτά τα τελευταία Κράτη κατορθώσουν να σταθεροποιηθούν εναντίον του ιμπεριαλισμού, και δεν ξαναπέσουν στον καπιταλισμό. Αλλά για την σχεδόν ολόκληρη των «Εργατικών» Κρατών της Ανατολικής Ευρώπης, οι αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες παραμένουν πολύ αντίξοες στην σταθεροποίηση της Κρατικής Γραφειοκρατίας, που η βασιλεία της ουσιαστικά επιζητεί χάρη στη στρατιωτική προστασία της σοβιετικής γραφειοκρατίας.

Η κατ'έξοχή εφεδρεία για την Κρατική Γραφειοκρατία και τη βασιλεία της, είναι οι καθυστερημένες περιοχές του «Τρίτου Κόσμου», καθώς και η παρατείνουσα απομόνωση μιας αντικαπιταλιστικής Έπαναστασης στα έθνικα σύνορα.

Η πιο σοβαρή περίπτωση είναι εκείνη της ΕΣΣΔ, και κατά δεύτερο λόγο εκείνη της Κίνας.

Της ΕΣΣΔ πρώτα - πρώτα γιατί η Κρατική Γραφειοκρατία είναι στη χώρα αυτή πιο δυνατή από οπουδήποτε άλλου, έχοντας κατορθώσει να σταθεροποιήσει το καθεστώς της διαμέσου μιας μακράς περιόδου αίματηρης τρομοκρατίας, που εξολόθρευσε τις πολιτικές πρωτοπορίες, ατομοποίησε την εργατική τάξη και κατέστρεψε τις επαναστατικές, και δημοκρατικές παραδόσεις της χώρας.

Επί πλέον, χάρη στις τεράστιες υλικές εφεδρείες της χώρας, και στη συστηματική εκμετάλλευση των Ανατολικών χωρών κι όλων των νέων καθεστώτων που ελέγχει τώρα η σοβιετική γραφειοκρατία, η τελευταία αυτή είναι σε θέση να καλλιεργεί σχετικώς το υλικό επίπεδο των σοβιετικών μαζών.

Κι αυτά, παρά τις τεράστιες σπατάλες που ναι στην φύση του καθεστώτος, τις νωθείες, και το σημαντικότερο μέρος του έθνικου εισοδήματος που ιδιοποιείται η γραφειοκρατία.

Στην Κίνα, οι εφεδρείες για την ανάπτυξη της Κρατικής γραφειοκρατίας, μόλις έχουν ακόμα θιχθεί. Χωρίς ανάπτυξη της σοσιαλιστικής Έπαναστασης στις προχωρημένες χώρες, η Κινεζική Έπανασταση, απομονωμένη, κινδυνεύει να θυτιστεί σ' ένα πολύ μεγάλο προσέσο ανάπτυξης και σταθεροποίησης της Κρατικής γραφειοκρατίας. Αλλά η απαραίτητη προετοιμασία των μαζών για να υποστούν τέτοια σταθεροποίηση, δεν έχει ακόμα επιτευχθεί.

Η ιστορική διάρκεια των Γραφειοκρατικών Κρατών έχει ήδη ξεπεράσει όλες τις προβλέψεις και κινδυνεύει να παραταθεί ακόμα για πολύ, φράζοντας το δρόμο προς το σοσιαλισμό.

Απρόοπτο ατύχημα της Ιστορίας, αλλά παροδικό, στα πλαίσια μιας αντίληψης της μεταβατικής περιόδου (από τον καπιταλισμό στον ολοκληρωμένο σε παγκόσμια κλίμακα σοσιαλισμό), που φανερά πιά πρόκειται να καλύψει περισσότερο από ένα αιώνα (τουλάχιστο); Η προοδευτικός ιστορικός σταθμός τουλάχιστο για ένα μέρος του Κόσμου;

Τα καθεστώτα αυτά είναι το αποτέλεσμα της καθυστέρησης της Σοσιαλιστικής Έπαναστασης στις προηγμένες χώρες, και των ολεθρίων συνεπειών, στο ιδεολογικό και πρακτικό επίπεδο, του σταλινισμού και του σοβιετικού μοντέλου «σοσιαλισμού». Δηλαδή η ύπαρξή τους έχει αιτίες ταυτόχρονα αντικειμενικές και υποκειμενικές, που πρέπει να παίρνουμε υπ' όψη μας.

Δεν μπορούμε να τα εξωραΐσουμε, να τ' αποκαλούμε «Κράτη Εργατικά» ή «Σοσιαλιστικά», αλλά δεν μπορούσε επίσης ν' αφήσουμε τις καπιταλιστικές και ιμπεριαλιστικές δυνάμεις να τ' ανακτήσουν. Γιατί αντί οι δυνάμεις αυτές να τους φέρουν την «οικονομική πρόοδο» και τη «δημοκρατία», η αντεπαναστατική τους επέμβαση θα εξόντωνε τις επαναστατικές δυνάμεις των χωρών αυτών, ακόμα και φυσικά, θα τις αποικιοποιούσε προς όφελος των ιμπεριαλιστικών Μητροπόλεων. Θα ενίσχυε τον καπιταλισμό σε παγκόσμια κλίμακα.

Για τους λόγους αυτούς, παραχωρούμε μια κριτική υποστήριξη στα καθεστώτα αυτά, εναντίον της εσωτερικής αντίδρασης και του ιμπεριαλισμού, ενώ ταυτόχρονα και απ' αρχής (από τη στιγμή δηλαδή που τα καθεστώτα αυτά απαλλοτριώνουν την άμεση εξουσία των μαζών και μπαίνουν στο δρόμο της δικτατορίας του Κόμματος - Κράτους, που δια του Κράτους διαχειρίζεται την κοινωνία ολόκληρη), συνιστούμε το σχηματισμό μιας πολιτικής αντιπολίτευσης, που σε μια δρισμένη στιγμή θα τ' ανέτρεπε και θα ολοκληρώνε την αρχινισμένη Έπανασταση, αλλά η οποία έμεινε άσυμπλήρωτη και φράχτηκε. Αυτή η δεύτερη Έπανασταση, απόλυτα αναγκαία παντού όπου σταθεροποιούνται Γραφειοκρατικά Κράτη, αποτελεί μια στιγμή ποιοτικής αλλαγής, χάρη στην επαναστατική δράση των μαζών, που έρχεται ύστερα από μια περίοδο περισσότερα ή λιγότερο μεγάλη πολιτικής αντιπολίτευσης. Σημαίνει ότι το καθήκον για την ανατροπή των Γραφειοκρατικών Κρατών, το αναθέτουμε αποκλειστικά στις μάζες, που θάχουν να δράσουν χωρίς να εκθέσουν τα καθεστώτα αυτά στον κίνδυνο επανακατάκτησής τους από τον ιμπεριαλισμό.

Πάντα εκείνο που προέχει οπωσδήποτε, είναι να ξεκαθαρίσουμε τη γενική σωστή τοποθέτησή μας απέναντι στα καθεστώτα αυτά, απομυθοποιώντας την πραγματικότητά τους, και ξεχωρίζοντας τα αποφασιστικά από το σοσιαλιστικό σχέδιο κοινωνίας.

Άλλοιως, όχι μόνο διαιωνίζουμε τον επικίνδυνο αποπροσανατολισμό των επαναστατικών δυνάμεων, ιδιαίτερα εκείνων που δρουν στον «Τρίτο Κόσμο», αλλά απομακρύνουμε επίσης τις μάζες που ζουν σ' αυτά τα καθεστώτα, και οι οποίες καθόλου δεν θεωρούν πως εκφράζονται σε τέτοια «Εργατικά Κράτη», αλλά αντίθετα τ' απορρίπτουν αποφασιστικά.

10 Φλεβέρη 1981.

Συμβολή στην έπεξεργασία ενός σύγχρονου Μεταβατικού Προγράμματος

(Σχέδιο που προτείνεται για συζήτηση από τη Διεθνή Γραμματεία)

Το παρακάτω κείμενο δεν είναι μια συμβολή στο γενικό πρόγραμμα των επαναστατών μαρξιστών, αλλά σ' ένα μεταβατικό πρόγραμμα έγκυρο κατά την τρέχουσα δεκαετία κι ίσως και πιά πέρα.

Στο γενικό πρόγραμμα των επαναστατών μαρξιστών ανήκουν όλα τα κεκτημένα του μαρξισμού από τη γέννησή του, τέτοιου όπως αναπτύχθηκε απ' ενός στο θεωρητικό έργο του Μάρξ, του Ένγκελς, της Ρόζας Λούξεμπουργκ, του Λένιν, του Τρότσκι, και απ' έτερου στην πρακτική του εργατικού επαναστατικού διεθνούς κινήματος.

Είναι μέσα σ' αυτό το πρόγραμμα που οι μαρξιστές επαναστάτες συμπεριλαμβάνουν τις θέσεις της γενικής θεωρίας τους και τις μεθόδους τους, τις αναλύσεις τους του καπιταλιστικού καθεστώτος και της εξέλιξής του, καθώς και τις γενικές τους απόψεις σχετικά με το σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό, που θα διαδεχθούν τον καπιταλισμό.

Όλα αυτά τα κεκτημένα που ξαναξετάζονται με κριτικό τρόπο, ιδίως κάτω απ' το φως της κοινωνικής έμπειρίας, αλλά επίσης και της επιστημονικής και πολιτιστικής γενικά προόδου της ανθρωπότητας, τους χρησιμεύουν για να εκσυγχρονίζουν κατά τρόπο δημιουργικό τον σε δυνητική ανάπτυξη μαρξισμό.

Ένα μεταβατικό πρόγραμμα έχει πιά περιορισμένες φιλοδοξίες: να εφοδιάσει τις μαρξιστικές επαναστατικές δυνάμεις μ' ένα όργανο πάλης για το άμεσο και προσεχές μέλλον, πάνω στη βάση μιας σωστής ανάλυσης των αντικειμενικών συνθηκών και του επιπέδου συνείδησης των μαζών για να τις κινητοποιήσει για την επανάσταση. Δηλαδή για μια ριζική κοινωνική αλλαγή, φωτιζόμενη από ένα σφαιρικό κοινωνικό σκοπό, που θα πραγματοποιηθεί αργότερα. Ένα μεταβατικό πρόγραμμα προσπαθεί να σφυρηλατήσει μια γέφυρα ανάμεσα στις αντικειμενικές συνθήκες και τα καθήκοντα που αυτές επιβάλλουν και τη συνείδηση των μαζών. Για να μην περιορίζονται στην υπεράσπιση διεκδικήσεων καθαρά άμεσων και μερικών, αλλά με τ α β α τ ι κ ω ν που να καταλήγουν, απ' την ίδια τη λογική τους, κάποια στιγμή στην πάλη για το ποιοτικό πήδημα που αποτελεί κάθε κοινωνική επανάσταση.

Ένα μεταβατικό πρόγραμμα δεν είναι ούτε ένα

κείμενο λεπτομερικών αναλύσεων, ούτε ένα μανιφέστο ούτε «θέσεις». Έχει τη δομή του, τη δική του οικονομία, εκφρασμένες σε φόρμουλες συνοπτικές. Βασίζεται στα κύρια δεδομένα της διεθνούς κατάστασης και τις πιά πιθανές τάσεις της, στο άμεσο και προσεχές μέλλον.

Αυτή είναι ή δομή, μεταξύ άλλων του «μεταβατικού προγράμματος», που έπεξεργάστηκε ο ίδιος ο Λέων Τρότσκι, και που χρησιμοποιήθηκε σαν το κύριο ντοκουμέντο για την ίδρυση της IVης Διεθνούς το 1938.

Μετά από περισσότερο από σαράντα χρόνια, αυτό το πρόγραμμα έχει φυσικά πολύ ξεπεραστεί, αν και διατηρεί έπεξηγήσεις, και κυρίως συνθήματα που ακόμα ισχύουν. Αλλά ξεκινούσε απ' άκρου σε άκρο από μια ανάλυση και μια προβληματική αναγκαστικά διαφορετικές. Άληθινά ήταν τοποθετημένο απ' αρχής σε μια ιστορική συγκυρία του καπιταλισμού, και παγκόσμια, διαφορετικές. Ο κόσμος έκτοτε έχει πάρα πολύ εξελιχθεί σε όλα τα μέρη του: τα προηγμένα καπιταλιστικά κράτη, τον «Τρίτο Κόσμο», τα γραφειοκρατικά κράτη της Ανατολής.

Η θεωρητική και πρακτική πείρα του εργατικού διεθνούς επαναστατικού κινήματος, καθώς επίσης και των επαναστατών μαρξιστών ιδιαίτερα, έχει σημαντικά πλουτίσει.

Ο ίδιος ο Λέων Τρότσκι δεν θα είχε ποτέ την αξίωση να σταματήσει την πορεία της ιστορίας το 1938 και να παραπέμψει τις μέλλουσες γενεές στο γράμμα του τότε προγράμματος δράσης. Ίδιες τόσο παράξενες δεν θα μπορούσαν να γεννηθούν παρά στα κεφάλια καθυστερημένων επιγόνων.

Η συζήτηση δεν μπορεί να γίνει σχετικά με την απόλυτη ανάγκη ενός μεταβατικού προγράμματος για το άμεσο και προσεχές μέλλον, μπροστά στην αφάνταστη επιτάχυνση της γενικής εξέλιξης της ανθρωπότητας και της εξέλιξης της παγκόσμιας κατάστασης. Αλλά συζητούμε σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος, για τον τρόπο για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός.

Στο παρακάτω κείμενο ο σκοπός είναι καθαρός: Να αντιμετωπιστεί το σύνολο των προβλημάτων από την

άποψη της ιδέας της γενικευμένης κοινωνικής Αυτοδιαχείρισης, που πρέπει να φωτίζει τόσο την πάλη για την Επανάσταση, όσο και το σφαιρικό κοινωνικό σκοπό που πρέπει να πραγματοποιηθεί κατόπιν, δηλαδή το σοσιαλισμό.

1. Γενικές απόψεις

Από τις αρχές των χρόνων 1970, η γενική κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, έχει επιδεινωθεί χάρις σε μία κρίση καθαυτό οικονομική, ιδιότυπη, διαρκείας και χωρίς προοπτικές διεξόδου στο άμεσο και το προσεχές μέλλον.

Διαδέχθηκε μία μακριά περίοδο άκμης των παραγωγικών δυνάμεων, την πιο καταπληκτική που γνώρισε ο καπιταλισμός από τη γέννησή του, που μεταμόρφωσε βαθειά την οικονομική και κοινωνική δομή των προχωρημένων καπιταλιστικών χωρών, καθώς και έκτεταμένες περιοχές του «Τρίτου Κόσμου».

Οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής και ανταλλαγής εισχώρησαν πιο βαθιά, σε μία κλίμακα όλο και πιο μεγάλη, προξενώντας μεταβολές πολύ σημαντικές ως προς τη σύνθεση της εργατικής τάξης και των άλλων κοινωνικών στρωμάτων των προχωρημένων καπιταλιστικών χωρών, αλλά επίσης και στον πληθυσμό των χωρών του «Τρίτου Κόσμου».

Η αριθμητική σημασία της αγροτιάς δεν παύει να λιγοστεύει παντού, ενώ νέα στρώματα εργαζομένων, μισθωτών του καπιταλιστικού Κράτους και του ιδιωτικού κεφαλαίου αναπτύχθηκαν, μειώνοντας το αριθμητικό και ακόμα και το κοινωνικό βάρος του παραδοσιακού βιομηχανικού προλεταριάτου. Αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό άφορα πιο ιδιαίτερα τις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες. Η τάση, ή συναφής με τη φύση του καπιταλισμού ν' αυξάνει την οργανική σύνθεση του κεφαλαίου και χάρη στην επιταχυνόμενη ένωσμάτωση της αφηρημένης και εφαρμοσμένης επιστήμης στην τεχνολογία — και επομένως στην υλική παραγωγή — να επιταχύνει επίσης τη γενίκευση των αυτοματοποιημένων συστημάτων μηχανών, αρχίζει να βρίσκει μία άρχη πραγματοποίησης. Και αυτό στα πλαίσια του νέου καταμερισμού εργασίας, στον οποίο έχει από δω κι εμπρός εξαναγκαστεί ο καπιταλισμός, για να επιτύχει την επιδίωξή του.

Αυτός ο καινούργιος καταμερισμός εργασίας τείνει να υπερπηδήσει τη βασική αντίφαση ανάμεσα στη διαρκή ανύψωση της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου, και τη μείωση του ποσοστού του κέρδους, προσφεύγοντας σε μέσα, μεθόδους, και πρακτικές ικανές να αντιδράσουν σ' αυτή την τάση.

Η έμφυτη τάση του συστήματος στη συγκέντρωση του κεφαλαίου και στο μονοπώλιο έχει υπερβολικά ενισχυθεί παράγοντας το καινούργιο φαινόμενο των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Αυτές οι τελευταίες άρχισαν σάν εθνικά μονοπώλια, που γρήγορα αναγκάστηκαν να αγωνιστούν έναντι των πολλαπλών περιορισμών του εθνικού πλαισίου.

Το πλαίσιο αυτό παρέχει μία περιορισμένη αγορά.

Συνεπάγεται επίσης φορολογικές και μισθολογικές υποχρεώσεις, οι οποίες βαρύνουν τη μεγιστοποίηση του κέρδους που επιδιώκουν τα μονοπώλια.

Η στρατηγική αυτών των τελευταίων για να υπερπηδήσουν τα εμπόδια, που προέρχονται από τα εθνικά πλαίσια, στηρίζεται άφ' ενός πάνω στην ειδικεύσή τους σε βιομηχανίες πρωτοποριακές με πολύ προχωρημένη τεχνολογία, που προστρέχουν στην επιταχυνόμενη χρήση των αυτόματων μηχανών και άφ' ετέρου στην πολυεθνική δομή τους.

Η δομή τους αυτή επιτρέπει να τμηματοποιηθεί η παραγωγή και να τοποθετηθεί σε χώρες με φτηνή εργατική δύναμη, άνοργάνωτη και με φορολογία ενοίκια.

Επιτρέπει επίσης να έπωφεληθούν από τις νομισματικές κερδοσκοπίες σε κολοσσιαία κλίμακα, με τη συνενοχή του διεθνούς τραπεζιτικού συστήματος, καθώς και των κρατών που συνδέονται, με χίλια δυο δεσμά με τις πολυεθνικές. Αυτές παρουσιάζονται επομένως σάν ένας συνδυασμός του μεγάλου τραπεζιτικού, βιομηχανικού και εμπορικού σύγχρονου κεφαλαίου σε μία καινούργια του δομή.

Ο καταμερισμός εργασίας που τώρα αναπτύσσεται διεθνώς, σκιαγραφεί το στρατηγικό πλαίσιο μέσα στο οποίο σκοπεύει να μπορέσει ν' αναπτυχθεί χωρίς μεγάλη έμφοδια προερχόμενα απ' τους εθνικούς περιορισμούς, (οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς), ο μονοπωλιακός καπιταλισμός της εποχής μας.

Αν και το ένα τέταρτο της ανθρωπότητας σε έκτεταμένες περιοχές της Γης, ζει τώρα κάτω από μη καπιταλιστικά καθεστώτα, και που δεν είναι οργανικά έντεταγμένα στο σύστημα παραγωγής και ανταλλαγής του καπιταλισμού, ο καπιταλισμός δεν έχει ακόμα θιχθεί αποφασιστικά απ' αυτό το νέο σημαντικό γεγονός που χαρακτηρίζει τη μεταπολεμική περίοδο.

Γιατί τα καθεστώτα αυτά δεν κατορθώνουν ν' ανταγωνιστούν επικίνδυνα τον καπιταλισμό, ούτε στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής, ούτε σ' εκείνον της τεχνολογίας και της παραγωγικότητας της εργασίας. Μάλλον εξαρτώνται απ' αυτόν, καθώς οι εξαγωγές τους προς την υπόλοιπη παγκόσμια αγορά είναι κατά πολύ εξαγωγές πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων, και οι εισαγωγές τους βιομηχανικά προϊόντα και προηγμένη τεχνολογία που προέρχονται από ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες.

Η ύπαρξη και η επέκτασή τους ωστόσο, έπηρεάζουν τον καπιταλισμό, γιατί τον στερούν από την ελεύθερη έκμεταλλευση των περιοχών που κατέχουν, ενώ ταυτόχρονα του προσπορίζουν μία αγορά πιο περιορισμένη αλλά αξιόλογη, στο βαθμό που αναπτύσσονται, εγκαταλείπουν την αρχική τους αυτάρκεια και συνδέονται περισσότερο με την παγκόσμια αγορά.

Η πραγματική πρόκληση κατά του καπιταλιστικού καθεστώτος, που ακόμα διατηρείται διεθνώς, θα πρέπει να προέλθει από τα ίδια του τα προπύργια, από τη σοσιαλιστική Επανάσταση μέσα σ' αυτά. Οι αντικειμενικές προϋποθέσεις αυτής της Επανάστασης είναι τώρα ώριμες, κι αυτό για πρώτη φορά απ' την ύπαρξη του καπιταλισμού.

Γιατί χάρη στην ανάπτυξη των νέων παραγωγικών

δυνάμεων της ηλεκτρονικής, της τηλεματικής, των αυτοματοποιημένων συστημάτων μηχανών, που αυτές οι δυνάμεις καθορίζουν στον τομέα της τεχνολογίας, της εξημερωμένης στην υλική παραγωγή, ή ανθρωπότητα κατέχει τώρα την υλική βάση που μπορεί να εξασφαλίσει για όλους, σε μία παγκόσμια κλίμακα, ένα ύψηλο επίπεδο ζωής, και μεγάλο ελεύθερο χρόνο για την πλήρη ανάπτυξη του κάθε ατόμου.

Αυτή η ίδια ή πρόοδος των παραγωγικών δυνάμεων συνεπάγεται επίσης μία μεγάλη εξύψωση του πολιτιστικού επιπέδου των μαζών, της μόρφωσης και πληροφόρησής τους χωρίς καμιά σύγκριση με το παρελθόν, που τους επιτρέπει τώρα γρήγορα να φθάσουν μόνες τους στην άμεση δημοκρατική οργάνωση και διαχείριση του συνόλου της κοινωνικής ζωής τους.

Μετά τη θαθεία, ριζική πολιτιστική κριτική, στην οποία υποβλήθηκε το καπιταλιστικό σύστημα κατά τα χρόνια 1960—1970, από την κίνηση των φοιτητών, των νέων και άλλων κοινωνικών στρωμάτων των προχωρημένων καπιταλιστικών χωρών, κίνηση που έφθασε στο απόγειό της με την έκρηξη του Μάη 1968 στη Γαλλία, ή οικονομική διάσταση της γενικής κρίσης του συστήματος, που άρχισε την επόμενη δεκαετία, δημιουργεί καλλίτερες υποκειμενικές συνθήκες για τη νίκη της Σοσιαλιστικής Επανάστασης, επίσης και στις μητροπόλεις.

Αγκαλιάζει το σύνολο των εμμέσων εργαζομένων του καπιταλιστικού κράτους και του ιδιωτικού κεφαλαίου, διαλύοντας προοδευτικά το όραμα μιας «κοινωνίας καταναλωτών» διαρκείας, που να εξυψώνει όλο και περισσότερο το υλικό επίπεδο του συνόλου της κοινωνίας και της ανθρωπότητας.

Στην πραγματικότητα η επέκταση και το βάθος της οικονομικής κρίσης, με την έμμομη ταυτόχρονα του πληθωρισμού και της ανεργίας, έχει κατεδάσει σημαντικά το επίπεδο ζωής του συνόλου των εργαζομένων, των παραδοσιακών και των νέων, και καθιστά δρωσδήποτε τελείως άπατηλή την προέκταση ενός τέτοιου μοντέλου κοινωνίας σε διεθνή και παγκόσμια κλίμακα.

Αυτό τόσο περισσότερο που τώρα — κι αυτό είναι ένα καινούργιο γεγονός — γίνεται φανερό ότι οι πόροι της Γής δεν είναι ανεξάντλητοι, ότι οι πρόοδοι της επιστήμης, είτε για να θρεθούν άλλοι πόροι, είτε για να χρησιμοποιηθούν πιο ρασιοναλιστικά και αποτελεσματικά αυτοί που υπάρχουν, δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με την άμεση αύξηση των αναγκών της κοινωνίας, προξενώντας έτσι διαταραχές της ισορροπίας, σοβαρές και μακρινές διάρκειας.

Μία τέτοια περίπτωση π.χ. είναι τώρα αυτή της ενέργειας, όπου πρόκειται να περάσουμε από την εποχή του πετρελαίου σ' εκείνη άλλων πηγών ενέργειας άφθονων και οικολογικά αποδεκτών. Η έμμομη διάρκεια και το βάθος της οικονομικής κρίσης, στο πλαίσιο αυτών των προϋποθέσεων, καθιστά φανερό την αναγκαία αναθεώρηση των έννοιών της «ανάπτυξης» και της προόδου, που ως τα τώρα μετριώνταν, στη βάση της ποσοτικής ανάπτυξης της υλικής παραγωγής και της παραγωγικότητας.

Εάν τείνουμε προς μία διεθνή και παγκόσμια κοι-

νωνία του ίδιου υλικού και πολιτιστικού επιπέδου για όλους, είναι φανερό πως πρέπει να καθοριστεί αυτό το επίπεδο σχετικά με ότι είναι πραγματικά αναγκαίο για τον καθένα και για την ποιότητα της ζωής, παίρνοντας υπ' όψη μας τους πόρους εκείνους της Γής που ή επιστήμη και ή τεχνολογία του ανθρώπου επιτρέπουν τώρα να χρησιμοποιηθούν, καθώς και την οικολογική ισορροπία της ανθρωπότητας.

Είναι λοιπόν αυτό ακόμα μία βασική αιτία για να απορριφθεί τόσο το καπιταλιστικό μοντέλο κοινωνίας, όσο και το μοντέλο των γραφειοκρατικών κοινωνιών. Μοντέλα και τα δυο θεμελιωμένα από την ίδια τη φύση τους πάνω στην απεριόριστη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, στις σπατάλες των πόρων της γής και επίσης επικίνδυνα για την οικολογική ισορροπία της ανθρωπότητας.

Αλλά την ίδια στιγμή που ή ανθρωπότητα κατέχει την υλική βάση και τις πολιτιστικές προϋποθέσεις για να οργανωθεί ρασιοναλιστικά και αποτελεσματικά σε παγκόσμια κλίμακα, ή κρίση της εξακολουθεί και επιδεινώνεται, σκιαγραφώντας και πάλι το φάντασμα ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου. Με τη διαφορά, σχετικά με τους προηγούμενους, ότι ένας τέτοιος πόλεμος θάταν τώρα ατομικός, δηλαδή ικανός να καταστρέψει τις βάσεις της επιβίωσης της ανθρωπότητας και όλων των υλικών και πολιτιστικών προαιωνίων της κεκτημένων.

Ο κίνδυνος του πολέμου προέρχεται από την κρίση του καπιταλιστικού συστήματος, απ' τις αντιθέσεις του, που όμως αναπτύσσονται σ' ένα νέο παγκόσμιο πλαίσιο, το οποίο χαρακτηρίζεται επίσης από την ύπαρξη των γραφειοκρατικών κοινωνιών και πρώτα πρώτα της ΕΣΣΔ.

Εξ αιτίας αυτού του τελευταίου γεγονότος και μόνου, οι καπιταλιστικές αντιφάσεις δεν έχουν πια τη δυνατότητα να εκδηλωθούν ανοικτά και να οδηγήσουν π.χ. σε έναν μεγάλο εσωκαπιταλιστικό πόλεμο. Αλλά καθώς εμμένουν και επιδεινώνονται, αντανακλώνται και στις σχέσεις με τις Ανατολικές κοινωνίες, οι οποίες κι αυτές οι ίδιες έχουν τις δικές τους εσωτερικές αντιφάσεις. Οι αντιφάσεις αυτές επιδρούν πάνω στη διεθνή πολιτική των γραφειοκρατικών τους διευθύνσεων, κυρίως πάνω σ' εκείνη της ΕΣΣΔ.

Αυτό το τελευταίο γεγονός εξηγεί βασικά τη νέα πορεία της διεθνούς πολιτικής της σοβιετικής γραφειοκρατίας, που δεν καθορίζεται πια από τον ίδιο φόβο «του πολέμου και της Επανάστασης».

Την ώθει στο να θέλει ν' αυξήσει κι αυτή επίσης τη διεθνή της επιρροή με την απόκτηση νέων στρατηγικών και οικονομικών θέσεων στον κόσμο σε χώρους όπου νομίζει ότι είναι ικανή να τους ελέγξει και να τους αφομοιώσει δομικά, σύμφωνα με το δικό της κοινωνικό - πολιτικό καθεστώς.

Αυτό το καθεστώς αποκρυσταλλώθηκε πάνω στη βάση της ρύθμισης της οικονομίας και ολόκληρης της κοινωνικής ζωής από το Κράτος που διαχειρίζεται ή γραφειοκρατία. Αυτή ή γραφειοκρατία είναι ένας νέος κοινωνικός σχηματισμός, που αναπτύσσεται ακατάσχε-

τα και γίνεται παντοδύναμος, πάνω στη βάση του νέου ρόλου του Κράτους στην οικονομία και την κοινωνία. Σ' αυτή την κοινωνική διάρθρωση αντιστοιχεί το πολιτικό καθεστώς του έθνους και μόνο μονολιθικού κόμματος, που συγχωνεύεται με τη διεύθυνση του Κράτους.

Από τη στιγμή που η κρατική γραφειοκρατία σταθεροποιήσει την πολιτική της εξουσία, όπως έγινε στην ΕΣΣΔ, εξουδετερώνοντας όλες τις αντιπολιτευσεις και κατορθώνοντας να ατομικοποιήσει την κοινωνία, αποκρυσταλλώνει ένα πολιτικό καθεστώς, διαφορετικό βέβαια απ' τον καπιταλισμό, αλλά που φράζει επίσης το δρόμο προς το σοσιαλισμό.

Για να παραμεριστεί το εμπόδιο αυτό θα χρειαστεί να καταφύγουμε σε μια νέα επανάσταση που θάχει καθήκον να κοινωνικοποιήσει τις σχέσεις ιδιοκτησίας και παραγωγής, με την εγκαθίδρυση νέων δομών οργάνωσης και διαχείρισης της κοινωνίας, που να προωθούν την κατάργηση του παλιού καταμερισμού εργασίας και το μαρasmus του Κράτους. Δηλαδή μια επανάσταση που να ανταποκρίνεται στο πραγματικό περιεχόμενο του όρου σοσιαλισμός, και που να μην περιορίζεται σε μια τυπική και μόνο αλλαγή των σχέσεων ιδιοκτησίας κρατικοποιώντας την οικονομία.

Η παγκόσμια επέκταση της εξουσίας του συστήματος του στηριγμένου κυρίως στην κρατική ιδιοκτησία και στη διαχείρισή της απ' την κρατική γραφειοκρατία, σύστημα που αντιπροσωπεύει τώρα η ΕΣΣΔ, είναι μέρος της ίδιας του της φύσης. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ότι οι σχέσεις αυτού του συστήματος δεν μπορούν να είναι μακροπρόθεσμα σχέσεις «ειρηνικής συνύπαρξης» με τον καπιταλισμό σε επιδίωξη. Ούτε και να διέπονται από ένα «ίσο φόβο του πολέμου και της Επανάστασης» αυτού του συστήματος. Γιατί έχει την τάση να σταθεροποιηθεί παγκόσμια σαν τέτοιο, με την ιδιομορφία του, που είναι διαφορετική ταυτόχρονα από τον καπιταλισμό και το σοσιαλισμό.

Βέβαια αυτό το σύστημα, ύστερα από μια πρώτη περίοδο επεκτατικής ανάπτυξης, γρήγορα γνωρίζει σοβαρούς περιορισμούς και δυσκολίες που προέρχονται από την ίδια του τη φύση. Αποδείχνεται ανίκανο για μια συνεχή εντατική ανάπτυξη που να μπορεί πλείονα να μεταχειριστεί τις νέες παραγωγικές δυνάμεις. Απ' αυτή την άποψη δεν είναι σταθερό, και δε φαίνεται να προσρίζεται για μια μακριά βασιλεία, στο διάστημα μιας δλόκληρης ιστορικής περιόδου.

Αλλά η ανατροπή του στην περίπτωση κυρίως της ΕΣΣΔ, θ' απαιτήσει όπωςσδήποτε μια επανάσταση πρακτικά τόσο σημαντική, αν όχι περισσότερο, από κείνη στην οποία χρωστά την ύπαρξή του.

Όπωςσδήποτε η διάρκειά του ξεπέρασε όλες τις προβλέψεις. Ταυτόχρονα, άλλες χώρες, όπως η Κίνα, παίρνουν καθαρά τον ίδιο δρόμο. Όλα λοιπόν συμβαίνουν μέσα σε έκτεταμένες υπανάπτυκτες περιοχές όπου νικούν επαναστάσεις αντι-ιμπεριαλιστικές και αντι-καπιταλιστικές, σαν τα καθεστώτα που τις διαδέχονται να πραγματοποιούσαν αντικειμενικά το καθήκον της εκβιομηχανποίησής τους.

Η εκβιομηχανποίησή τους αυτή που καθυστέρησε, παρεμποδίστηκε, παραμορφώθηκε από την προηγούμενή τους ένταξη στο γενικό σφαιρικό σύστημα του σύγχρονου καπιταλισμού, δρίσκεται τουλάχιστον αρχινισμένη απ' αυτά τα καθεστώτα τα βασισμένα πάνω στην κρατικοποιημένη οικονομία και το πολιτικό σύστημα του έθνους και μόνου κόμματος, φερέφωνου της κρατικής γραφειοκρατίας.

Αλλά όμως, η γρήγορη ανάπτυξη και που σε λίγο γίνεται ακαταμάχητη, αυτής της γραφειοκρατίας, κρατά τις μάζες απαλλοτριωμένες από κάθε πραγματική πολιτική εξουσία και φράζει το δρόμο προς τη σοσιαλιστική εξέλιξη αυτών των χωρών. Για να διαπραγούν αυτά τα εμπόδια, χρειάζεται να δράσει η πλείονα δυναμικότητα της Επανάστασης, κατακτώντας τις προχωρημένες χώρες της Δύσης και της Ανατολής.

Η συνύπαρξη στα πράγματα του καπιταλισμού με το σύστημα της κρατικοποιημένης οικονομίας της διαχειριζόμενης από την κρατική γραφειοκρατία, δηλαδή το σύστημα των γραφειοκρατικών Κρατών (για να μεταχειριστούμε έναν όρο ο οποίος εκφράζει την ιδιόμορφη ουσία τους που είναι συνυφασμένη με τον καινούργιο ρόλο μέσα σ' αυτά τα καθεστώτα του Κράτους και του νέου κοινωνικού σχηματισμού, της γραφειοκρατίας, που αυτός ο ρόλος ανυπέρβητα γεννά) είναι από την ίδια τη φύση των δύο συστημάτων, που τείνουν και τα δύο στην παγκόσμια επέκτασή τους, ανταγωνιστική και ασταθή. Σε κάθε μεταβολή του συστήματος δυνάμεων αναμεταξύ τους, ο κίνδυνος του πολέμου γίνεται έκδηλος.

Αυτό συμβαίνει σήμερα και ο κίνδυνος αυτός επιτείνεται από την έμμογή και το θέμα της οικονομικής κρίσης του καπιταλισμού.

Εναντίον του κινδύνου του πολέμου, μόνη επίσης η επέκταση της σοσιαλιστικής Επανάστασης στις προχωρημένες χώρες της Δύσης και της Ανατολής μπορεί να είναι η αληθινά αποτελεσματική απάντηση.

Δυνάμεις σκόρπιες μέσα στον κόσμο, ένας αυξανόμενος αριθμός ατόμων ή κινημάτων αντιλαμβάνεται το ακαταλόγιστο των δύο συστημάτων, του καπιταλιστικού και του γραφειοκρατικού, τους κινδύνους που εγκυμονούν, το εμπόδιο που αποτελούν για να μπορέσει η ανθρωπότητα να επωφεληθεί από τις τεράστιες υλικές και πολιτιστικές τωρινές της δυνατότητες. Αλλά αντιδρούν ή παλαίβουν μεμονωμένα, χωρίς να μπορούν να γίνουν ικανά να επεξεργαστούν ένα κοινό κοινωνικό σχέδιο, ούτε να συντονίσουν, στο έθνικό και διεθνές πλαίσιο, τις προσπάθειές τους για να το πραγματοποιήσουν.

Οι δομικές αιτίες — και όχι μόνο συγκυριακές — αυτής της κατάστασης είναι πολλές και σε άλληλεπίδραση: φυσιολογική ανανέωση των γενεών που σπάζει την αποκτηθείσα εμπειρία, ακατάπαυστες πολιτικο-οικονομικές μεταβολές των εργαζομένων και έμμισθων που επιφέρει η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και η προσπάθεια του κεφαλαίου να τους διαφοροποιήσει, να τους αποδιοργανώσει, να τους ατομικοποιήσει, οι προδοσίες των ήγεσιών που τις προσεταιρίζεται το

σύστημα, ή άρνητική επίδραση των επαναστατικών εμπειριών που γράφειοκρατικοποιήθηκαν και εκφυλίστηκαν, ή έλλειψη που εξακολουθεί ένός κοινωνικού «μοντέλου» δοκιμασμένου στην πράξη, που να αντιπαραβάλλεται με την επιτυχημένη εφαρμογή του στη σύγχυση των θεωρητικών κατασκευασμάτων. Η «κρίση της ανθρωπότητας», συνοφίζεται έτσι στην άνικανότητα να εξευρεθεί τρόπος συναίνεσης ανάμεσα στις κριτικές δυνάμεις, στις σκόρπιες επαναστατικές άμφισβητήσεις, πάνω σ' ένα κοινό κοινωνικό σχέδιο, και τα μεταβατικά στάδια που οδηγούν σ' αυτό.

Μιά τέτοια κοινή συναίνεση πάνω στο πρόγραμμα και τα μέσα για την πραγματοποίησή του, δεν μπορεί νάναι το αποκλειστικό έργο καμμιάς πολιτικής «πρωτοπορείας», κανενός «Επαναστατικού Κόμματος». Θά έμφανιστεί ιστορικά με τη σύμπτωση, σε στιγμές έπιλεκτες όξείας έθνικής επαναστατικής κρίσης, διαφόρων κινημάτων, οργανώσεων, ρευμάτων, πάνω σ' ένα κοινωνικό σχέδιο, που να ένσωματώνει τούς μερικούς πόθους και διεκδικήσεις των διαφόρων φορέων της κοινωνικής δράσης.

Οί επαναστάτες μαρξιστές θά έπρεπε να είναι ή κύρια, οργανωμένη έκφραση ένός τέτοιου κινήματος, χάρη στη θεωρητική τους κληρονομιά που να τη χρησιμοποιήσουν όμως με τρόπο κριτικό και δημιουργικό μέσα στις τωρινές ιστορικές συνθήκες. Μ' αυτή την έννοια θά συγκροτούσαν ένα «Επαναστατικό Κόμμα» νέου τύπου που αυτές οι νέες συνθήκες απαιτούν. Ένα κόμμα, μιά πολιτικοκοινωνική οργάνωση πραγματικά ένσωματωμένη μέσα στους διάφορους τομείς, φόρμες, εκφράσεις της κοινωνικής δράσης.

Φορείς της συνείδησης του κοινωνικού σχεδίου, τουλάχιστον στα κύρια σημεία του, που απαιτούν και επιτρέπουν οι ανάγκες και δυνατότητες της ανθρωπότητας στην εποχή μας, θά συντελέσουν με αποφασιστικό τρόπο, στις στιγμές μιάς μεγάλης έθνικής επαναστατικής κρίσης, ώστε αυτό το σχέδιο να αποκτήσει την αναγκαία γενική συναίνεση, να νικήσει και να πραγματοποιηθεί κατόπιν.

Γιά να μπορέσουν οι μαρξιστές - επαναστάτες να παίξουν ένα τέτοιο ρόλο, χρειάζονται ένα μεταβατικό πρόγραμμα που να καθορίζει τα καθήκοντα, τις μορφές πάλης και οργάνωσης που αντιστοιχούν στις τωρινές ανάγκες και στη συνείδηση που έχουν αποκτήσει οι κοινωνικές μάζες. Ένα τέτοιο πρόγραμμα δεν μπορεί να είναι ούτε «οικονομιστικό» ούτε «εργατιστικό», αλλά πολιτικο - κοινωνικό, άνοιχτό στην κοινωνική όλότητα, υιοθετώντας τούς βαθείς πόθους μεγάλων κοινωνικών στρωμάτων όλων των προχωρημένων χωρών της Δύσης και της Άνατολής, που θέλουν να ζουν και να εργάζονται διαφορετικά από δω κι έμπρός.

Δηλαδή ένα πρόγραμμα που να επιτρέπει βέβαια επίσης την υπεράσπιση των άμέσων διεκδικήσεων των εργαζομένων, αλλά που αυτό μόνο μπορεί να τούς δώσει: μιά προοπτική μεταβατικής πολιτικής λύσης, προς τη γενικότερη κατεύθυνση του επιδιωκόμενου κοινωνικού σχεδίου.

Μόνο μιά τέτοια αντίληψη του προγράμματος μπο-

ρεί πραγματικά να κινητοποιήσει, να ένοποιήσει και νάναι ικανή κατά τις μεγάλες έθνικές κρίσεις να οδηγήσει σε μιά πολιτική μεταβατική λύση που θ' άνοιξει το δρόμο στην Έπανάσταση, δηλαδή στη ριζική κοινωνική μεταμόρφωση.

Αυτό είναι ακριβώς εκείνο που έλειπε π.χ. κατά τη μεγάλη παραδειγματική κρίση του Μάη του 68 στη Γαλλία, όπου αντικειμενικά μπήκε το ζήτημα της έξουσίας. Άλλά υπό μιά μορφή πρώτα μεταβατική, φωτισμένη από ένα κοινωνικό σχέδιο σφαιρικό και ένω έλειπε την εποχή εκείνη μιά επαναστατική πρωτοπορεία ένσωματωμένη μέσα στην κοινωνία και που νάχει ακριβώς ένα κατάλληλο μεταβατικό πρόγραμμα.

Όμως τέτοιες κρίσεις είναι πάντα δυνατός και μάλιστα αναπόφευκτες σε όλες τις προηγμένες χώρες της Δύσης και της Άνατολής. Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι πραγματικά παγκόσμια αναγκαίο.

Δηλαδή είναι αναγκαίο ακόμα και στις χώρες του «Τρίτου Κόσμου», όπου το κεντρικό καθήκον δραχυ-πρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα είναι: ή επαναστατική άνατροπή του καπιταλιστικού και ιμπεριαλιστικού καθεστώτος, όπου άμεσα άφορούν τις μάζες τα προβλήματα της υπερβολικής υλικής ένδειας, ή παντελής έλλειψη έλευθεριών, οι πολύμορφες παραβάσεις των αίμα-ταδαμένων δικτατοριών στην ύπηρεσία των ντόπιων ολιγαρχιών και του ιμπεριαλισμού. Καί σ' αυτές τις χώρες επίσης, το «επαναστατικό Κόμμα», που είναι άπόλυτα αναγκαίο, με μιά δομή και λειτουργία προσαρμοσμένες στις ειδικές συνθήκες του άγώνα του, ικανό να οργάνώσει σ' ένα πλατύ μέτωπο πολύμορφης πάλης ακόμα βέβαια και της ένοπλης πάλης, όλες τις επαναστατικές και δημοκρατικές δυνάμεις αυτών των χωρών, οι όποιες επιθυμούν την άνατροπή των δικτατοριών, όφείλει νάχει ένα πιο πλατύ πρόγραμμα, που να διαφωτίζει όλο το δρόμο που θά διασχίσει: πριν και μετά την κατάληψη της έξουσίας από τις μάζες. Μόνο μιά τέτοια προετοιμασία του «Κόμματος» και των μαζών μπορεί να οδηγήσει σε μιά Έπανάσταση που θ' άποπερατώσει το έργο της, που δεν περιορίζεται σε μιά σχηματική τυπική μεταβολή των σχέσεων ιδιοκτησίας, αλλά δίνει πραγματικά την έξουσία στις μάζες και άποφεύγει την γρήγορη και καθολική γράφειοκρατικοποίησή της.

Άν και τα άμεσα καθήκοντα και ή όρθή διάρθωση τους μέσα στο πρόγραμμα δεν μπορούν νάναι τα ίδια σε όλες τις περιπτώσεις, το «επαναστατικό Κόμμα» χρειάζεται παντού μιά ίδια γενική αντίληψη του προγράμματος και του σκοπού που επιδιώκει, ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιεί και τούς διαφορετικούς σταθμούς που άπορρέουν από συνθήκες αντικειμενικές, διαφορετικές ως προς την κοινωνική σύνθεση, το υλικό και πολιτιστικό επίπεδο των μαζών κλπ.

Στην πραγματικότητα είναι ό πιο προχωρημένος σταθμός στον όποιο έφθασε ή εξέλιξη, που προσδιορίζει τη γενική έννοια του προγράμματος, ένω είναι δυνατόν να προσαρμοστεί κατόπιν στις συγκεκριμένες ιστορικο - κοινωνικές συνθήκες στα διάφορα μέρη του κόσμου.

II. Ἡ πάλη στὶς προχωρημένες καπιταλιστικὲς χώρες

Ὁ καπιταλισμὸς ποὺ ὁρίζεται σὲ κρίση, γενικὴ καὶ οἰκονομικὴ, προσπαθεῖ νὰ ἐπανακτήσῃ καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν κυριαρχία του σὲ διεθνή κλίμακα, προσφεύγοντας σὲ μιὰ πολύμορφη ἐπίθεση ἐναντίον τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν μαζῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν τους κατεκτημένων. Προσπαθεῖ νὰ ἐπεκτείνει τὶς οἰκονομικο-ἐπαγγελματικές διαφοροποιήσεις ἀνάμεσα στοὺς ἐργαζόμενους, νὰ διευρύνῃ τὴν κλίμακα τῶν μισθῶν, τῶν προνομίων, τῶν ἐξουσιῶν, νὰ ἀποδιοργανώσῃ τοὺς ἐργαζόμενους, ἀντιθέτοντας τοὺς μὲν στοὺς δέ, ἔθνικα καὶ σὲ διεθνή κλίμακα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅπλο τῆς μαζικῆς ἀνεργίας, ὁ καπιταλισμὸς προστρέχει ταυτόχρονα στὴν αὐτοματοποιημένη μηχανικὴ γιὰ τὶς πρωτοπόρες ἐπιχειρήσεις του καὶ στὴ φτηνὴ μαύρη δουλειὰ τῶν γυναικῶν, τῶν νέων, τῶν ξένων ἐργατῶν, ὑποσκάπτοντας τὴ συνοχὴ τῆς τάξης τῶν ἐργαζομένων καὶ τὴν ὀργάνωσή της. Τεμαχίζει ἐπίσης τὴν παραγωγὴ στὰ πλαίσια τοῦ νέου διεθνoῦς καταμερισμοῦ τῆς δουλειᾶς, πρᾶγμα ποὺ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐκμεταλλευσθῇ καλλίτερα τὴν ἐργατικὴ δύναμη στὰ μέρη ὅπου διατηρεῖται φτηνὴ, πλατειὰ ἀνοργάνωτη, καὶ χωρὶς τὴν προστασία τοῦ νόμου, προστασία ποὺ ἀποκτήθηκε στὶς μητροπόλεις μὲ τὴν πάλῃ καὶ τὴν προαιώνια ἀντίσταση τῶν ἐργαζομένων.

Ταυτόχρονα προσπαθεῖ νὰ ξαναγυρίσῃ παντοῦ στὸν «οἰκονομικὸ λιμπεραλισμὸ», τὸν ἀχαλίνωτο, τὸν ἄγριο, ποὺ συνεπάγεται τὴν ἐπιστροφή στὸν ἰδιωτικὸ τομέα ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς κρατικοποιημένης οἰκονομίας καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ στὴν περικοπὴ τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους, σχετικὰ μὲ τὴν κοινωνικὴ πρόνοια, τὴν υγεία, τὴν ἐκπαίδευση κλπ. Μιὰ τέτοια πολιτικὴ ποὺ χτυπᾷ ἀκόμα καὶ τὶς μικρὲς καὶ μεσαίες ἐπιχειρήσεις, τείνει ἀπεναντίας νὰ εὐνοήσῃ τὸ τραπεζικὸ κεφάλαιο καὶ τὶς μεγάλες μονοπωλιακὲς ἐπιχειρήσεις μὲ προχωρημένη τεχνολογία, τὶς «ἐθνικὲς» ἢ τὶς «πολυεθνικὲς» ποὺ εἶναι στενὰ συνδεδεμένες μὲ τὸ τραπεζικὸ κεφάλαιο.

Φυσικὰ αὐτὴ ἡ ἐπίθεση ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα «δυνατὸ» Κράτος, ἀπὸ μιὰ «νευρώδη» δημοκρατία, ἀπὸ μιὰ προαύξηση τῶν κατασταλτικῶν μέτρων καὶ πρακτικῶν. Ἄν ὁ καπιταλισμὸς στὶς προχωρημένες χώρες ἐξακολουθεῖ νὰναι ἀνίκανος νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἀνοικτὰς δικτατορίες, στρατιωτικὲς ἢ φασιστικὲς, — πρᾶγμα ποὺ θὰ ἀπαιτοῦσε μιὰ μαζικὴ καταστολὴ καὶ τὴν καταστροφὴ τῶν προαιώνων ὀργανώσεων, τῶν πολιτικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν, δὲν παύει ὅμως νὰ προσπαθεῖ νὰ περιορίσῃ ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς, κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς τους κατακτήσεις.

Ἡ ἀχαλίνωτη φορὰ πρὸς τοὺς ἀτομικοὺς ἐξοπλισμοὺς καὶ ἡ ὑπολογισμένη ἐπικειμένη ἐκλογὴ τῆς ἀτομικῆς ἐνέργειας, ἐνισχύουν τὴν τάση πρὸς τὸ κράτος «πυγμῆς», τὸ προστατευμένο, τὸ κλειστὸ, τὸ ἀνεξέλεγκτο.

Τὸ κοινωνικὸ κράτος ὑποχωρεῖ ἐμπρὸς στὸ καταπιεστικὸ κράτος, τὴν ἰδιόμορφη μηχανὴ κυριαρχίας τῆς μεγάλῃς μπουρζουαζίας, τοῦ ὁποῖου ἡ λειτουργία ἐξασφαλίζεται ἀπὸ θεσμοὺς γραφειοκρατικoὺς καὶ τε-

χνοκρατικοὺς κλειστοὺς, ἔξω ἀπὸ κάθε πληροφόρηση καὶ ἀπόφαση τῶν μαζῶν, ποὺ συστηματικὰ μπαίνουν μπροστὰ σὲ τετελεσμένα γεγονότα.

Ἡ ὑποχώρηση τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀντιπροσωπευτικῆς δημοκρατίας εἶναι ἐκδηλ. στὴν ὁλότητα σχεδὸν τῶν προχωρημένων χωρῶν. Ἡ τάση εἶναι πρὸς τὴν ἐξουσία τοῦ προέδρου, τὴ συγκέντρωση, τὸν αὐξανόμενο γραφειοκρατικὸ ἔλεγχον τοῦ Κράτους πάνω στὸ σύνολο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ διατήρηση, τὸ διαρκὲς πλατύνειμα τῶν ἐξουσιῶν τῶν πολιτικῶν, μὲ τὴν ἀσκηση τῆς κοινωνικῆς αὐτοδικοχειρίσεως, στὶς ἐπιχειρήσεις, τὶς ὑπηρεσίες, τὰ σχολεῖα, τὶς κοινωνότητες, τὶς περιοχὲς, αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος τρόπος γιὰ νὰ διεξάγεται τὴν ὥρᾳ ὁ ἀγῶνας ἐναντίον αὐτῶν τῶν τάσεων τοῦ Κράτους στὶς προηγμένες καπιταλιστικὲς χώρες. Ὁ πληθωρισμὸς καὶ ἡ ἀνεργία ἐξαθλιώνουν καὶ σπρώχνουν στὸ περιθώριο πολὺ σημαντικὰ κοινωνικὰ στρώματα.

Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριὰ, ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπ' ὅσους ἐργάζονται, κάνουν τὴ δουλειὰ τους κάτω ἀπὸ συνθήκες ποὺ φυσικὰ τοὺς ἐξαντλοῦν καὶ αὐξάνουν τὴν ἀπαλλοτρίωσή τους. Αὐτὴ ἡ κατάσταση, ποὺ τώρα χαρακτηρίζεται τὶς προηγμένες καπιταλιστικὲς χώρες, ὑπάρχει τὴ στιγμή ποὺ ἡ ἀνθρωπότητα διαθέτει τὶς ἀναγκαῖες παραγωγικὲς δυνάμεις γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ σὲ ὅλους ἓνα ἐπίπεδο ζωῆς εὐπρεπές, νὰ βελτιωθοῦν οἱ συνθήκες μέσα στὶς ὁποῖες γίνεται ἡ ἀναγκαῖα κοινωνικὴ ἐργασία καὶ ποὺ ἐπὶ πλέον παρέχει καὶ ἓνα διαθέσιμο χρόνον γιὰ τὶς κοινωνικὲς καὶ ἀτομικὲς κοινωνικὲς ἀπασχολήσεις, ἐλεύθερα ἐκλεγμένες καὶ δημιουργικὲς. Οἱ ἐργαζόμενοι δὲν μποροῦν νὰ δεχθοῦν καμιά δικαιολογία γιὰ μιὰ τέτοια κατάσταση, γιὰ τὴν ὁποία ἡ εὐθύνῃ ὁλόκληρη βαρύνει τὸ Κράτος καὶ τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα.

Αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν γιὰ ὅλους, σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ, ἓνα ἐγγυημένο ἡμερομίσθιον μίνιμουμ μὲ τιμαριθμικὴ προσαρμογὴ. Αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν γιὰ ὅλους τὶς κοινωνικὲς ὑπηρεσίες σὸν θέμα τῆς υγείας, τῆς μητρότητας, τοῦ γήρατος, τῆς διαρκoῦς μόρφωσης καὶ ἐκπαίδευσης. Αὐτοὶ πρέπει νὰ δεχθοῦν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν ἀναγκαῖον χρόνον ἐργασίας, ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν διαθέσιμων ἐργατῶν, νὰ ἐπιτελέσουν αὐτὸ τὸ ἔργο λιγοστεύοντας, μὲ δρακόντεια μέτρα, τὶς ὥρες δουλειᾶς, τὴ μέρα καὶ τὴ δὲδομάδα, καὶ νὰ βελτιώσουν τὶς συνθήκες κάτω ἀπ' τὶς ὁποῖες γίνεται ἡ δουλειὰ, στὰ ἐργοστάσια, στὶς ὑπηρεσίες, στὰ σχολεῖα, χωρὶς μείωση τῶν ἀποδοχῶν.

Οἱ ἐργαζόμενοι δὲ θὰ μπορέσουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικὰ τὴν τεράστια πολύμορφη ἐπίθεση τοῦ Κράτους καὶ τοῦ κεφαλαίου, ποὺ προσπαθοῦν νὰ θοῦν ἀπὸ τὴ μακριὰ καὶ πρωτόφαντῃ κρίσιν τοῦ συστήματος σὲ δάρος τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς, τῶν κατακτήσεων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν μαζῶν, παρὰ ἂν κατορθώσουν νὰ παλαίδουν κατὰ τρόπο ὅλο καὶ πὺθ συντονισμένο σὲ ἐ-

θνική κλίμακα, στηριζόμενοι στο δικό τους σχέδιο έναντιον της κρίσης, επεξεργασμένο σε κάθε επιχείρηση, σε κάθε τόπο εργασίας, σε κάθε κοινότητα και περιοχή, τέτοιο που να καταλήξει σε αληθινό εθνικό σχέδιο. Αυτό το σχέδιο υπερασπιζόμενο από τους εργαζόμενους στη βάση και από όλες τους τις συνδικαλιστικές και πολιτικές οργανώσεις, θα έναντιωνόταν στην οικονομική και κοινωνική πολιτική της μπουρζουαζίας και του Κράτους της.

Πρόκειται για ένα σχέδιο που να καθορίζεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπο αυτοδιαχειριστικό από τους εργαζόμενους σε κάθε επιχείρηση, κάθε τόπο εργασίας, κάθε κοινότητα και περιοχή.

Η στοιχειώδης ύφή του είν' εκείνη που επεξεργάζονται οι εργαζόμενοι μιάς επιχείρησης εκλέγοντας δημοκρατικά μιά κεντρική «Μικτή Επιτροπή» που να συγκεντρώνει αντιπροσώπους της βάσης όλων των εργοστασίων της επιχείρησης και όλων των ειδικότητων της δουλειάς.

Αυτή η επιτροπή είν' εκείνη που αποφασίζει τί θα παραχθεί, πού και πώς, προβάλλοντας την απάντηση των εργατών στις απολύσεις και στο κλείσιμο των εργοστασίων.

Αυτές οι επιτροπές, με τη βοήθεια όλων των εργαζομένων τοπικά και εθνικά, θα αγωνιστούν ώστε οι επιχειρήσεις τους που τις αναλαμβάνει το Κράτος, να εξακολουθήσουν την παραγωγή κάτω απ' τη διαχείριση των εργαζομένων τους και σύμφωνα μ' ένα πλάνο που επεξεργάστηκαν αυτοί οι ίδιοι.

Αλλά κάθε αγώνας πάνω σε μιά τέτοια γραμμή που θάμενε για καιρό απομονωμένος, φυσικά θα κινδύνευε ν' αποτύχει.

Μόνον ένας αγώνας που θα γενικευθεί εθνικά και θα ενσωματωθεί σε ένα εθνικό αντισχέδιο μπορεί να αποδειχθεί βιώσιμος και νικηφόρος. Το να προωθηθεί ή ιδέα του αγώνα για ένα αντισχέδιο κατά της κρίσης σε εθνική κλίμακα ανάμεσα σε όλους τους εργαζόμενους, τους πολίτες, μέσα στις συνδικαλιστικές και πολιτικές οργανώσεις, πρέπει ν' είναι ένα κεντρικό καθήκον. Μιά τέτοια ιδέα κι ένας τέτοιος αγώνας επιβάλλουν φόρμες οργάνωσης και δράσης, στη βάση, αυτοδιαχειριστικές. Πραγματοποιούν επίσης την απαραίτητη συνεργασία ανάμεσα σ' όλους τους εργαζόμενους και τους εμπίσθους. Συνελεύσεις και επιτροπές αντιπροσώπων κάθε τμήματος του εργοστασίου ή της επιχείρησης, μετακλητών από τις συνελεύσεις, εκλέγουν, με τη σειρά τους, τους αντιπροσώπους όλης της επιχείρησης και της Μικτής επιτροπής της.

Η επιχείρηση και σε τοπική κλίμακα ή ορίζοντα οργάνωση τέτοιων επιτροπών, δομεί την κάθετη πυραμίδα του δικτύου των συνελεύσεων, των αντιπροσώπων και των μικτών επιτροπών ως το εθνικό επίπεδο.

Μιά τέτοια φόρμα οργάνωσης και δράσης δεν καταργεί τα συνδικάτα και τα κόμματα, καθώς και τους αντίστοιχους οργανισμούς τους στην κλίμακα των επιχειρήσεων, των συνοικιών, των κοινοτήτων, των περιοχών. Ζητά τη βοήθειά τους και συνεργάζεται μαζί τους στα πλαίσια μιάς παρόμοιας γενικής στρατηγικής. Αλλά ταυτόχρονα χρησιμεύει στο να δημοκρατι-

κοποιήσει κατά βάθος αυτές τις οργανώσεις και να τις σπρώξει στο να έννοούν το ρόλο τους με μιά προοπτική αυτοδιαχείρισης. Έχει σ' αν προϋπόθεση μιά άλλη μορφή οργάνωσης, λειτουργίας και δράσης των συνδικάτων και των πολιτικών κομμάτων, που είναι απολύτως αναγκαία για να επιδιώσουν αυτές οι οργανώσεις, προσαρμοζόμενες στις νέες απαιτήσεις και αναγκαιότητες στα προηγμένα καπιταλιστικά κράτη.

Τα νέα «κοινωνικά» κινήματα

Στην ίδια αυτοδιαχειριστική πορεία για να ανταποκριθούν στην τωρινή κρίση του καπιταλισμού, συντελούν κατά πολύ μεγάλο μέρος τα νέα «κοινωνικά» κινήματα που έκαναν την εμφάνισή τους κατά τη δεκαετία 1960—1970. Ίδιως το κίνημα των γυναικών και των εθνικών μειονοτήτων και σε πολύ μικρότερο βαθμό εκείνο των «οίκολόγων» και της σπουδάζουσας νεολαίας.

Αυτά τα κινήματα έχουν εκφράσει τη συνειδητοποίηση κοινωνικών στρωμάτων που τα διακρίνει μιά ιδιομορφία όχι μόνον ταξική, αλλά που προσδιορίζεται από τη γενικότερη πιό ιδιόζουσα κοινωνική τους θέση: εξέφρασαν την αντίδραση και την εξέγερσή τους όχι μονάχα έναντιον του καπιταλιστικού καθεστώτος, αλλά και έναντιον στα προαιώνια κατάλοιπα αυθαιρεσίας, ιεραρχίας, νοστορίας και διαγωγής, που διαωγίζουν ειδικές μορφές καταπίεσης, εκμετάλλευσης, διακρίσεων, σε βάρος διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων.

Η ύπαρξη και η πάλη αυτών των κινήματων αντικειμενικά δρουν κατά του καπιταλιστικού καθεστώτος, αυξάνοντας τον επαναστατικό δυναμισμό του συνόλου των δυνάμεων που ορθώνονται έναντιον του. Αλλά ταυτόχρονα εμπλουτίζουν την Επανάσταση που πρόκειται να γίνει και το σοσιαλιστικό καθεστώς που θα οικοδομηθεί, δίνοντάς τους μιά καινούργια διάσταση, βαθαινοντας και κάνοντας πιό ριζοσπαστικό το περιεχόμενο και της μιάς και του άλλου. Γιατί δέν πρόκειται πιό να μεταβάλλομε φορμαλιστικά τις σχέσεις ιδιοκτησίας, αλλά να μεταβάλλομε κατά βάθος τις κοινωνικές σχέσεις, καταργώντας όλα τα κατάλοιπα σκλαβιάς του προαιώνιου παρελθόντος της ανθρωπότητας.

Το κίνημα των γυναικών προσηλώνει την προσοχή μας πάνω στο περιεχόμενο και την έκταση της κοινωνικής και πολιτιστικής επανάστασης που πρόκειται να πραγματοποιηθεί και στην έννοια που πρέπει να δοθεί στον όρο σοσιαλισμός.

Το κίνημα των εθνικών μειονοτήτων, (των μαύρων στις ΗΠΑ, των Ιρλανδών, των Βάσκων στην Εύρώπη, των Κούρδων, Βαλούχων κλπ. στην Ασία, παληών πληθυσμών και διαφόρων φυλών της Αφρικής, της Πολυνησίας, της Αυστραλίας κλπ.), προσηλώνει την προσοχή μας πάνω στο αναγκαίο δημοκρατικό αυτοδιαχειριστικό περιεχόμενο της Επανάστασης, που πρέπει να γίνει, της οποίας μιά κύρια διάσταση εξακολουθεί να είναι η σωστή λύση του προβλήματος των εθνοτήτων και των φυλών. Το εθνικό ζήτημα, υπό μιά ιδιαίτερη μορφή, συναντιέται και στην ΕΣΣΔ και στις Ανατολικές χώρες.

Τὸ κίνημα τῶν «οἰκολόγων» προσηλώνει τὴν προσοχή μας πάνω στὴν ἔννοια τῆς «οἰκογενεῆς ἀνάπτυξης» καὶ τῆς «προόδου», μετρημένες ποσοτικά, χωρὶς νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν οἱ πόροι οἱ τῶρα διαθέσιμοι τῆς Γῆς, οἱ καταστροφές ποὺ ὑπέστη ἡ οἰκολογικὴ ἰσορροπία τῆς ἀνθρωπότητας καὶ ἡ ἀδυναμία νὰ ἐπεκταθεῖ τὸ τωρινὸ «μοντέλο» παραγωγῆς καὶ κατανάλωσης τῶν προχωρημένων χωρῶν σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Τὸ κίνημα τῆς φοιτητικῆς νεολαίας προσηλώνει τὴν προσοχή μας πάνω στὴν πολύμορφη κριτικὴ ποὺ οἱ νέες γενιὲς ἐκφράζουν πάνω στὶς πολιτιστικὲς «ἀξίες» τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας, καὶ στὸ σύνολο τῆς δράσης τῆς, ποὺ αὐτὲς οἱ νέες γενιὲς ἀπορρίπτουν.

Αὐτὰ τὰ κινήματα, στὸ τωρινὸ τους στάδιο, ἔχουν μιὰ σύνθεση κοινωνικὴ πλατεῖα διαταξική: ἀγκαλιάζουν κυρίως μεγάλα στρώματα καινούργιων ἐργαζόμενων, χαρακτηριστικὰ τῆς κοινωνικο-οἰκονομικῆς ἐξέλιξης τῶν προχωρημένων χωρῶν, τῶν ὁποίων ὅμως οἱ ἀμοιβές, πλατεῖα διαφοροποιημένες, δὲν μποροῦν νὰ ταυτιστοῦν μὲ τὸ «μεροκάματο» τοῦ παραδοσιακοῦ προλεταριάτου, ποὺ παράγει τὴν ὑπεραξία. Ἀλλὰ ἡ σύμμαχία καὶ ἡ ἔνωση σὲ μιὰ δοσμένη στιγμή αὐτῶν τῶν στρωμάτων μὲ τὸ παραδοσιακὸ ἐργατικὸ κίνημα, εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖα γιὰ τὴ νίκη τοῦ σφαιρικοῦ κοινωνικοῦ σχεδίου τῆς Ἐπανάστασης καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἑτερογενοῦς κοινωνικῆς τους σύνθεσης, αὐτὰ τὰ κινήματα εἶναι ἀσταθῆ καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸ διαφορούμενο τῶν ἀναλύσεων καὶ τῶν σκοπῶν τους, τέτοια ποὺ ἐκφράζονται στὶς τωρινὲς πλατφόρμες τους. Ἀλλὰ ὅμως τὸ ἐπαναστατικὸ ἀπώτερο δυναμικὸ τους δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγει. Μ' αὐτὰ τὰ κινήματα πρέπει πρῶτα νὰ ἐπιδιώξουμε μιὰ συμμαχία, ἓνα ἐνιαῖο μέτωπο, καὶ ὅχι τὴν ἀφομοίωσή τους μὲ τὸ παραδοσιακὸ ἐργατικὸ κίνημα, οὔτε καὶ μὲ τὸ πολιτικὸ κίνημα τῶν μισθωτῶν ἐργαζομένων καὶ τὴν ὑποταγή τους σ' αὐτὸ τὸ κίνημα.

Εἶναι ἀπὸ τὴν ἴδια τους τὴ μακριὰ αὐτόνομη ἐμπειρία στὰ δικὰ τους κινήματα καὶ ὁργανώσεις ποὺ θὰ γίνεῖ δυνατόν νὰ τὰ ὀδηγήσουμε ὥστε νὰ παλαιφούν σὲ στιγμὲς μεγάλης ἐπαναστατικῆς κρίσης, γιὰ τὸ ἴδιο σφαιρικὸ κοινωνικὸ σχέδιο. Αὐτὸς εἶναι ὅπωςδήποτε ὁ στόχος ποὺ οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστές πρέπει νὰ καθορίσουν σχετικὰ μ' αὐτὰ τὰ κινήματα, καθορίζοντας ἐπίσης τὸν τρόπο τους νὰ τὰ πλησιάσουν καὶ νὰ ἐργαστοῦν ὑπομονετικά σ' αὐτά.

Πράγμα ποὺ σημαίνει καὶ πάλι νὰ ἀντιμετωπιστεῖ ἕνας τύπος πολιτικῶν ὁργανώσεων, κομμάτων διαφορετικῶν, ὡς πρὸς τὴ δομὴ τους, τὴ λειτουργία τους, τὶς σχέσεις τους μὲ τὶς μάζες καὶ τὴν κοινωνία στὴν πολύμορφη δράση τους, τὴν πραγματικὴ, τὴν σχεδὸν αὐτόνομη. Πάντα ἡ δράση μέσα στὸ πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς αὐτοδιαχείρισης, θὰ ἔπρεπε νὰ σημαίνει τὸ νὰ υἱοθετηθεῖ μιὰ τέτοια στάση ἀπέναντι στὰ νέα κοινωνικά κινήματα.

Αὐτὰ τὰ κινήματα ἀπ' τὴν ἴδια τους τὴ φύση ξεπερνοῦν τὰ πλαίσια τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν διεκδικήσεων τῶν ἀμέσων ἢ μεταθετικών. Ἐνδιαφέ-

ρονται πρὶν ἀπ' ὅλα γιὰ κοινωνικὲς διεκδικήσεις ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ποιότητα τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, μὲ τὴν πραγματικὴ πάλῃ ἐναντίον σὲ ὅλες τὶς φόρμες ποὺ διαιωνίζουν τὴν ὑποτελεία τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν στοὺς δέ, στὴ δουλειά, στὸ γάμο, στὴν οἰκογένεια, στὸ ζευγάρι, στὴ σεξουαλικότητα κλπ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀποκλείεται νὰ μπορέσουμε νὰ τὰ ἐπηρεάσουμε, ἀν τὸ ἴδιο τὸ πρόγραμμα τῆς πολιτικῆς ὁργάνωσης τοῦ κόμματος ποὺ ἐπικαλεῖται τὸ ἐργατικὸ κίνημα δὲν υἱοθετεῖ αὐτὲς τὶς ἐκτιμήσεις, τὶς μέριμνες καὶ διεκδικήσεις, καὶ δὲν ἀγωνίζεται κατὰ τρόπο συνεπῆ, γιὰ νὰ ἀποδείξει μέσα στὴ δράση, τὴν ἀληθινὴ του ἀφοσίωση σ' αὐτὲς.

α) Τὸ ζήτημα τῶν γυναικῶν

Ἀπ' ὅλα τὰ νέα «κοινωνικά» κινήματα τὸ πιὸ σημαντικό εἶναι κατὰ πολὺ, τὸ κίνημα τῶν γυναικῶν, ποὺ περιλαμβάνει τὴ μιστὴ ἀνθρωπότητα.

Ἀλλὰ οἱ γυναῖκες εἶναι ἐπίσης οἱ μητέρες, οἱ ἐκπαιδευτές, οἱ σύντροφοι τοῦ ἄλλου μιστοῦ, δηλαδὴ τῶν ἀνδρῶν, ἐξ οὗ καὶ ὁ κεφαλαιώδης ρόλος τους στὴν ἐξέλιξη τῆς ἀνθρωπότητας.

Αὐτὸ τὸ κίνημα θρίσκει ἀκόμα στὰ πρῶτα δῆματά του, προσπαθώντας ἐμπειρικά, μέσα ἀπ' τὴ διαίρεση καὶ τὶς συγκεχυμένες διαφορὲς τῶν συγκυριακῶν του ρευμάτων καὶ «ἡγεσιῶν» νὰ βρεῖ τὶς δικές του θέσεις, τὰ δικὰ του δόγματα, τὶς συμμαχίες του, τὴν τακτικὴ του, τὴ στρατηγικὴ του. Θυμίζει ὡς πρὸς αὐτὸ τόσο τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ὅσο καὶ τοῦ μαρξισμοῦ, τοῦ φροῦδισμοῦ ἢ τῶν ἀποικιακῶν κινήματων. Αὐτὴ εἶναι, μποροῦμε νὰ ποῦμε, μιὰ πορεία ἀναπόφευκτη, «φυσικὴ». Ἀλλὰ τὸ γυναικεῖο κίνημα θὰ ἔχει ἓνα βέβαιο μέλλον καὶ ἀποφασιστικὸ γιὰ τὸ σύνολο τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς ἀνθρωπότητας σὲ ἀναζήτηση ἐνὸς ἄλλου σφαιρικοῦ κοινωνικοῦ σχεδίου, ποὺ νὰ θέτει πραγματικὰ τέρμα στὴ μακριὰ προϊστορία του.

Ἡ πάλῃ γιὰ τὴν ἴση ἀμοιβὴ καὶ τὶς ἴσες δυνατότητες ἐπαγγελματικῆς γενικῆς παραγωγῆς, γιὰ τὸν περιορισμὸ τῆς δουλείας ποὺ συνιστοῦν οἱ σπιτικές καὶ οἰκογενειακές δουλειές μὲ τὴν ἀνάπτυξη κατάλληλων ὑπηρεσιῶν καὶ τὴ συμμετοχὴ τῶν ἀνδρῶν σ' αὐτὲς τὶς ἐργασίες. Γιὰ τὴ μητρότητα, τὴν ἀντισύλληψη, τὴν ἔκτρωση, ποὺ ν' ἀποφασίζονται ἐλεύθερα ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς γυναῖκες: ὅλα αὐτὰ δὲν ἐξαντλοῦν τὸ εἰδικὸ γυναικεῖο ζήτημα. Π ρ ό κ ε ι τ α ι ἐ π ι π λ έ ο ν καὶ κυρίως νὰ ἀναγνωριστεῖ τὸ δικαίωμα τῶν γυναικῶν στὴν καθολικὴ τους κοινωνικὴ καὶ ἀτομικὴ ἀπελευθέρωση, τέτοια ποὺ οἱ ἴδιες τὴν ἐννοοῦν, τὴν καθορίζουν καὶ θέλουν νὰ τὴν πραγματοποιήσουν, σὰν ὅντα βέβαια συμπληρωματικὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ ἰδιόμορφα καὶ αὐτόνομα.

β) Το εθνικό ζήτημα

Η ανάγκη να ζήσει κανείς ελεύθερα την ιδιαίτερη ιστορικο-πολιτιστική του οντότητα, την «εθνική» του ταυτότητα, είναι επίσης μέρος των ριζικών αναγκών που προωθούν την επαναστατική πάλη των ανθρώπων, αυτή που έχει σά στόχο μια ριζική κοινωνική αλλαγή.

Απ' την άποψη αυτή, το εθνικό αίτημα δεν μπορεί να περιοριστεί ούτε στην «ταξική αλληλεγγύη» κατά τον αγώνα για την Έπανάσταση, ούτε την επαύριο μιας τυπικής αλλαγής των σχέσεων ιδιοκτησίας και παραγωγής.

Αντίθετα, η πείρα έχει αποδείξει ότι αυτό το αίτημα, που μένει κάποτε σε μια φαινομενικά έμβρυα κατάσταση, όταν η ύπαρξη του ατόμου συντρίβεται από υλικές μέριμνες πύ άμεσες και πιεστικές, όπως η υπερβολική φτώχεια, αρχίζει να ξαναζεί έντατικά και να ενισχύεται, ακριβώς μαζί με την υλική και πολιτιστική ανάπτυξη. Η απόσβεσή του σαν έκφραση μιας ειδικής αλληλεγγύης μέσα στο πύ πλατύ πλαίσιο της παγκόσμιας αλληλεγγύης, της κουλτούρας και του παγκόσμιου πολιτισμού, τοποθετείται σ' ένα ιστορικό μέλλον ακόμα πολύ μακρινό. Στο μεταξύ, θάχουμε να κάνουμε με την εκρηκτική αναδίωξη αυτού του αίτηματος, τόσο στις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες, όσο και σε έκτεταμένες περιοχές του «Τρίτου Κόσμου», καθώς και στην Ανατολή.

Περιπτώσεις, στη Δυτική Εύρώπη, σαν εκείνες των Ιρλανδών, των Βάσκων, των Κορσικανών, των Κυπρίων, δάζουν καθαρά το ζήτημα μιας ένωμένης σοσιαλιστικής Εύρώπης των Κρατών και των λαών, στην οποία θασιλεύουν όχι μόνον αληθινά δημοκρατικές δομές μέσα σε κάθε Κράτος που να σέβονται τις εθνικές και τοπικές ευαισθησίες, αλλά επίσης και το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών που το επιθυμούν.

Η περίπτωση των διαφόρων φυλών στην Αφρική και την Ασία, θέτει καθαρά το ζήτημα της καθολικής επαναχάραξης του χάρτη των Κρατών που τους κληρονόμησε ο άποικισμός κι ο ιμπεριαλισμός, σύμφωνα με νέες γραμμές, που να τά κάνει οικονομικά και φυλετικά δίκαια και να εξασφαλίζουν την εθνική αυτόνομη ύπαρξη στους λαούς ακριβώς που άλλοτριώθηκαν απ' αυτό το ζωτικό δικαίωμα.

Η περίπτωση της ΕΣΣΔ και άλλων ανατολικών χωρών δάζει καθαρά το ζήτημα του δικαιώματος στον άποχωρισμό και στην ανεξαρτησία των τεχνητών δημοκρατιών που κρατούνται με την πύ όμη βία στο πλαίσιο των ένωτικών «δμοσπονδιών» των κυριαρχούμενων απ' τη μεγαλο-ρώσικη γραφειοκρατία ή δορυφόρων Κρατών ελεγχόμενων στρατιωτικά απ' το στρατό της.

Η πάλη για τη μεταβατική πολιτική λύση

Όπως στην περίπτωση από αυτοδιαχειριστικές άποπείρες στον τομέα των επιχειρήσεων και γενικά της οικονομίας, για τον αγώνα π.χ. έναντιόν της ανεργίας, άποπείρες, που δεν μπορούν να επιτύχουν παρά αν διεξάγεται μια πάλη συντονισμένη σε εθνική κλί-

μακα με σκοπό στην αρχή να δρεθεί μια πολιτική μεταβατική λύση, το ίδιο και οι άποπείρες των νέων «κοινωνικών» κινήμάτων για να λύσουν τά ειδικά τους ζητήματα, έξω από μια συμμαχία με το εργατικό κίνημα και από μια πολιτική μεταβατική λύση, είναι τελικά προορισμένες ν' άποτύχουν.

Αλλά, απ' το άλλο μέρος, αυτά τά κινήματα δε θά δγάλουν αυτό το συμπέρασμα, παρά από την ελεύθερα αναπτυγμένη πείρα τους.

Τό κεφαλαϊώδες ζήτημα μένει λοιπόν εκείνο της μετάδρασης από τις επιθυμίες και τις μερικές, τμηματικές διεκδικήσεις, σε μια πάλη συντονισμένη, γενική, με σκοπό να επιτευχθεί μια πολιτική μεταβατική λύση στο πλαίσιο ενός σφαιρικού κοινωνικού σχεδίου.

Ξεκινώντας από τη σταθερή πεποίθηση ότι η γενική και οικονομική κρίση του καπιταλισμού θά διαρκέσει και θά επιδεινωθεί κι αυτό, ανεξάρτητα από τά αναπόφευκτα άπρόοπτα της πάλης των τάξεων, στις προχωρημένες χώρες, θά πρέπει να προσανατολιστούμε σ' αυτόν τον τομέα σύμφωνα με δυο προοπτικές, σαν τις πύ πιθανές. Μιας μεγάλης κρίσης εθνικής του τύπου του Μάη του 1968 στη Γαλλία, και κείνη της έκλογικής νίκης του ενιαίου μετώπου των παραδοσιακών οργανώσεων των μαζών των σοσιαλιστών και κομμουνιστών. Και στις δυο περιπτώσεις, το ζήτημα που θά μπει τότε γρήγορα θά είναι εκείνο της πολιτικής μεταβατικής μορφής της κεντρικής κυβέρνησης, που θά χρησιμοποιηθεί για να διευκολυνθεί πρώτα πρώτα η δημιουργία μιας αληθινής κατάστασης δυαδικής εξουσίας ικανής ν' αντιμετωπίσει επιτυχώς τη σύγκρουση, την αναπόφευκτη σε κάποια στιγμή, με τις δυνάμεις, ακόμα και ένοπλες, της άστικής τάξης, και να επιτύχει το «ποιοτικό πήδημα», δηλ. τη νικηφόρα πραγμάτωση της Έπανάστασης.

Μέσα στις σημερινές ιστορικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν το εργατικό κίνημα των προχωρημένων χωρών, ιδιαίτερα της Εύρώπης, αυτή η φόρμα της κεντρικής εξουσίας, της κεντρικής κυβέρνησης, θά παρνε τη μορφή μιας κυβέρνησης σοσιαλιστών-κομμουνιστών. Δηλαδή μιας κυβέρνησης ενιαίου Μετώπου των μαζικών παραδοσιακών οργανώσεων, πολιτικών και συνδικαλιστικών. Αυτές οι οργανώσεις εξακολουθούν να υπάρχουν σαν έκφραση όχι μόνο του θάρους της παράδοσης και της επιρροής των στελεχών και άγωνιστών τους των ενσωματωμένων μέσα στο μαζικό κίνημα, αλλά επίσης γιατί η πολιτική τους αντίστοιχεί στο συνηθισμένο επίπεδο συνείδησης των πλατειών στρωμάτων των εργαζομένων παραδοσιακών και νέων.

Αυτό το επίπεδο συνείδησης δεν μεταβάλλεται εύνοικά για την επαναστατική γραμμή, παρά σε στιγμές όξείας επαναστατικής κρίσης, με την εμφάνιση πρώτα πρώτα στους κόλπους αυτών των «ιστορικών» οργανώσεων των εργαζομένων, κεντρικών ρευμάτων της άριστερας. Έξ άλλου αυτά τά ρεύματα είναι άποφασισμένα να παλαίψουν στις γραμμές αυτών των

οργανώσεων και να συμπληρώσουν εκεί την έμπειρία τους.

Ακόμα και στην περίπτωση μεγίστης εθνικής κρίσης του τύπου του Μάη 1968, το ζήτημα της Κυβέρνησης θα τεθεί υπό όρους πρώτα πρώτα μεταβατικούς. "Αν λείπει μια καθορισμένη πολιτική μεταβατική λύση, κάθε κοινωνική έκρηξη κινδυνεύει ν' αποτύχει, όπως συνέβη στη Γαλλία το Μάη του 1968.

Μια κυβέρνηση που προέρχεται από μια μεγάλη επαναστατική κρίση, ή από μια εκλογική νίκη του Έθνικού Μετώπου των μαζικών παραδοσιακών οργανώσεων, δεν είναι δυνατόν να κάνει χωρίς αυτές τις τελευταίες.

Αλλά και στις δυο περιπτώσεις είναι άπολύτως αναγκαίο αυτή ή Κυβέρνηση να στηρίζεται πάνω στο Έθνικό Μέτωπο των εργαζομένων στη βάση με μια δομή επιτροπών ανοιχτών σε όλες τις πολιτικές τάσεις και σε όλους τους εργαζόμενους.

Σε περίπτωση μεγάλης εθνικής κρίσης ή δημιουργία ενός τέτοιου Μετώπου είναι άπαιρα πύ εὐκολη, ακόμα και αναπόφευκτη. Σε περίπτωση εκλογικής νίκης του Έθνικού Μετώπου, που έχει κυρίως συσταθεί στις κορυφές μεταξύ των μαζικών παραδοσιακών οργανώσεων, ο κίνδυνος είναι βέβαιος ότι μια τέτοια «εργατική κυβέρνηση», ακόμα κι αν έχει απαλλαχθεί από «κάθε καπιταλιστή ύπουργό», από κάθε συμμαχία με τους πολιτικούς σχηματισμούς άστικής φύσεως της μειοψηφίας, να συνθηκολογήσει μπροστά στη μπουρζουαζία, και να μην εφαρμόσει ούτε καν «το κοινό της πρόγραμμα», το περιορισμένο κι όχι αποτελεσματικό. Γι' αυτό το λόγο, αν και της δίνουν μια κριτική υποστήριξη, οι επαναστατικές δυνάμεις θα επιμείνουν πάνω στην άπόλυτη ανάγκη να δομηθεί το Έθνικό Μέτωπο στη βάση και συστηματικά θα διαλύσουν τις αὐταπάτες που θα δημιουργούσε μέσα στις μάζες ο σχηματισμός μιας τέτοιας κυβέρνησης.

Πάντα ή «υπερφάλαγγιση» δεν μπορεί ν' αντιμετωπισθεί χωρίς το Έθνικό Μέτωπο, των εργαζομένων στο σύνολό του να αποκτήσει την έμπειρία του, σεβόμενο πάντα την προλεταριακή δημοκρατία.

Αυτή ή τελευταία συνεπάγεται την ειλικρινή αὐγνώριση του πολυκομματισμοῦ στους κόλπους του κινήματος των εργαζομένων, καθώς κι εκείνη των νέων «κοινωνικών» κινήματων, πούναι πλατιά αυτόνομα. Την «υπερφάλαγγιση» πρέπει να την έγνωθουμε πολιτικά κι όχι κυρίως οργανωτικά. Δηλαδή πρέπει να αποβλέπομε στο ότι, σε μια δοσμένη στιγμή, ο επαναστατικός προσανατολισμός θα κυριαρχήσει και θα επιβληθεί πάνω στην πλειοψηφία των δυνάμεων του Έθνικού Μετώπου των εργαζομένων, με την εμφάνιση π.χ. στους κόλπους των μαζικών παραδοσιακών οργανώσεων τάσεων κεντριστικών της άριστερας, που να γίνονται συγκυριακά πλειοψηφικές μέσα στις οργανώσεις τους.

Μια τέτοια δημοκρατική και αὐτοδιαχειριστική αντίληψη του εργατικού κινήματος και του κοινωνικού

κινήματος γενικά, κόδει φυσικά με τη σεκταριστική και φραξιονιστική αντίληψη του Έθνικού Εργατικού Μετώπου, που το θεωρούσαν σά μια τακτική χρησιμοποιούμενη για να «καταγγέλει», να «ξεμασκαρεύει», να «υπερφάλαγγίζει» οργανωτικά τις παραδοσιακές ήγεσίες και γρήγορα να τις αποστερήσει από τη βάση τους. Πράγμα που όπωσδήποτε δεν είναι δυνατόν, έπειδή ο πολυκομματισμός έχει ιστορικό - κοινωνικές ρίζες βαθιές και έπίμονες. Αυτό είναι άλλωστε ή έγγυση της προλεταριακής δημοκρατίας στον άγώνα για την Επανάσταση και ή έγγυση της σοσιαλιστικής δημοκρατίας στην πάλη για την οίκοδόμηση της αὐτοδιαχειριζόμενης κοινωνίας.

Όσο περισσότερο το «επαναστατικό κόμμα» αποκτά αυτό το ίδιο μια μαζική βάση στην τάξη και στην κοινωνία, όσο περισσότερο άφομοιώνει βαθειά αὐτή την αντίληψη και την πρακτική, τόσο υπάρχουν πιθανότητες «ήγμενωσης» ιδεολογικής ή πολιτικής πάνω στην πλειοψηφία των δυνάμεων του Έθνικού Μετώπου και των αναγκών συμμαχιών του με τα νέα «κοινωνικά» κινήματα.

Από τη στιγμή που υπάρχει μια «εργατική» κυβέρνηση, δηλαδή μια κυβέρνηση μέσα στην όποια επικρατούν οι μαζικές παραδοσιακές οργανώσεις και που στηρίζεται πάνω στις δημοκρατικές επιτροπές του Έθνικού εργατικού Μετώπου στη βάση, οι συνθήκες γίνονται εὐνοϊκές για ν' αναπτυχθεί μια πραγματική κατάσταση «δυσδικής εξουσίας» και να ξεελιχθεί ο συσχετισμός δυνάμεων με τη μπουρζουαζία και την συντηρητική γραφειοκρατία, των παραδοσιακών οργανώσεων, πρὸς όφελος του επαναστατικού ρεύματος. Για να γίνει έπομένως δυνατή ή νικηφόρα έκδοση του άρχινομένου επαναστατικού προτάσους, που θάχει αναπόφευκτα να αντιμετώπισει μια κάποια στιγμή τη βίαιη αντίδραση, ακόμα και ένοπλη, της άστικής τάξης και να προβεί στην ολοκληρωτική κατάληψη της εξουσίας, στη συμπλήρωση της Επανάστασης.

Κατά το πέραςμα από την «κυβέρνηση των εργατικών κομμάτων» στη «νίκη της Επανάστασης» διά της «δυσδικής εξουσίας», θα είναι ανάγκη να συνδυασθεί ή ενίσχυση των επιτροπών και όλων των οργανισμών με αὐτοδιαχειριστικό χαρακτήρα, με φόρμες «άντιπροσωπευτικής δημοκρατίας». Αὐτή άπορρέει από την ύπαρξη των κομμάτων και των κοινοβουλευτικών αντιλήψεων πλατειών κοινωνικών στρωμάτων, άπαραίτητων συμμαχιών του προλεταριάτου. Π.χ. ή εκλογή μιας Σύντακτικῆς Συνέλεσης, που θα έπεξεργαστεί το Σύνταγμα της μεταβατικής περιόδου, άποδειχνεται άπόλύτως αναγκαία, για την κινητοποίηση και την ένότητα για τη γενική επαναστατική μάχη.

III. Η πάλη στὰ γραφειοκρατικά κράτη της Ανατολής

Τὰ γραφειοκρατικά Κράτη, που άποκρυσταλλώνονται σε διάφορους βαθμούς πάνω σε μια βάση λιγότερο ή περισσότερο σταθερή, σάν τέτοια, διαφορετικά από τον καπιταλισμό, αλλά που φράζουν επίσης το δρόμο

πρός τον αυτοδιαχειριζόμενο σοσιαλισμό, δηλαδή τον καθεαυτό σοσιαλισμό, συντελούν πολύ, με το άρνητικό παράδειγμά τους, στο να επιβραδύνουν τη ριζοσπαστικοποίηση του εργατικού κινήματος στις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες.

Η ύπαρξή τους αντικειμενικά, ενώ επιδεινώνει τις αντιθέσεις του καπιταλισμού και τον αποδυναμώνει σε διεθνή κλίμακα, δρᾷ ταυτόχρονα σαν ένα ισχυρό στοιχείο διαταραχής της συνείδησης και της επαναστατικής θέλησης των μαζών στις προχωρημένες χώρες.

Αλλά η έμπειρία που βγαίνει από την παρατηρούμενη ύπαρξή τους συντελεί επίσης ώστε το σφαιρικό, κοινωνικό σχέδιο, σε θεωρητική σύλληψη, που έμφυχώνει τις επαναστατικές δυνάμεις της καπιταλιστικής κοινωνίας να εμπλουτίζεται μ' ένα περιεχόμενο πιο συγκεκριμένο. Αυτό είναι ένας τρόπος να γίνει ο πειραματισμός τους άρνητικό παράδειγμα και να τραδηχτεί η προσοχή μας τόσο στο έσφαλμένο πολλών σχημάτων, όσο και στα σοβαρά λάθη που πρέπει να αποφευχθούν.

Το θεμελιώδες συμπέρασμα που βγαίνει από την ύπαρξη των γραφειοκρατικών Κρατών, είναι το ακόλουθο: δεν είναι δυνατόν να εγκαθιδρυθεί ο σοσιαλιστικός χαρακτήρας των αντι-καπιταλιστικών και αντι-ιμπεριαλιστικών επαναστάσεων, αν περιοριστούμε στην άπλη σχηματική αλλαγή των σχέσεων ιδιοκτησίας (στην κρατικοποιημένη οικονομία), ούτε χωρίς να εγκαθιδρυθούν άμέσως επίσης οι δομές εξουσίας και διαχείρισης της οικονομίας και της κοινωνίας, που αρχίζουν να καταργούν πραγματικά την παλιά κοινωνική διαίρεση της εργασίας του Κράτους. Άλλοιως υπάρχει θέσιος κίνδυνος να μπλοκαριστεί η εξέλιξη προς το σοσιαλισμό και να χρειαστεί να προσφύγουμε σε μια καινούργια επανάσταση για να συμπληρωθεί το έργο της πρώτης.

Μια δεύτερη Επανάσταση είναι τώρα απόλυτα αναγκαία σε όλα τα γραφειοκρατικά Κράτη. Αυτή η ριζική πολιτική μεταβολή απαιτεί μια πολιτική αντιπολίτευση κατά του πολιτικο-κοινωνικού καθεστώτος αυτών των χωρών και την ανατροπή του, σε μια δοσμένη στιγμή, απ' τις μάζες.

Η στιγμή και οι φόρμες αυτής της δεύτερης αντι-γραφειοκρατικής επανάστασης, δεν μπορούν από τώρα να καθοριστούν. Αυτές οι φόρμες θα διαφέρουν απ' τη μια στην άλλη περίπτωση, ανάλογα με τη σταθερότητα της κάθε γραφειοκρατίας.

Το πρόταξ αυτής της Επανάστασης μπορεί πολύ καλά ν' αρχίσει με τη σύσταση μιας ενωμένης αντιπολίτευσης που να παλαίβει για τα στοιχειώδη δημοκρατικά δικαιώματα και για την υπεράσπιση του επιπέδου ζωής των μαζών.

Μια τέτοια αντιπολίτευση, μέσα στην οποία θα ενσωματωθούν οι επαναστατικές δυνάμεις πουχουν κατακτηθεί από τον αυτοδιαχειριζόμενο σοσιαλισμό, πρέπει να φροντίσει να αποφύγει την πρόωρη σύγκρουση με

τη γραφειοκρατία στις χώρες όπου αυτή εξαρτάται, στην πραγματικότητα, απ' τη στρατιωτική προστασία της σοβιετικής γραφειοκρατίας, και να μην προκαλέσει έτσι τη στρατιωτική της επέμβαση.

Ο στόχος της τακτικής της αντιπολίτευσης, πρέπει να είναι να κρατήσει τη γραφειοκρατία εξασθενημένη, να της αποσπά διαρκώς παραχωρήσεις, να τη διαιρεί, και να περιμένει μια διεθνή ευκαιρία ευνοϊκή για να δοκιμάσει, με μια γενική εξέγερση των μαζών, να την ανατρέψει.

Υπάρχουν αντικαπιταλιστικά Κράτη που ύστερα από μια αντι-ιμπεριαλιστική νίκη κατευθύνονται προς έναν τύπο γραφειοκρατικού Κράτους που κυρίως βασίζεται πάνω στην κρατική ιδιοκτησία και στο πολιτικό καθεστώς του μονολιθικού κόμματος, το οποίο αναπόφευκτα γίνεται το φερέφωνο της σχηματιζόμενης γραφειοκρατίας του Κράτους.

Αυτή είναι π.χ. η περίπτωση χωρών σαν την Άγκολα, τη Μοζαμβίκη, το Βιετνάμ, την Αιθιοπία, τη Νότια Γερμανία. Σ' όλες αυτές τις χώρες η γραφειοκρατία είναι ακόμα αδύνατη, οι πιέσεις του ιμπεριαλισμού κι οι κίνδυνοι που απορρέουν απ' αυτόν μένουν πάντα πολύ μεγάλοι.

Γι' αυτούς τους λόγους, οι μαρξιστές επαναστάτες τους δίνουν μια κριτική υποστήριξη εναντίον κάθε απόπειρας του ιμπεριαλισμού να τις επανακτήσει. Άλλα ταυτόχρονα διατηρούν την πολιτική τους αντιπολίτευση εναντίον των εκεί καθεστώτων, στο βαθμό που αυτά προσανατολίζονται προς την άπλη κρατικοποίηση της οικονομίας προς την κυδέρνηση από το ένα Κόμμα, που αλλοτριώνει τις μάζες από κάθε πραγματική εξουσία.

Οι μαρξιστές - επαναστάτες δίνουν κριτική υποστήριξη σε όλα τα γραφειοκρατικά Κράτη, συμπεριλαμβανομένης και της ΕΣΣΔ και της Κίνας, εναντίον του ιμπεριαλισμού, γιατί η ενδεχόμενη επανάκτησή τους, που πρακτικά από δω και μπρος είναι αδύνατη, δεν θα εισήγαγε εκεί ούτε τη δημοκρατία, ούτε την οικονομική πρόοδο, αλλά θα τα αποικιοποιούσε προς όφελός του, με μια αντεπανάσταση καταστρεπτική κι αίματηρή. Ταυτόχρονα ο ιμπεριαλισμός θα ενισχυόταν απ' αυτό σε παγκόσμια κλίμακα.

Άλλα παράλληλα, οι μαρξιστές - επαναστάτες διατηρούν, σε όλα αυτά τα Κράτη, την αμείωτη πολιτική τους αντίθεση και την προσανατολίζουν προς την Επανάσταση, δηλαδή προς τη ριζική πολιτικο-κοινωνική τους μεταβολή, σε κάποια στιγμή, που ν' ανοίξει το φραγμένο δρόμο προς το σοσιαλισμό. Τον άγωνα γι' αυτό το καθήκον, οι μαρξιστές - επαναστάτες τον εμπιστεύονται αποκλειστικά στους εργαζόμενους και στις μάζες. Οι πιθανότητες επιτυχίας μεσοπρόθεσμα μιας τέτοιας επανάστασης, μένουν πάντα σημαντικές στο μεγαλύτερο μέρος των γραφειοκρατικών Κρατών, ε-

κτός, πρώτα πρώτα, της ΕΣΣΔ, και σέ δεύτερη μοίρα της Κίνας. Τέτοια είναι ή περίπτωση πιδ ειδικά τών ανατολικών ευρωπαϊκών χωρών. Πράγματι, ή κρατική γραφειοκρατία πού πάει γά συγχροτηθεί σ' αυτές τις χώρες, στις πιδ πολλές απ' αυτές μένει ακόμη αδύνατη, και οι παραδόσεις τους, τó υλικό και πολιτιστικό τους επίπεδο, καθώς και ή γειτονία τους με τις προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες, αποτελούν πάντα τεράστια εμπόδια στη σταθεροποίησή τους σύμφωνα με τó μοντέλο τού σοβιετικού «σοσιαλισμού».

Νέες επαναστατικές κρίσεις πολύ μεγάλες τού τύπου της «Ανοιξης της Πράγας», είναι αναπόφευκτες σ' αυτές τις χώρες. Τότε, και πιδ εύκολα, παρά στή προηγμένα καπιταλιστικά κράτη της Ευρώπης, θα εκδηλωθούν εκεί, οι βαθειά αυτοδιαχειριστικοί πόθοι τών μαζών τους, και στόν οικονομικό τομέα, και στό σφαιρικό κοινωνικό πλάνο.

Στήν πάλη για τήν προετοιμασία της δεύτερης Επανάστασης σ' αυτές τις χώρες, τά δημοκρατικά συνθήματα θα παίξουν ένα αποφασιστικό ρόλο.

Η πάλη για τó δικαίωμα άπεργίας, για τó δικαίωμα στόν ελεύθερο συνδικαλισμό, στόν πολυκομματισμό, στήν ελεύθερη μετακίνηση τών προσώπων και τών αγαθών κλπ., προετοιμάζει τόν αγώνα για τήν αυτοδιαχείριση στά έργαστάσια, τις ύπηρεσίες, τις κοινότητες. Για τήν κατάργηση τών γραφειοκρατικών προνομίων, τήν καθολική αναδιοργάνωση τού παραγωγικού μηχανισμού, της σχεδιοποίησης, της διοίκησης της κοινωνίας, από τούς παραγωγούς και τούς πολίτες.

Η πείρα δείχνει πώς σέ κάθε μεγάλη επαναστατική κρίση, οι εργαζόμενες μάζες σ' αυτές τις χώρες προσφεύγουν εύκολότερα από εκείνες της Δύσης στη συγκρότηση επιτροπών με άποστολή αυτοδιαχειριστικού περιεχομένου.

Τά προβλήματα πού έχουν οι γυναίκες, οι εθνικές μειονότητες, οι «οικόλογοι», στις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες, υφίστανται επίσης βασικά στά γραφειοκρατικά κράτη. Οι φόρμες διαφέρουν, τó βασικό περιεχόμενο είναι τó ίδιο.

Η ριζική τους λύση αποτελεί λοιπόν μέρος τού γενικού προγράμματος, στη βάση τού οποίου αγωνίζονται σ' αυτές τις χώρες οι δυνάμεις τους οι κριτικές, οι επαναστατικές, εκείνες πού άμφισβητούν τά εκεί καθεστώτα.

Άλθινα με τόν καιρό πού περνά, οι αντικειμενικοί δεσμοί μεταξύ της σοσιαλιστικής επανάστασης στη δυτική Ευρώπη και στην ανατολική, επιλύονται, σέ βαθμό πού είναι σωστό ν' αντιμετωπιστεί ή ευρωπαϊκή Επανάσταση σάν ένα σύνολο, πού θα προχωρήσει γρήγορα, από κεί όπου θ' άρχισει, στό σύνολο της ήπείρου.

Απ' όπου ή εξαιρετική της αξία, σάν μοναδικού ιστορικού παράγοντα στη σημερινή εποχή, ίκανού νά εξαρθώσει τόν καπιταλισμό και τó γραφειοκρατισμό στις ίδιες τις μητροπόλεις τους, και νά παρεμποδίσει τόν παγκόσμιο άτομικό πόλεμο.

Αυτά τά αντικειμενικά δεσμά πού υπάρχουν ανάμεσα στην Επανάσταση, στη Δύση και τήν Ανατολή

της Ευρώπης, πρέπει νά εκδηλωθούν επίσης στόν άποκειμενικό τομέα με μία καλλίτερη γνωριμία και σύμπνοια μεταξύ τών πραγματικών επαναστατικών δυνάμεων στά δυδ μέρη και με κοινή δράση. Τό νά δημιουργηθεί ένα ενιαίο Μέτωπο άνάμεσα σ' αυτές τις δυνάμεις και ιδιαίτερα σ' αυτές πού επικαλούνται τó μαρξισμό και τόν αυτοδιαχειριζόμενο σοσιαλισμό, είναι σήμερα ένα κεντρικό καθήκον, ταυτόχρονα άπόλυτα άναγκαίο και δυνατό.

IV. Ο αγώνας στις υπανάπτυκτες χώρες

Από τó δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, πολλές χώρες πού ήταν χαρακτηρισμένες σάν «άποικιακές» ή «μισοάποικιακές», έφθασαν στό κατώφλι, όχι μόνο της τοπικής ανεξαρτησίας, αλλά επίσης και σέ κείνο πού τις οδηγεί στό δρόμο μιας σημαντικής εκδιομηχανοποίησης.

Τό γεγονός αυτό είχε βαθύ αντίκτυπο πάνω στην κοινωνική τους σύνθεση, φέρνοντας στις πόλεις ένα πολύ μεγάλο μέρος τών αγροτών τους, προκαλώντας τή γέννηση σημαντικών παραδοσιακών και νέων στρωμάτων εργαζομένων, έφοδιάζοντας αυτές τις χώρες με ένα νέο γενικό κοινωνικό δυναμισμό.

Αυτή είναι ή περίπτωση χωρών, όπως ή Βραζιλία, τó Μεξικό, ή Άργεντινή, ή Νιγηρία, τó Ιράν, ή Ινδία, ή Νότια Κορέα, ή Φορμόζα, πού «άποκολλούνται», σέ διάφορους βαθμούς, από τήν «υπανάπτυξη».

Τό χαρακτηριστικό μιας κάποιας εκδιομηχανοποίησης είναι άλλωστε γενικό, σέ διεθνή κλίμακα. Οφείλεται στη βαθύτερη εισχώρηση παντού τών καπιταλιστικών σχέσεων και στην εγκαθίδρυση τών πολυεθνικών σέ διεθνή κλίμακα, πού έδωσαν δυναμισμό σ' αυτές τις σχέσεις. Έίτε κατάσχοντας κατ' εθεϊαν, ή διά μέσου επιχειρήσεων πού τις έξαρτούν, πρώτες ύλες, γή, άγορές και πίστεις.

Άλλά αυτές οι οικονομικο-κοινωνικές μεταβολές έξιναν επίσης τις δομικές αντιθέσεις αυτών τών χωρών, επιτείνοντας τήν πόλωση μεταξύ τών πολύ πλουσίων και τών πολύ φτωχών, μεταξύ τών πόλεων και τού κάμπου, έξαθλιώνοντας πολύ πλατεία στρώματα της άγροτιάς, πού εισρέουν στις πόλεις, χωρίς δυνατότητες νά ένσωματωθούν εκεί, μέσα στην παραγωγική δουλειά.

Με τήν τωρινή επιδείνωση της γενικής και οικονομικής κρίσης τού καπιταλισμού, ή χρέωση τού μεγαλύτερου μέρους αυτών τών χωρών έχει γίνει υπέρογκη, άπορροφώντας, για τήν έξυπηρέτηση τών χρεών, τήν δλότητα σχεδόν σέ ξένο συνάλλαγμα τών έξαγωγών τους. Μαζικός πληθωρισμός και άνεργία, έξαθλίωση πλατιών στρωμάτων, ακόμη και της μικροαστικής τάξης, δημιουργούν σέ πολλές περιπτώσεις μία έκρηκτική κατάσταση.

Σχεδόν τó ένα τέταρτο της άνθρωπότητας βρίσκεται αυτή τη στιγμή στό κατώφλι της άπόλυτης φτώχειας, της ένδημικής πείνας. Οι διαστρεβλώσεις, οι άνισορροπίες, οι άνισότητες, πού άπορρέουν από τήν καπιταλιστική άνάπτυξη, σ' αυτές τις κοινωνίες, είναι τεράστιες και όλο και χειροτερεύουν.

Ἡ μπουρζουαζία καὶ ὁ καπιταλισμός ἀπαντοῦν σ' αὐτὴ τὴν κατάστασιν μὲ τὴν ἐγκαθίδρυση κυρίως αἰματηρῶν στρατιωτικῶν δικτατοριῶν, ἢ καθεστώτων μὲ πρόσφωφ δημοκρατική, κοινοβουλευτική, πού στήν πραγματικότητα ὑποστηρίζονται ἀπὸ τὸ στρατὸ καὶ τὴν αστυνομία.

Αὐτὴ εἶναι ἡ περίπτωσις τώρα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν καθεστώτων τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας.

Γιὰ νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν τύχη πού τοὺς ἐπιφυλάσσει ὁ καπιταλισμός σὲ κρίση, μερικές χώρες κατορθώνουν νὰ ἀνατρέφουν μὲ τὴν Ἐπανάστασιν αὐτὲς τίς δομές, καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσουν καθεστῶτα πού ἔχουν τὴν τάσιν νὰ βασιστοῦν στὴν κρατικὴ ιδιοκτησία, στὸ πολιτικὸ σύστημα τοῦ ἑνὸς καὶ μόνοῦ κόμματος.

Οἱ ἐπαναστατικὲς δυνάμεις πρέπει νὰ δώσουν κριτικὴ ὑποστήριξιν σ' αὐτὰ τὰ καθεστῶτα, ἐνῶ συγχρόνως νὰ τονίζουν τοὺς υπερβολικοὺς κινδύνους μιᾶς τέτοιας ἐξέλιξης.

Πρέπει νὰ διαμορφώσουν πάντως ἀντιπολιτευτικὰ κινήματα, πού νὰ ὑπερασπίζον μέτρα ἀντιτιθέμενα στὴν τάσιν σταθεροποίησης ἑνὸς καθεστώτος γραφειοκρατικοῦ Κράτους. Μέτρα ἐμπνεόμενα ἀπὸ τὸ σφαιρικὸ κοινωνικὸ σχέδιον καὶ ἀπὸ τὸ μεταβατικὸ πρόγραμμα πού ὁδηγεῖ σ' αὐτὸ πού καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο εἶναι παγκόσμια ἐγκυρά. Οἱ ἀναγκαῖες προσαρμογές σὲ κάθε συγκεκριμένη περίπτωσι, δὲ θὰ μποροῦν νὰ ἀναφέρονται παρὰ στὸ ρυθμὸ καὶ στὸ πλάτος τῆς ἐφαρμογῆς, ὅχι στὸ βάθος. Δὲν ὑπάρχει ἓνας σοσιαλισμὸς προσδιόξων στίς ὑπανάπτυκτες χώρες καὶ ἓνας ἄλλος πού νὰ εἶναι κατ' ἄλληλός γιὰ τίς προηγμένους χώρες. Ἡ τάσιν πρέπει νάνα: παντοῦ ἢ ἴδια, φτάνει νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν οἱ τρόποι τῆς ἐφαρμογῆς τῆς, ἀνάλογα, σὲ κάθε περίπτωσι, μὲ τίς συγκεκριμένες συνθήκες.

Πουθενὰ π.χ. δὲν πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτὸ νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ γενικευμένη κρατικὴ ιδιοκτησία, ἡ διαχειριζόμενη ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία τοῦ Κράτους, ἀντὶ τῆς κοινωνικῆς ιδιοκτησίας, τῆς διαχειριζόμενης ἀπὸ τίς δημοκρατικὲς κολλεκτίβες τῶν ἐργαζομένων μὲ τὴ συνεργασία καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Κράτους.

Πουθενὰ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτὸ νὰ ἀποκλεισθεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπεργίας τοῦ ἐλεύθερου συνδικαλισμοῦ, τοῦ πολυκομματισμοῦ, καὶ ὅλες οἱ δημοκρατικὲς ἐλευθερίες πού κατακτήθηκαν κάτω ἀπ' τὸν καπιταλισμό.

Πουθενὰ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτὴ ἡ ἀναγκαστικὴ διοικητικὴ κολλεκτιβοποίηση τῆς γῆς, οὔτε νὰ ἐπιτραπῇ ἡ «πρωταρχικὴ συσσώρευσις» γιὰ τὴν ἐκχιονομηχανοποίηση σ' αὐτὲς τίς χώρες νὰ γίνῃ σὲ βάρος κυρίως τῶν χωρικῶν, πού νὰ καταντοῦν οἱ ἐμμισθοὶ οἱ χειρότερα ἀμειβόμενοι καὶ ἐξυπηρετούμενοι ἀπὸ τὸ Κράτος.

Ἡ πείρα δείχνει πὺς τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα εἶναι δυνατὸν νὰ λυθεῖ μὲ τὴν κοινωνικοποίηση ἑνὸς μέρους τῶν καλλιτέρων γαιῶν, στίς ὁποῖες τὸ Κράτος παρέχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα γιὰ τὴ μοντέρνα καλλιέργεια. Ὅπως τέτοιος τομέας κυριαρχεῖ γρήγορα οἰκονομικά

πάνω στὸ σύνολο τῆς ἀγροτικῆς ἀγορᾶς καὶ ταυτόχρονα γίνεται τὸ καλλίτερον παράδειγμα πού θὰ ὠθήσει τοὺς ἀτομικοὺς ἀγρότες νὰ ὀργανωθοῦν πρῶτα πρῶτα σὲ κολλεκτίβες παραγωγῆς, πρὶν νὰ περάσουν ἀπὸ τὴν ἴδια τοὺς τὴν πείρα καὶ θέλησιν, στὸν τομέα τῆς μεγάλης κοινωνικοποιημένης ἀγροτικῆς παραγωγῆς, δηλαδὴ στὴν αὐτοδιαχειριζόμενη.

Σὲ ὅλες τίς χώρες ὅπου ὑπάρχουν οἱ κατάλληλες συνθήκες γιὰ τὴ νόμιμη δράσιν τῶν μαζῶν, χρειάζεται νὰ ἀποδοθεῖ μιὰ πρωταρχικὴ σημασία στὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς ἐνωμένου ἀνεξάρτητου συνδικαλισμοῦ καὶ ἑνὸς μαζικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, μὲ πρόγραμμα ὅσο πιὸ προοδευτικὸ γίνεται..

Σὲ ὅλες τίς χώρες ὅπου δὲν ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ συνθήκες, καὶ ὅπου ἀντίθετα κυριαρχοῦν αἰματηρές δικτατορίες τῆς ὀλιγαρχίας καὶ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, πρέπει ν' ἀντιμετωπισθεῖ ἡ πολύμορφη δράσιν τῶν μαζῶν στίς πόλεις καὶ στὸν κάμπο, πού νὰ ἐμφυχώνεται, νὰ προωθεῖται, νὰ συντονίζεται ἀπὸ μιὰ μαζικὴ πολιτικο-στρατιωτικὴ ὀργάνωσι, πού προσφεύγει ἐπίσης καὶ στὸν ἔνοπλον ἀγῶνα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεταβατικὴ φόρμα ἢ ἀπολύτως ἀναγκαῖα στὴν περίπτωσι αὐτὴ τοῦ «ἐπαναστατικοῦ κόμματος». Ὁ ἔνοπλος ἀγῶνας εἶναι: ἓνα στοιχεῖο ἀπαρτίτητος τῆς τακτικῆς καὶ στρατηγικῆς τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσιν τοῦ κόμματος, στίς χώρες ὅπου βασιλεύει, κατὰ τρόπον σχεδὸν ἐνδημικόν, ἡ ἀνοιχτὴ δικτατορία τῆς ὀλιγαρχίας καὶ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ.

Πρέπει νὰ ἀπορρέει, ὅχι ἀπὸ ὁμάδες ἀνταρτῶν, «φοκιστικὲς» ἢ ἀπομονωμένες ἀπὸ τίς μάζες τῶν χωρικῶν καὶ τῶν πόλεων, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ θραχίονα τῆς πολιτικο-στρατιωτικῆς ὀργάνωσιν, πού εἶναι ἡ φόρμα — ὡς τὸ ἐπαναλάβουμε — ἡ ἀπαραίτητη, σὲ ὁρισμένες περιστάσεις, τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος. Ὁ ἔνοπλος ἀγῶνας πρέπει νὰ εἶναι ἐνσωματωμένος στὴν πολύμορφη σφαιρικὴ πολιτικὴ, πού κινητοποιεῖ τὸ σύνολο τῶν μαζῶν, καὶ πού τείνει πρὸς τὴν ἐθνικὴ ἐξέγερσιν. Καὶ μὲ τὴ γενικὴ ἀπεργίαν καὶ τὴν ἐνοπλὴν πάλην στὸ νὰ ἀνατρέφει τίς δικτατορίες. Μιὰ τέτοια στιγμὴ εἶναι ἄλλωστε τὸ ἴδιο ἀναπόφευκτὴ στίς προχωρημένες χώρες τῆς Δύσης καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Γιατὶ πουθενὰ ἡ Ἐπανάστασις, δηλαδὴ ἡ ριζικὴ κοινωνικὴ ἀλλαγὴ, δὲ θὰ μπορέσει, σὲ μιὰ κάποια στιγμὴ, νὰ κάνῃ, χωρὶς αὐτὲς τίς μορφές τῆς πάλης ἐναντίον τῆς ἀναπόφευκτῆς ἀντίστασιν τῆς μπουρζουαζίας καὶ τῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας. Αὐτὴ ἡ τελευταία κινδυνεύει ὅμως, στὴν περίπτωσι μιᾶς μαζικῆς ἐθνικῆς ἐξέγερσιν, σὺν π.χ. τὴν «ἄνοιξιν» τῆς Πράγας, νὰ διαιεθεῖ σημαντικὰ. Ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ μιὰ γραφειοκρατία πού ἔχει ἤδη μιὰ τόσο στέρα δομὴ, ὅσο ἡ ἐπάνω - ἐπάνω σοβιετικὴ γραφειοκρατία.

Στίς περισσότερες ἀπὸ τίς χώρες τοῦ Τρίτου Κόσμου, ἐκτὸς ἀπ' τὴν τακτικὴν τὴν πάντοτε ἐπικαιρὴν, τοῦ Ἐνιαιίου ἀντι-ιμπε-

ριαλιστικού δημοκρατικού Μετώπου, πρέπει να προβλεφθεί ή συμμαχία ή πάντοτε πρωτεύουσα, αν και συγκυριακή, ανάμεσα στη μαρξιστική επαναστατική τάση και την «έθνικη - επαναστατική τάση» με μαζική βάση.

Η τακτική του αντι-ιμπεριαλιστικού και δημοκρατικού Έθνικού Μετώπου, εναντίον του ιμπεριαλισμού και της δικτατορίας της κομμοδόρικης ολιγαρχίας, σημαίνει: ότι χρειάζεται μια συγκυριακή συμμαχία μεταξύ των επαναστατικών και δημοκρατικών δυνάμεων που κοινωνικά αντιπροσωπεύουν διάφορα τμήματα των φτωχών χωρικών, των φτωχών και εξθλιωμένων μικροαστών, των νέων, των διανοουμένων, του, σε έμβρυακό στάδιο, προλεταριάτου. Σε ένα τέτοιο Μέτωπο, σε όρισμένες περιπτώσεις μπορούν να βρουν τη θέση τους ακόμα και στρώματα της μεσαίας μπουρζουαζίας, που προσπαθεί να απαλλαχθεί από το οικονομικό μονοπώλιο της κομμοδόρικης ολιγαρχίας και του ιμπεριαλισμού, το οποίο είναι πολύ μεγάλο εμπόδιο για την καπιταλιστική ανάπτυξη αυτών των χωρών. Αυτά τα τελευταία στρώματα είναι όμως ένας σύμμαχος ασταθής, του οποίου ή αντίθεση στον ιμπεριαλισμό και την ολιγαρχία είναι συγκυριακή και περιορισμένη. Αλλά, δεδομένου του πολύ μικρού αριθμητικού, οικονομικού και κοινωνικού θάρους του προλεταριάτου και της αδυναμίας των οργανώσεων που δηλώνουν ότι το αντιπροσωπεύουν, το αντι-ιμπεριαλιστικό και δημοκρατικό έθνικο Μέτωπο είναι απόλυτως αναγκαίο για να διεξαχθεί νικηφόρα ή πάλη κατά της δικτατορίας της κομμοδόρικης ολιγαρχίας και του ιμπεριαλισμού. Σε άλλες περιπτώσεις, εκεί όπου υπάρχει ήδη ταυτόχρονα μια σημαντική μαρξιστική επαναστατική δύναμη και μια έθνικη - επαναστατική τάση που έχει αποκτήσει μια πραγματική μαζική εξουσία (γιατί π.χ. αυτή ήταν επί κεφαλής της αντι-ιμπεριαλιστικής πάλης για την έθνικη απελευθέρωση), ή συγκυριακή συμμαχία μεταξύ των δύο αυτών δυνάμεων είναι αναγκαία.

Πράγματι, αυτό αποτελεί ένα τακτικό όρο για να υπερνικηθεί ή αντίσταση της γραφειοκρατικής «νέας μπουρζουαζίας» του Κράτους, που συχνά σφετερίζεται την εξουσία σ' αυτές τις χώρες, την επαύριο της αντι-ιμπεριαλιστικής νίκης, φράζοντας το δρόμο προς το σοσιαλισμό. Μά σε καμιά περίπτωση ή μαρξιστική επαναστατική τάση δεν μπορεί να υποταχθεί στην πολιτική διεύθυνση, ή να διαλυθεί, μέσα στις ποπολιστικές οργανώσεις, με βάση αγροτική, πληθειακή, ή καθαρά μικροαστική, αυτών των χωρών.

Η αποικιακή επανάσταση έχει πάντοτε τη θέση της στην ανάπτυξη της παγκόσμιας σοσιαλιστικής επανάστασης, γιατί γίνεται σε μια ζώνη που είναι ταυτόχρονα ή άμέσως πιο έρημη και ή πιο αδύνατη του καπιταλιστικού συστήματος. Οι έπιπτώσεις της, οι νίκες της, συντελούν πάντοτε πάρα πολύ στην απο-

δυνάμωση του συστήματος στο σύνολό του. Αλλά αυτό το τελευταίο δε θα ήττηθεί πραγματικά παρά από την Επανάσταση στις ίδιες τις μητροπόλεις του. Εκεί είναι επίσης όπου οι έθνικές και πολιτιστικές συνθήκες παραμένουν οι πιο ευνοϊκές για να αποφευχθεί μια γρήγορη γραφειοκρατικοποίηση της Επανάστασης, και για να προωθήσει στο δρόμο του σοσιαλισμού του βασισμένου στην Αξιοποίηση, δηλ. του καθαυτού σοσιαλισμού. Πρέπει λοιπόν το επαναστατικό κόμμα, κυριότερος έμφυχωτής του σφαιρικού κοινωνικού σχεδίου, να έχει μια σφαιρική ένδραση για το πως αναπτύσσεται ή παγκόσμια Επανάσταση και να ξέρει να προσαρμόζει κατάλληλα την πολιτική του σε καθέναν από τους τομείς της.

V. Η πάλη κατά του παγκόσμιου ατομικού πολέμου

Από τη βαθιά ανάλυση του συνόλου της σύγχρονης, παγκόσμιας κατάστασης, βγαίνει το συμπέρασμα ότι ο κίνδυνος παγκοσμίου πολέμου είναι πραγματικός και όλο και μεγαλώνει. Ένας τέτοιος πόλεμος αναπόφευκτα θα είναι ατομικός. Επομένως το να αποφευχθεί μια τέτοια πιθανότητα στην εποχή των ατομικών όπλων, είναι μια κεντρική μέριμνα απόλυτα δικαιολογημένη της συντριπτικής πλειοψηφίας της ανθρωπότητας.

Ο μόνος τρόπος να αποφύγουμε τον πόλεμο, είναι ή εξαίρητη πραγματοποίηση της Επανάστασης, στην Δύση και στην Ανατολή, και ιδιαίτερα στην Ευρώπη.

Αν στα χρόνια που έρχονται, αυτή ή προοπτική φαινόταν, παρά όλες τις πιθανότητες, πρακτικά άπραγματοποίητη, τότε ή ανθρωπότητα θα βρισκόταν μπροστά στο δίλημμα: παγκόσμιος ατομικός πόλεμος ή παρατενόμενη διαίρεση του κόσμου ανάμεσα σ' έναν καπιταλισμό αναγκασμένο να αποσύρεται από έκτεταμένες περιοχές του κόσμου και τη διεθνή επέκταση του φαινομένου των γραφειοκρατικών Κρατών.

Αυτή ή δεύτερη έκδοχή θα αποκτούσε μεγαλύτερες πιθανότητες στην όχι απίθανη περίπτωση μιας συμμαχίας ανάμεσα στη σοβιετική και την κινέζικη γραφειοκρατία, συμμαχία που εντάσσεται μέσα στη βασική όμοια φύση των δύο καθεστώτων, και μακροπρόθεσμα μέσα στη λογική της.

Το να συντηνουμε στο να αποκτήσουν οι μάζες συνείδηση του κινδύνου του ατομικού πολέμου, πρέπει να είναι, από δω κ' εμπρός, όχι μόνον ένα διαρκές καθήκον προπαγάνδας, αλλά και κινητοποίησης.

Σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να αναπτύξουμε και να συντονίσουμε διεθνώς την πάλη εναντίον της ατομικής ενέργειας και των ατομικών όπλων, εναντίον των άυξάνόμενων πολεμικών δαπανών, έτσι που αυτές να αφιε-

ρώνονται στις δημόσιες υπηρεσίες και στην επέκταση των κοινωνικών υπηρεσιών (μέ τις οποίες καταπολεμάται επίσης, μερικώς, η ανεργία). Την πάλη για το γενικό άφοπλισμό, και όχι μόνον τον ατομικό, που να ελέγχεται από τις μάζες και τις οργανώσεις τους.

Οι μαρξιστές επαναστάτες πρέπει να δώσουν κριτική υποστήριξη, σε όλα τα κινήματα και πρωτοβουλίες, όσο περιορισμένες κι αν είναι, που δρούν σ' αυτή την κατεύθυνση, φθάνει να κινητοποιούν πλατειές μάζες, και να τους επιτρέπουν να ριζοσπαστικοποιηθούν, σύμφωνα με την ίδια τους την πείρα και ακόμα ν' αναπτύξουν το καθολικό πρόγραμμα της Επανάστασης και του σφαιρικού κοινωνικού σχεδίου.

Οι μαρξιστές επαναστάτες πρέπει ακούραστα να καταγγέλλουν την πολύμορφη προπαγάνδα στη Δύση που σκοπό έχει να συνηθίσουν οι μάζες στην ιδέα του «περιορισμένου ατομικού πολέμου», που δήθεν είναι τώρα «δυνατός», και στις δραστηριότητες προετοιμασίας προς αυτή την κατεύθυνση, με την ανάπτυξη των νέων «τακτικών» και «επιχειρησιακών» ατομικών δπλων.

Πρέπει ιδιαίτερα να καταγγείλουν τις σοσιαλιστικές και κομμουνιστικές ήγες, που παραδέχονται την ιδέα της «εθνικής» ή «ευρωπαϊκής» άμυνας και των εξοπλισμών που αντιστοιχούν σ' αυτή. Αυτές οι ήγες συντελούν έτσι στην κούρσα του εξοπλισμού και στις αυταπάτες ότι μπορούν, μ' αυτόν τον τρόπο, να «έγγυηθούν την ειρήνη».

Η πάλη εναντίον του πολέμου πρέπει να γίνει μέριμνα και καθήκον του Ένιαίου Εργατικού Μετώπου, του δομημένου στη βάση, όλων των κοινωνικών κινήμάτων, και όλων των ατόμων που παίρνουν συνείδηση της απεριόριστης, της αποφασιστικής σπουδαιότητας αυτού του προβλήματος για το μέλλον της ανθρωπότητας.

VI. Σ' ένα τέτοιο πρόγραμμα τί όργάνωση;

Η αναγκαία Επανάσταση στη Δύση και στην Ανατολή, δηλαδή η ριζική κοινωνική αλλαγή, με την ανατροπή των βασικών, οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών δομών, πάνω στις οποίες βασίζεται πραγματικά και αναπαράγεται ο καπιταλισμός στη Δύση και η κρατική γραφειοκρατία στην Ανατολή, απαιτεί μια βαθειά συνειδητοποίηση της πλειοψηφίας των εργαζομένων και των ανθρώπων γενικά σε παγκόσμια κλίμακα. Αλλά παρά τις αναμφισβήτητες προόδους που έγιναν σ' αυτό το πλάνο, εξακολουθεί να είναι πάντα απόλυτα αναγκαία η ύπαρξη ενός πολιτικο-κοινωνικού κινήματος, οργανωμένου εθνικά και διεθνώς, μιας όργάνωσης, ενός κόμματος, μιας διεθνούς, που να συγκροτούν τις δυνάμεις, οι οποίες θεωρητικά είναι οι πιο κατάλληλες για να συλλάβουν την κοινωνία στο σύνολό της, και πρακτικά οι πιο παραδειγματικές και

άφοσιωμένες για την πραγματοποίηση του σφαιρικού κοινωνικού σχεδίου.

Μια τέτοια όργάνωση έχει ανάγκη τόσο για την ίδια της την ισορροπία, όσο για να νάναι και πρακτικά αποτελεσματική, να είναι ενσωματωμένη, νάχει ριζώσει πριν απ' όλα μέσα στους παραδοσιακούς εργαζόμενους και στα πιο απόκληρα στρώματα του πληθυσμού, που, εκτός απ' το ρόλο τους τον πάντα πολύ σημαντικό μέσα στην υλική παραγωγή, διακρίνονται, ακριβώς εξ αιτίας της αντικειμενικής τους κατάστασης, για τη διάρκεια, συνέχεια και την έμμονή τους στην επαναστατική πάλη.

Στις υπανάπτυκτες χώρες, εκτός απ' το παραδοσιακό προλεταριάτο, ή πελώρια φτωχή αγροτιά, εξακολουθεί να είναι αντικειμενικά η κύρια επαναστατική δύναμη. Η διεθνής όργάνωση των μαρξιστικών επαναστατικών δυνάμεων πρέπει νάχει, πριν απ' όλα, μια γερή βάση μέσα σ' αυτά τα κοινωνικά στρώματα (στούς παραδοσιακούς εργαζόμενους στις προχωρημένες χώρες, εργάτες και φτωχούς αγρότες στις χώρες τις υπανάπτυκτες). Η αληθινή της «εκπροσταριοποίηση», θα είναι: το αποτέλεσμα μιας κατάλληλης δουλειάς μέσα σ' αυτά τα οργανωμένα και ανόργανα στρώματα, χάρη σε μια σωστή γενική πολιτική. Αλλά δεν πρόκειται απ' έτερου να εξιδανικεύσουμε αυτά τα στρώματα και να κλεισθούμε μέσα στον «εργατισμό».

Η Επανάσταση δεν είναι δυνατή και ιστορικά αναγκαία, παρά αν φωτίζεται από ένα σχέδιο κοινωνικό, σφαιρικό, απελευθέρωσης πραγματικής και ριζικής της μεγίστης πλειοψηφίας του πληθυσμού και της ανθρωπότητας. Απ' το άλλο μέρος, η τεράστια διανοητική εργασία που χρειάζεται για να εξοπλιστεί αποτελεσματικά το κοινωνικό επαναστατικό κίνημα, απαιτεί επιτακτικά την ενσωμάτωση μέσα σ' αυτή την κίνηση στοιχείων ικανών για μια τέτοια δουλειά. Κι αυτό σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς κύκλους πιο πλατείς, εργαζομένων της σκέψης και της επιστήμης. Διανοομένων και επιστημόνων, που χρειάζεται με υπομονή να επηρεάσουμε και να φέρομε στο να συμμετάσχουν στο σφαιρικό κοινωνικό σχέδιο, έτσι που να συντελέσουν οι ίδιοι ενεργά στην πιο συγκεκριμένη και στέρεα επεξεργασία του.

Πρόκειται λοιπόν να επινοήσουμε μια πολιτικο-κοινωνική όργάνωση νέου τύπου (εθνικά και διεθνώς) ικανή να επεξεργαστεί και να δράσει κολλεκτιβιστικά και που νάναι πραγματικά ενσωματωμένη στην κοινωνική ολότητα. Δηλαδή ικανή να είναι ένας έγκυρος συζητητής με τις μάζες, τις οργανώσεις τους και τα διάφορα κινήματά τους, ένας καταλύτης ιδεών και δράσεων, ένας κολλεκτιβιστικός εργαζόμενος παραδειγματικός, που παρορμά το γύρω του κοινωνικό περιβάλλον και τους ανθρώπους του, και τους κινητοποιεί για την επαναστατική πάλη.

Πρόκειται επομένως να γίνει στον τομέα της αντίληψης της επαναστατικής όργάνωσης, της σύνθεσής της, της λειτουργίας της της εσωτερικής και εξωτερικής, των σχέσεών της με τις μάζες και την κοινωνία, την καθημερινή της δράση, μια πραγματική «πολιτι-

στική επανάσταση», σύμφωνη με το πνεύμα του σφαιρικού κοινωνικού σχεδίου και του μεταβατικού προγράμματος που οδηγεί σ' αυτό, σύμφωνη με την έννοια της Αυτόδιαχείρισης.

Πώς φορμάρονται τα μέλη μιας τέτοιας οργάνωσης, ποιά είναι το συγκεκριμένο περιεχόμενο των συνεδριάσεών τους, των συζητήσεών τους, της πολύμορφης δράσης τους στα εργοστάσια, στις επιχειρήσεις, στα σχολεία, τις συνοικίες, τις κοινότητες, στα διάφορα κοινωνικά κινήματα κλπ.; Όλα αυτά τα ερωτήματα πρέπει να γίνουν αντικείμενα σκέψης και να δοούν μια συγκεκριμένη απάντηση.

Τό ότι ένας τέτοιος στόχος θα μπορούσε να φανεί πολύ φιλόδοξος που να ξεπερνά τις τωρινές δυνατότητες των περιορισμένων επαναστατικών - μαρξιστικών

δυνάμεων, δε θα έπρεπε να είναι ένας αρκετός λόγος για να μην τείνομε με πάθος προς αυτόν.

Γιατί η κρίση που περνά το επαναστατικό κίνημα κινδυνεύει να εξακολουθήσει και να επιδεινωθεί. Τόσο είναι: αλήθεια, πως αυτή αντανακλά σε μεγάλο μέρος την καθυστέρηση που έχει η συνείδηση σχετικά με τη νέα πραγματικότητα, με τα προβλήματα της, τις απαιτήσεις και τις νέες δυνατότητες.

Η διεθνής Μαρξιστική Επαναστατική Τάση πρέπει να έχει τη φιλοδοξία να μπορέσει να συντελέσει με ουσιαστικό τρόπο στο να αποκτήσουν αυτή τη συνείδηση μάζες επαναστατικές πύδ πλατειές και στο να δράσουν μαζί της για να εφοδιάσουν το διεθνές εργατικό κίνημα με το πρόγραμμα και την οργάνωση που αρμόζουν στις καινούργιες ιστορικές συνθήκες.

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

Έκδόσεις για την Αυτόδιαχείριση

Κεντρική διάθεση: Σόλωνος 116, Αθήνα 145 Τηλ. 36.19.724.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

ΔΙΜΗΝΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Υπεύθυνος Σύνταξης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΡΝΑΣ
Κασομούλη 19, Τ.Τ. 411
ΑΘΗΝΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

«Για το Σοσιαλισμό»
Κεντρικό Ταχυδρομείο
Ταχ. Θυρίς 674
ΑΘΗΝΑ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΡΖΟΣ
Μεσολογίου 16
Τηλ. 3611.372

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:
Έξάμηνη 60 δρχ.
Έτήσια 120 δρχ.

Κεντρική διάθεση για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
και συνεχής παρακαταθήκη παλαιών τευχών
Γ. Τσιλδερίκης, Βιβλ. «ΧΝΑΡΙ» Κιάφας 5, Τηλ. 3605.493

Μερικά στοιχεία στην Ιστορία του 'Αρχαιομαρξισμού

Η «Επαναστατική Μαρξιστική 'Επιθεώρηση» θεωρητικό όργανο της ΕΔΕ δημοσίευσε στα Νο 19 και 20 (Γενάρης - 'Απρίλης 1980) ξξι ντοκουμέντα από το αρχείο του Τρότσκι για την ιστορία της 'Αριστερής 'Αντιπολίτευσης στη χώρα μας.

Η διάταξη που έχουν τα κείμενα, κάνει φανερή τη σκοπιμότητα, τη συνειδητή πρόθεση των συντακτών τους να συρράψουν και να σταθεροποιήσουν το μύθο ότι ο 'Αρχαιομαρξισμός ήταν μια ιδεολογική τάση στο εργατικό κίνημα, με όλα τα βασικά χαρακτηριστικά που έχει μία προλεταριακή οργάνωση. Στην πραγματικότητα όμως, ο 'Αρχαιομαρξισμός όχι μόνο δεν συνδεόταν με τους κοινωνικούς και ιδεολογικούς αγώνες, αλλά αντίθετα είχε έχθρική τοποθέτηση απέναντί τους μένοντας έξω απ' αυτούς. Και ήταν έναντιόν τους γιατί η κοινωνική δράση θα επιδρούσε διαλυτικά στους κλειστούς μορφωτικούς κύκλους. Γι' αυτό κανένα γραπτό ντοκουμέντο δεν έχει να παρουσιάσει απ' το 1922 ως το 1930 όποτε και εκδηλώθηκε.

Και για να κλείνουμε μ' αυτό το θέμα, προσθέτω το πιο κάτω γραφτό, από μια συζήτηση που έγινε περί το '32 μεταξύ Τρότσκι και Γιωτόπουλου. 'Ο πρώτος διέκρινε ένα κομφούζιο πάνω στο εθνικό θέμα και γράφει: «Αυτό φυσικά για μένα ήταν ακόμα πιο επικίνδυνο. Έχω ζητήσει πολλές φορές επίμονα από τον Βήτα (Γιωτόπουλο) και από άλλους φίλους του να μου στείλουν τα πιο σημαντικά ντοκουμέντα, και άρθρα σχετικά με το εθνικό ζήτημα. Μου το είχαν υποσχεθεί πολλές φορές, αλλά ποτέ δεν το έχουν κάνει». Κι αυτό έγινε γιατί δεν υπήρξαν ποτέ τέτοια ντοκουμέντα.

Μια άπολιτική οργάνωση

Το περιοδικό «'Αρχείον του Μαρξισμού», με την εμφάνισή του την 1.5.1923, δηλώνει ότι φιλοδοξία του είναι να μεταφέρει και να κάνει γνωστή τη μαρξιστική φιλολογία. 'Ενάμισυ χρόνο αργότερα, σε μια δεύτερη δήλωσή του, σαν ένα είδος απάντησης σε σχετικό δημοσίευμα του «Ριζοσπάστη» τόνιζε πως το περιοδικό δεν φιλοδοξεί τίποτε περισσότερο πέρα από το σκοπό που χάραξε με τη δήλωσή του στο πρώτο

φύλλο της έκδοσής του. Παραθέτομε μέρος της δήλωσης: «Δηλούμεν ότι ουδεμίαν ενέργειαν οίουδήποτε πολιτικού οργανισμού ή ομάδος υιοθετούμεν, διότι δεν ανήκομεν εις ουδεμίαν τοιαύτην. 'Αλλά θα άμυνθώμεν κατά των συκοφαντιών και διαβολών και θα δείξωμεν ότι θα παραμείνομεν συνεπείς προς την πρώτην υπόσχασίν μας εξακολουθώντας πάσει θυσίᾳ την έκδοσιν όλων των θεμελιωδών έργων του Μαρξισμού». 'Η Διεύθυνσις. ('Από το φύλλο 16 της 15ης Δεκεμβρίου 1924).

Και το ερώτημα μπαίνει από μόνο του. 'Τότερα από έννιά χρόνια ζωής ως την 'Ιδρυτική Συνδιάσκεψη της «Κομμουνιστικής οργάνωσης Μπλοσεβίκων - Λενινιστών ('Αρχαιομαρξιστών)», εμφανίζεται το πρώτο γραπτό ντοκουμέντο μιλώντας για δήθεν ιστορία και παράδοση. Μά αυτό δεν διαφεύδει την δήλωση που έκανε; Στα έννιά χρόνια που μεσολάβησαν ως την εκδήλωσή του, ποιά ήταν η δράση του, ποιά είναι η παράδοση που άφησε στο εργατικό κίνημα;

Την απάντηση μᾶς δίνουν οι συντάκτες του ιστορικού αυτού ντοκουμέντου. Κάθε μία του λέξη χωριστά και στο σύνολο της παραγράφου που ακολουθεί μᾶς δείχνει τη μικροαστική φύση της κίνησης αυτής που θεμελιώθηκε πάνω στη μικρολογία, το κουτσομπολιό, που μόνο αντιπρολεταριακές κάστες μπορεί να χαρακτηρίζουν. «'Η αλλαγή του ονόματος —γράφουν— και η τυπική προσχώρηση στη Κομμουνιστική Διεθνή δεν αλλάζουν καθόλου το συγχυσμένο χαρακτήρα του εργατικού κόμματος». «'Η άπουσία κομμουνιστικών παραδόσεων και η έλλειψη έ κ π α ι δ ε υ μ έ ν ω ν στελεχών επιτρέπει στους σ τ α λ ι ν ι κ ο ύ ς κ ά θ ε μ ᾶ ρ κ α ς να χρησιμοποιούν το Ν έ ο Κομμουνιστικό Κόμμα για τὰ δικὰ τους συμφέροντα και να περάσουν αυτό το Κόμμα μέσα από τις πιο όπορτουνιστικές έμπειρίες και συχνά προς τὰ άμεσα συμφέροντα κλικών της μπουρζουαζίας». («Ε.Μ.Ε.» Νο 19 - 20 σ. 56).

Μέσα σ' αυτό το κατασκευάσμα που χαρακτηρίζεται από ένα ανακάτεμα από άποψη χρονολογική των καταστάσεων που αναφέρει, όπως και η αναφορά στους σ τ α λ ι ν ι κ ο ύ ς κ ά θ ε μ ᾶ ρ κ α ς που φυσικά είναι πολύ νωρίς για ένα τέτοιο χαρακτηρισμό αφού το δεύτερο Συνέδριο έγινε τον 'Απρίλη

του 1920 και που καθρεφτίζεται η ελλειψη κάθε κοινωνικής επιρροής και επίδρασης ξεχωρίζει ξεκάθαρα η άσυμφιλίωτη τοποθέτησή του απέναντι του ίδιου του Κόμματος σά σύνολο και τὸ δηλητηριασμένο κουτσομπολιό που στήριζαν τὴν πάλι τους. Οἱ ἄγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης και τῶν καταπιεζόμενων στρωμάτων τῆς χώρας μας, τὰ σκοτεινὰ μπουντρούμια ἀπ' τὰ ἐνετικά κάστρα πού μέσα σ' αὐτὰ ρίχναν τοὺς με βαριές ποινές καταδικασμένους πρωτοπόρους ἐργάτες, ἡ πολεμική πού τοῦ γινότανε τόσα χρόνια γιά τῖς ἀντιδραστικές πράξεις τοῦ Ἀρχειομαρξισμοῦ μέσα στο ἐργατικό κίνημα, ὅλα αὐτὰ δὲν ἐξασκήσανε πάνω στοὺς συντάχτες τοῦ ἱστορικοῦ ντοκουμέντου καμμία ἐπίδραση, ἔτσι πού νὰ διαφοροποιήσουν τὴ θέση τους στο ἐργατικό κίνημα.

Ἀκόμα κι αὐτὴ ἡ ἰδεολογικὴ «τοποθέτηση» τὴν περίοδο αὐτὴ, κάτω ἀπὸ τὴν σημαία τῆς πλατφόρμας τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης Μπολσεβίκων - Λεβινιστῶν δὲν στάθηκε δυνατό νὰ τοὺς ἐμποδίσει νὰ ἐμφανιστοῦν μέσα στο κίνημα μ' ἓνα ντοκουμέντο τόσο ἀντιδραστικό και γεμάτο ἀνακρίβειες. Τὸ προσωπικό κουτσομπολιό ἔμεινε τὸ κύριο ὄπλο τους, ὁ φανατισμός ἦταν τὸ ὄχυρό πού τοὺς προστάτευε ἀπὸ κάθε ἐπίδραση ἀπ' τὰ ἔξω. Ἐνα τέτοιο κλίμα δημιουργοῦσε τῖς κατὰλληλες προϋποθέσεις γιά τὸν ἡθικὸν διαστροφὴ ἐκείνων πού διαφωνοῦσαν, τὴ διαφθορὰ τῆς ταξικῆς συνείδησης πού ὀδηγεῖ τοὺς ἀνυποψίαστους ἐργάτες σὲ καθαρά ἀντιδραστικές πράξεις. Κανένα ντοκουμέντο δὲν καταπιάνεται μ' αὐτὴ τὴν μελανὴ ἱστορία.

Γιά τοὺς μικροαστοὺς, ἡ ἀρετὴ πού χαρακτηρίζει τοὺς κομμουνιστὲς νὰ τοποθετοῦνται θαρραλέα ἀπέναντι στὰ λάθη τους, δηλαδή ἡ αὐτοκριτικὴ εἶναι γι' αὐτοὺς ἄλλο πράγμα.

Ἡ Τρίτη Κατάσταση καὶ ἡ διάλυση τῶν μορφωτικῶν κύκλων

Ἡ ἐκδήλωση τὸ 1930, δὲν ἔγινε καθὼς ἰσχυρίζονται ὕστερα ἀπὸ τὴν ἰδεολογικὴ «ἐξέλιξη τῆς ὁργάνωσης», μὰ ἦταν μιὰ ἀναγκαστικὴ μανούβρα αὐτοσυντήρησης κάτω ἀπὸ τὸ ξέσπασμα τῆς κρίσης πού ἀγκάλιασε τὴν πρωτοπορία τῶν ἐργατῶν πού ἔπαιρναν μέρος στὴ συνδικαλιστικὴ δράση και πού μέσα σὲ μιὰ ὁλόκληρη πορεία δυΐσμου στὴν ὁργάνωση, πῆρε τὸ ὄνομα Φραξιονισμός και τελικὰ ἀποκρυσταλλώθηκε στὴν Κ.Ε.Ο. τὸ 1931 στὶς 15 τοῦ Μάη. Μιὰ ὁργάνωση πού ἀριθμεῖ ζωὴ ἐννιά χρόνια χωρίς ἰδεολογικὴ τοποθέτηση ἀπέναντι στὰ ἄλλα ρεύματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, χωρίς καταστατικό, και τὸ βασικώτερο, χωρίς τὴ συμμετοχὴ τοὺς ἄγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης, τότε, μοιραία ἡ ὁργάνωση αὐτὴ πρέπει νὰ διακρίνεται ἀπὸ βαθειὰ ἀποστροφή και περιφρόνηση γιά τοὺς ταξικούς ἄγῶνες σάν τὸ μοναδικὸ μέσο αὐτοσυντήρησής της. Ἐκεῖνος πού δὲν θὰ ἐκτιμήσει τὴ σημασία πού ἔχει τὸ γεγονός αὐτό, δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ ἔχει σωστὴ γνώμη γιά τὴν ὁ-

γάνωση αὐτὴ και τῖς πράξεις της. Κάθε προσπάθεια ἐξωραϊσμοῦ της καταλήγει σὲ «περιγραφές και διηγήσεις ἐντυπώσεων», χωρίς κανένα ἀποδεικτικό ἀντίκρουσμα, με ἀποτέλεσμα νὰ προκαλέσει σύγχυση σ' ὅλους ἐκείνους πού ἀγωνίζονται νὰ συγκροτήσουν μιὰ προλεταριακὴ ὁργάνωση, θεμελιωμένη στὶς παραδόσεις ἀπ' τοὺς ἄγῶνες τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος στὴ χώρα μας πού παραμόρφωσε ὁ σταλινισμός και πού χωρίς αὐτὲς εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀνασυγκροτηθεῖ ἡ προλεταριακὴ πρωτοπορία τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Τὸ βασικὸ γινώρισμα τοῦ Ἀρχειομαρξισμοῦ ἦταν ἡ τοποθέτησή του ἔξω ἀπ' τοὺς κοινωνικούς ἄγῶνες. Ἀντίθετη ἐκδήλωση ἔστω και σάν ἀπλὴ διάθεση συμμετοχῆς στοὺς ἄγῶνες ἔφτανε νὰ χαρακτηριθεῖ ἐχθρική γιά τὴν ὁργάνωση. Με τέτοια μορφὴ ἐκδηλώθηκε ἡ Τρίτη Κατάσταση. Οἱ τριτοκαταστάτες χαρακτηρίσθηκαν ἐχθροὶ τῆς ὁργάνωσης. Κατηγορήθηκαν γιά ἰδιοτέλεια, ἐγωισμό, φιλοδοξία και τελικὰ οἱ ἡγέτες τοῦ Ἀρχειομαρξισμοῦ ὑποστήριξαν πὼς πρέπει νὰ ἐκμηδενιστοῦν με κάθε μέσο γιά νὰ ἐξυγιανθεῖ ἡ ὁργάνωση ἀπ' αὐτὴ τὴ σαβούρα.

Ἄν σκεφθοῦμε ὅτι τὰ χρόνια αὐτὰ τὰ μέλη ἦταν ἀπομονωμένα και ἐντελῶς ἀγνώστα μεταξὺ τους μέσα στοὺς κλειστοὺς μορφωτικούς κύκλους, ἦταν εὐκόλο στὴν κλίκα τῶν μανδαρίνων, πού καλλιέργησε τὸ μῦθο τῆς ἀόρατης και σοφῆς «Ἐργασίας», νὰ κινεῖ τὰ πιάνα και φανατισμένα νὰ τὰ ρίχνει ἐνάντια σὲ κάθε «ἐχθρό». Τὸ δυστύχημα γιά τοὺς μανδαρίνους τῆς «Ἐργασίας» ἦταν πὼς αὐτοὶ πού πέρασαν στο προσκήνιο τὴν περίοδο αὐτὴ γιά νὰ διαλύσουν τὴν «Τρίτη Κατάσταση» δὲν εἶχαν ἀφομοιώσει με τὸ χαρακτηῖρα και τὴ φύση τοῦ Ἀρχείου. Δὲν εἶχαν ἀλλοτριωθεῖ ταξικά και δὲν εἶχαν συγχωνευθεῖ μέσα σ' αὐτό. Μαζί με τὴν προσπάθεια γιά τὴ διάλυση τῆς «Τρίτης Κατάστασης», οἱ ἐργάτες αὐτοὶ συγκέντρωσαν ταυτόχρονα γύρω τους τῖς ὑπόλοιπες ἐργατικὲς δυνάμεις τοῦ Ἀρχείου και τῖς ὀδήγησαν σὲ διέξοδο ἀπὸ τὴν κρίση, μεταμορφώνοντας τοὺς στεῖρους μορφωτικούς κύκλους πού σάπιζαν ἀπὸ ἀδράνεια στὰ κεντρικὰ καφενεῖα, σὲ πυρῆνες γιά νὰ δρᾶσουν στοὺς ἐργατικούς συνδικαλισμοὺς και παράλληλα μ' ἓνα τρόπο ἐμπειρικό περνοῦσαν και στὴν συνδικαλιστικὴ δράση.

Ἡ νέα κρίση

Ἀπὸ δῶ και μπρός, δηλαδή ἀπὸ τὸ 1927 ὡς τὸ τέλος τοῦ 1929 δημιουργήθηκε ἓνας καθαρὸς δυΐσμός μέσα στὴν ὁργάνωση. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ξεχώρισαν ὅλα τὰ μικροαστικά ἡγετικά στοιχεία πού ἐξεφράζαν τὴν χρεωκοπημένη μορφὴ ὁργάνωσης και δουλειᾶς, πού πέρασε στο περιθώριο, κι ἀπ' τὸ ἄλλο συγκεντρώθηκε ἡ νέα γενιά πού ὁργανώθηκε και ἄρχισε νὰ συμμετέχει ἔστω και ἐμπειρικά μέσα στὴν κοινωνικὴ δράση.

Ἡ νέα τους τοποθέτηση και ἡ φύση τῆς δουλειᾶς ἀπαιτοῦσε μιὰ ἐνιαία τακτικὴ και τὴν παρουσία μιᾶς διεύθυνσης πού θὰ κατευθύνει και θὰ συντονίζει τὴ

δράση τους. Κι αυτό ήταν το σημείο που προκάλεσε την έκρηξη που ξέσπασε ανάμεσα στις δυο αυτές ασυμβίβαστες καταστάσεις. Κι όμως για τον «Φραξιονισμό», όπως ονομάστηκε αργότερα ή ομάδα αυτή των εργατών που ήρθε σε ρήξη με την κορυφή της «Εργασίας», το «ιστορικό ντοκουμέντο» δεν έχει να πει ούτε λέξη. Τον κήρυξε σε αφάνεια, τον καταχώ- νιασε με την ελπίδα πως θα απαλλαχτεί απ' αυτόν.

Και η απάτη συνεχίζεται με την συνειδητή αντι- στροφή των γεγονότων. Σ' αυτούς άλλωστε που απευ- θύνονταν, ήταν βέβαιοι πως δεν θα τους ζητούσαν να προσκομίσουν στοιχεία αποδεικτικά. Ίσχυριζονταν λοιπόν ότι το 1925 - 27, η οργάνωση υπέστη φθορά από την Παγκαλική δικτατορία. Η αλήθεια είναι εντελώς το αντίθετο. Οι κλειστοί μορφωτικοί κύκλοι δεν είχαν καμμία συμμετοχή στους κοινωνικούς αγώ- νες και ήταν φυσικό να μην δίνουν κανένα στόχο για να υποστούν διωγμούς. Με την διάλυση των συνδι- καλιστικών οργανώσεων, την παρανομία του κόμμα- τος και τον διωγμό των αγωνιστών, ο 'Αρχειομαρξι- σμός ευνόηθηκε όπως ήταν φυσικό κι ένας σοβαρός αριθμός στοιχείων από τους διαλυμένους ταξικούς ορ- γανισμούς στρατολογήθηκε απ' αυτούς που ανήκαν στους κλειστούς «μορφωτικούς κύκλους» που «εκθειά- ζανε» την παρανομία τους.

Με το πέσιμο της δικτατορίας αυτό το ανθρωπινό- υλικό κι ένα μικρό μέρος από παλιά μέλη του 'Αρ- χείου — Γκοδόστης, Μάρας, Παπαγιάννης — ήταν που ζήτησαν την εκδήλωση της οργάνωσης, την έκ- δοση εφημερίδας και τη συμμετοχή στους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς αγώνες. Στα χρόνια της δικτα- τορίας το Κόμμα δέχτηκε άγριο διωγμό. Οι φυλα- κές και τα ξερονήσια γέμισαν από εκατοντάδες αγω- νιστές όλων των κοινωνικών στρωμάτων που συνδέον- ταν με τον αγώνα της εργατικής τάξης και των φτω- χών αγροτών. Στα στρατοδικεία σύρθηκε όλη η ήγε- σία του Κόμματος με την κατηγορία της έσχατης προ- δοσίας. Η αγωνιστική στάση τους, η διεθνιστική υπεράσπιση των καταπιεζόμενων μειονοτήτων μέχρι το δικαίωμα της αυτοδιάθεσής τους, ήταν ένα θαρ- ραλέο κήρυγμα μπροστά στους στρατοδίκες, που κα- ταγράφηκε σαν μια τιμητική και ένδοξη σελίδα στην ιστορία του επαναστατικού κινήματος στη χώρα μας και που σκόπιμα σήμερα αποσιωπάται από την κομ- ματική ήγεσία. Η τιμή να εκπροσωπήσουν το Κόμμα και να εκφράσουν την επαναστατική του λεβεντιά, ανή- κει σ' αυτούς που σύρθηκαν στο στρατοδικείο και πάνω απ' όλα στον Παντελή Πουλιόπουλο που έν- σάρκωνε περίσσια τον αντιιμπεριαλιστικό αγώνα δια- θέτοντας πλούσια πείρα από τη δράση του στο μικρα- σιατικό μέτωπο. Έμπνευστής και οργανωτής του κι- νήματος των Παλαιών Πολεμιστών και θυμάτων Πολέμου, που αγκάλιασε και το τελευταίο χωριό σε ολόκληρη τη χώρα, ήταν η ομάδα των κομμουνιστών αγωνιστών της Μικράς Ασίας. Ήταν η εποχή που η άστικη ολιγαρχία έβαζε τα θεμέλια της οι- κονομικής της προόδου, πάνω στη δυστυχία που σκόρπισε ο πόλεμος και στην προσφυγιά, πνίγοντας στο αίμα την αντίσταση των εργατών με το ξέσπα-

σμα Γενικής 'Απεργίας στο Πασαλιμάνι. 'Απ' την οργάνωση των 'Αρχειομαρξιστών κατά την Παγκα- λική δικτατορία βρέθηκαν δύο μόνο άτομα στην έξο- ρία απ' όλη την Ελλάδα, κι αυτά, δεν πιάστηκαν σαν μέλη του 'Αρχείου.

Είναι χρήσιμη με την ευκαιρία αυτή μία σύγκρι- ση. Την ίδια περίοδο της δικτατορίας πιάστηκε και ο αρχηγός της οργάνωσης Δημήτρης Γιωτόπουλος. Κρατήθηκε ένα κάποιο διάστημα στα χέρια του Φουν- τάνη, διώκτη των κομμουνιστών τότε, και αφέθηκε ελεύθερος χωρίς συνέπειες. Γι' αυτό το μοναδικό και χαρακτηριστικό περιστατικό ποτέ ο ίδιος δεν έκανε λόγο, μα ούτε και το στενό εμπιστευτικό του περιβάλ- λον.

Στη συνέχεια το ντοκουμέντο του 'Αρχειομαρξισμού που δημοσίευσε η Ε.Μ.Ε., υποστηρίζει υποκριτικά και μυστηριώδικα, σαν να μη θέλει να φέρει στο φως περισσότερα, γράφει ότι τα μέλη της οργάνωσης ήταν 1600 και ότι είχαν επιρροή πάνω σε χιλιάδες εργάτες στα συνδικάτα. Πόσο εξογκωμένος είναι ο αριθμός φαίνεται από διάφορα στοιχεία όπως και από τα πρακτικά της Διεθνούς Γραμματείας κατά το σχίσμα του 1934, όπου αναφέρεται ο αριθμός με- λών και των δύο αντιπάλων μερίδων του αρχειομαρ- ξιστικού κόμματος: Δ. Γιωτόπουλος 60 μέλη και Γ. Βιτωρώρης 75. Σύνολο 135 μέλη.

Αυτά δεν ήταν μόνο εξογκωμένες υπερβολές μα το χειρότερο είναι ότι οι συντάκτες του «ντοκουμέν- του», συνειδητά αποκρύβουν το τμήμα της οργάνω- σης που είχε μία σταθερή επιρροή στους εργάτες, γιατί ήταν αυτοί που διώκονταν σαν έχθροι της, χω- ρίς να προηγηθεί καμμία συζήτηση, με μόνο σκοπό να σταθεροποιήσουν το ανεξέλεγκτο προσωπικό τους καθεστώς. Το τμήμα που παρουσιάζουν σαν άρνητι- κό και άνικανο να προσαρμοσθεί στη «νέα στροφή της οργάνωσης» το αποτελούσαν οι εργάτες που από 3 χρόνια άναπνεαν τον ζωογόνο αέρα της κοινωνι- κής δράσης και βρίσκονταν επικεφαλής εργατικών σωματείων, οργάνωναν απεργίες, κυκλοφορούσαν προκηρύξεις και έβγαζαν συνδικαλιστικά όργανα, αρ- χίζοντας πρώτα και πρωτοποριακά από το 1927, από το σωματείο 'Αρτεργατών της Αθήνας «Μόρφωση - 'Οργάνωση».

Πλαστογραφώντας τα γεγονότα κατόρθωσαν να παρασύρουν δόλια τους συντάκτες της επιστολής του Δ. Γραφείου της Α.Α., τον 'Οκτ. 1930, που κατη- γόρησαν τα μέλη της ομάδας αυτής για λιποτάχτες, υιοθετώντας ανεξέλεγκτα το μύθο της κλίμας του 'Αρ- χείου ενάντια στους «Φραξιονιστές», δίνοντας έτσι ή- θικό κύρος και ενισχύοντας την κλονισμένη θέση του 'Αρχειομαρξισμού.

Η πικρή εμπειρία του Α. Τρότσκι

Θα μείνει μνημείο κακοπιστίας ή συζήτηση που έγινε για την κατάσταση του κινήματος στην Ελλά- da την άνοιξη του 1932, συζήτηση πρόσωπο με πρό-

σωπο του Τρότσκι με τον Γ. Βισώρη. Δεν θα είχαν μεγάλη σημασία λαθεμένες καλόπιστες απαντήσεις του Βισώρη. Μα να ξεαπατάς συνειδητά σε μια τόσο υπεύθυνη συζήτηση και για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα των συνολικότητων σου, είναι αποκαρυστικό και ασυγχώρητο. Κι αυτόν τον άθλιο ρόλο ανέλαβε από επαγγελματική συνήθεια να τον εκτελέσει ο Γ. Βισώρης.

Αναλογισθείτε τι θα είχε προηγηθεί για να μπει από τον Τρότσκι ένα ερώτημα όπως αυτό: «Είναι μεγαλύτερη ή επιρροή του κόμματος στην ΕΓΣΕ από την δικιά μας;», πράγμα άλλωστε που αποκαλύπτεται και από την απάντηση του Βισώρη: «Το κόμμα κρατάει την ήγηση με τεχνητά και βίαια μέσα». Και ακολουθούν ανάλογες τερατολογίες: ότι τα μέλη της οργάνωσης ήταν 1600, ενώ στην πραγματικότητα τα οργανωμένα μέλη δεν ξεπερνούσαν τα 250 σε όλη την Ελλάδα, ότι οι Φραξιονιστές ήταν 30 και ότι αρκετοί απ' αυτούς ξαναγύρισαν στο Κ. Κόμμα, λες και προέρχονταν απ' αυτό. «Ας αφήσουμε τη σύγκριση που χαρακτηρίζει τη θέση για το εθνικό ζήτημα που ήταν τόσο βαθιά διαποτισμένη από τα επίσημα στοιχεία του κράτους, ώστε να ακούσει ο Βισώρης, ύστερα από αυτό, ένα διεθνιστικό μάθημα από τον Τρότσκι. Ακολούθησαν και άλλες απαντήσεις γεμάτες ανακρίβειες, όπως π.χ. η εκκλησιαστική περιουσία ήταν μικρή κλπ.

Στο ντοκουμέντο που αναφέρεται στην κρίση της οργάνωσης του 'Αρχείου το 1934 ο Βήτα (Δ. Γιωτόπουλος) παρουσιάζεται να παραβιάζει τις μπολσεβίκικες αρχές. Μπολσεβίκικες αρχές ο Γιωτόπουλος, τι ειρωνεία!

Από το ανοιχτό γράμμα στα μέλη της οργάνωσης πάνω στην κρίση του ελληνικού τμήματος, δεν μπορεί παρά να θαυμάσει κανείς απ' το ένα μέρος, σ' όλη τη μεγαλοπρέπεια, τις ξεπερασμένες αρχαιομαρξιστικές μεθόδους, που μεταφέρθηκαν στο κέντρο της Διεθνούς οργάνωσης χάρις στην παραβίαση των αρχών που πρέπει να ρυθμίζουν τις σχέσεις των επαναστατικών οργάνωσης και όχι όπως λένε από την έλλειψη πείρας, και απ' το άλλο μέρος είναι να θλίβεται κανείς γιατί η παρουσία του Δ. Γιωτόπουλου στο Διεθνές κέντρο, το υποθάμιζε αφάνταστα, τη στιγμή που σ' αυτό συγκεντρώνονταν όλες οι ελπίδες για την αναγέννηση του επαναστατικού κινήματος μπροστά στα τόσο κρίσιμα χρόνια που κυλούσαν, φέροντας την κοσμογαλαξιά και τον όλεθρο του Βου Παγκοσμίου Πολέμου. Έτσι υποχρεώθηκε ο Τρότσκι να γράφει: «Για μεγάλη μου λύπη το περιεχόμενο αυτού του γράμματος είναι απογοητευτικό στον υπέρτατο βαθμό. Το γράμμα είναι γραμμένο με ανήκουστη εχθρότητα και εξαιρετική κακτοχέια, ο τόνος του γράμματος πέρα για πέρα δηλητηριώδης». Και συνεχίζει άλλοι: «Αλλά ο σ. Βήτα έφερε μαζί του μια έτοιμη αρχή: «Εγώ είμαι η Διεθνής Γραμματεία». Όταν συνάντησε φυσική αντίδραση, έβαλε σκοπό να κυριαρχήσει σ' όλη την Διεθνή Γραμματεία με οργανωτικά μέτρα στα παρασκήνια. Έτσι συστηματικά

και με ένα σχέδιο, άρχισε πίσω από την πλάτη της Δ.Γ. και της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ένωσης, να υποδαυλίζει όλων των ειδών τις δυσαρέσκειες, να εκθέτει την Δ.Γ., μη διστάζοντας να κάνει σκόπιμα ακόμα και ψεύτικες δηλώσεις κλπ.». (Από γράμμα του Α. Τρότσκι που δημοσιεύτηκαν στην ΕΜΕ σ. 77).

Έδω είναι που ο 'Αρχαιομαρξισμός έδειξε την πραγματική του μορφή και επέτρεψε στον Τρότσκι να συνειδητοποιήσει το πρόβλημα του 'Αρχαιομαρξισμού και να καταλήξει σε όρθα συμπεράσματα προτείνοντας τα παρακάτω μέτρα: «Είναι απαραίτητο —τονίζει— να μελετήσουμε από πολύ κοντινότερα και πολύ σοβαρότερα απ' ότι κάναμε μέχρι τώρα, το παρελθόν των 'Αρχαιομαρξιστών, τη φιλολογία τους, τα αισθήματά τους, τις οργανωτικές τους μεθόδους, τις αιτίες των εσωτερικών τους σχισμάτων... στο βάθος, στο εσωτερικό της συνείδησής του είναι ξένος προς την Α.Α., προσχώρησε σ' αυτή μόνο έπειστικά και προσωρινά». («Σπάρτακος» 6.7.1934 σ. 55).

Αυτές οι απόψεις, τόσο αντικειμενικές και μελωμένες σε αρχές, είναι ένα σκληρό μάθημα για όλους αυτούς που τον παραπλάνησαν, άλλοι καλόπιστα και άλλοι δόλια.

Έλλειψη αυτοκριτικής

Περμέναμε να δούμε ύστερα απ' αυτές τις θέσεις του Α. Τρότσκι, κάποια αυτοκριτική όχι με την καθιερωμένη διαδικασία αυτοκριτικής όπως γίνεται μετά τον θάνατο του Λένιν από τη γραφειοκρατία, υποκριτικά, με δουλικότητα και αυτοεξευτελισμό, αλλά με μια κριτική δημιουργική, που αναζητάει τις αιτίες που οδήγησαν στο λάθος, και που ανεβάζει το πνευματικό, ιδεολογικό και πολιτικό κριτήριο των αγωνιστών και όλόκληρης της τάξης. Παράδειγμα κλασσικό και τόσο διδακτικό έχουμε την ιστορία του Μπολσεβίκικου κόμματος. Όλοι οι ήγέτες του ασφαλώς έχουν κάνει λάθη και ανάμεσά τους ξεχωρίζει το λάθος του Ζηνόβιεφ και Κάμενεφ στην προπαρασκευή της εξέγερσης. Αυτό όμως δεν εμπόδισε το Κόμμα στα χρόνια του Λένιν να έχει τον Ζηνόβιεφ πρόεδρο της Κ.Δ. στην ήρωική εποχή της, που ήταν το διεθνές επαναστατικό κέντρο, και τον Κάμενεφ σε υπεύθυνες ήγετικές θέσεις του Κόμματος και του σοβιετικού Κράτους. Δυστυχώς μια τέτοια αυτοκριτική για το σφάλμα της αναγνώρισης του αρχαιομαρξισμού σαν ελληνικού τμήματος της Δ.Α.Α. δεν ήρθε σε γνώση μας, κι ούτε ποτέ ακούστηκε κάτι τέτοιο, ούτε κι από την ομάδα που αποσχίστηκε το 1934 απ' τον 'Αρχαιομαρξισμό.

Το Διεθνιστικό Έργατικό Κίνημα της 'Αριστερής Αντιπολίτευσης ή όπως καθιερώθηκε αργότερα να ονομάζεται «Τρότσκιστικό», δειναπάθησε σκληρά στη χώρα μας με την αναγνώριση του 'Αρχαιομαρξισμού από μέρους του Δ. Γραφείου που προκάλεσε σύγκριση σε μια μεγάλη και κρίσιμη ιστορική εποχή. Η

σκοτεινή σκιά που σέρνεται ανάμεσά μας από τότε, έγκυμονεί σήμερα σοβαρό κίνδυνο μέσα στις με πενιχρό εργατικό δυναμικό οργανώσεις, με την αναβίωση αυτών των μεθόδων, των τόσο αποχρυσωτικών, των γεμάτων με κακεντρέχεια, που δηλητηριάζουν την ατμόσφαιρα, όπως χαρακτηριστικά έγραψε ο Τρότσκι.

Πολύτιμο κεφάλαιο για τη νέα γενιά που έρχεται κάθε φορά στο προσκήνιο είναι η γνώση της ιστορικής πείρας του εργατικού κινήματος, κι η έπεξεργασία της για να βγούν τα κατάλληλα διδάγματα. 'Ιδιαίτερη σημασία έχει εκείνη της Α.Α., βγαλμένη από την θεωρητική αντιμετώπιση των προβλημάτων και την κοινωνική δράση. 'Η διανοουμένη ιστορική έγωιστική και αναρχούμενη αντίληψη, που υπάρχει σ' ένα άρκετο βαθμό σαν κοινωνική συμπεριφορά και που εκδηλώνεται με το ότι η ιστορία αρχίζει από μένα, έχει σαν αποτέλεσμα να επικρατήσει για άρκετα πολύτιμα χρόνια, μια διασπορά των δυνάμεων που τους αποξενώνει απ' τη βασική επιδίωξη που είναι να ταυτιστούν και να αφομοιωθούν μέσα στον κύριο επαναστατικό κοινωνικό κορμό που είναι η εργατική τάξη. Κι όλα αυτά, γίνονται με αναφορά στην παράδοση του Μπολσεβικισμού που ήταν ο φορέας του προλεταριακού συγκεντρωτισμού, και συσπείρωσε γύρω του τις κοινωνικές δυνάμεις, τη μοναδική προϋπόθεση για τη νίκη και την οργάνωση μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας, χωρίς προνόμια και χωρίς διακρίσεις, συντρίβοντας το πνεύμα της ιεραρχίας, που πάνω του θρονιάστηκε το καρκίνωμα της γραφειοκρατίας.

Αυτή τη σοβαρή επιδίωξη που προϋποθέτει συνειδητή προσπάθεια, οι συντάκτες των «Τετράδων» ως την χαράζουν έτσι που να φτάσουν σε κάποιο κα-

θορισμένο σκοπό. Αυτός ο σκοπός δεν πρέπει να περιορίζεται και να εξαντλείται στην περιγραφή των επιτυχιών και στο φόρο τιμής για τα ήρωικά θύματα του αγώνα μόνο, αλλά μαζί μ' αυτά και σε μια αυστηρή αντικειμενική καταγραφή και διαπίστωση, όσο είναι φυσικά δυνατόν, των λαθών και αδυναμιών, όπως παρουσιάστηκαν μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες και να διαπιστωθούν τα αίτια που τις προκάλεσαν. 'Αλλά μια τόσο υπεύθυνη δουλειά δεν μπορεί να την αναλάβουν άνθρωποι ακατατόπιστοι ή στοιχειά γεμάτα έποκειμενισμό που ξεκινούν με τη φιλοδοξία να προσαρμόσουν τα γεγονότα στα δικά τους μέτρα. «Τί μπορεί κανείς να βγάλει από τέτοια κούφια καρύδια; Τουτό δε μιλά μήτε στην καρδιά μήτε στην αφή», έλεγε ο Μαγιακόφσκι.

Όχι μόνο δεν βάζει κανείς περιορισμούς στη συγκεντώση στοιχείων, μα επιβάλλεται σαν καθήκον η συστηματική περισυλλογή και μελέτη τους για να βγούν χρήσιμα συμπεράσματα και να φωτίσουν καταστάσεις και προβλήματα που διαγράφονται θαμπά στην ιστορική πορεία. Τα μηνύματα του Γκντάνσκ ανοίγουν μια σοβαρή προοπτική ανυπολόγιστης σημασίας στον τομέα αυτό.

Οί πληροφορίες που θα καταγραφούν πρέπει να ελεγχθούν με μεγάλη προσοχή, να προέρχονται από ντοκουμέντα των αντιπολιτευτικών οργανώσεων από την περίοδο της εμφάνισής τους, τη θεωρητική συμβολή τους και πείρα από τον τομέα της κοινωνικής τους δράσης, το πώς επιδράσανε μέσα σ' αυτόν και τελικά την ικανότητα προσαρμογής μέσα στις εναλλασσόμενες συνθήκες με τη δυνατή ακρίβεια και αντικειμενικότητα.

Αθήνα Δεκ. 1980

Μ. Σ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μπροστά στις κάλπες	Σελ. 1
«Εργατικό Κράτος» ή Γραφειοκρατικά Κράτη; Είναι καιρός ν' αποφασίσουμε	» 3
Συμβολή στην έπεξεργασία ενός σύγχρονου Μεταβατικού Προγράμματος	» 8
Μερικά στοιχεία στην ιστορία του Αρχαιομαρξισμού	» 24

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» εἶναι ὄργανο δυνάμεων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ποὺ τοποθετοῦνται γενικὰ στὸ χωρὸ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Μαρξισμού.

Ποῦχουν δηλαδὴ ἓνα ξεκάθαρο ἀντιϊμπεριαλιστικὸ, ἀντικαπιταλιστικὸ καὶ ἀντιγραφειοκρατικὸ σοσιαλιστικὸ πρόγραμμα καὶ θεωροῦν ὅτι ὁ ἀπαραίτητος σοσιαλιστικὸς μετασχηματισμὸς τῆς Ἑλλάδας, καὶ κάθε χώρας, θάναί ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπόφευκτης, σὲ μιὰ ὀρισμένη στιγμή, δυναμικῆς ἀναμέτρησης μὲ τὴν ἐνοπλὴ ἀντίσταση τῆς ἀντίδρασης, καὶ ἐπομένως ἀποτέλεσμα ἑνὸς ποιοτικοῦ πηδήματος, ἀπὸ μιὰ ἐξελιχτική γιὰ ἓνα διάστημα πορεία στὴν νικηφόρα ὁλοκλήρωση τῆς Ἐπανάστασης.

Ἐπιπλέον, δυνάμεων ποὺ θὰ χαράζουν μιὰ ὀρθὴ μεταβατικὴ ταχτική τόσο ἀπέναντι στὸ ταξικὸ κίνημα τῆς χώρας, ὅσο καὶ γιὰ τὴ νικηφόρα ἔκβαση τῆς πορείας πρὸς τὴν Ἐπανάσταση, ἔξω ἀπὸ κάθε σχεταριστικὴ, «μεσσιανικὴ» νοοτροπία καὶ πραχτική.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» ἀγωνίζεται γιὰ ἓνα Σοσιαλισμὸ βασιζόμενο στὴν αὐτοκυβέρνηση, τὴν αὐτοδιεύθυνση, τὴν αὐτοτέλεια τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, σοσιαλισμὸ βασικὰ ἀντίθετο στὸ σχῆμα τοῦ γραφειοκρατικοῦ κρατικοῦ «Σοσιαλισμοῦ», ποὺ στηρίζεται στὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ «Ἐργατικοῦ» Κράτους, τοῦ «Ἐπαναστατικοῦ» Κόμματος καὶ τῶν ἐντεταγμένων σ' αὐτὰ Συνδικατῶν.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» θὰ παραμένει ὄργανο ἀνοικτὸ στὴν κριτικὴ ἔρευνα καὶ συζήτηση τῶν βασικῶν θεμάτων τοῦ σύγχρονου Ἐπαναστατικοῦ μαρξισμού, δημοσιεύοντας κάθε σοβαρὴ συνεισφορὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, ἀπὸ ὁποιαδήποτε Ἐπαναστατικὴ μαρξιστικὴ τάση, ὀργάνωση ἢ ἀγωνιστικὴ